

ŁĄCZENIE RODZIN

Podręcznik dla osób objętych
ochroną międzynarodową w Polsce,
pracowników urzędów wojewódzkich
i urzędów konsularnych

FAMILY REUNIFICATION

Manual for beneficiaries of international protection in Poland

Łączenie rodzin. Podręcznik dla osób objętych ochroną międzynarodową w Polsce, pracowników urzędów wojewódzkich i urzędów konsularnych

Family reunification. Manual for beneficiaries of international protection in Poland

Autorzy

Authors

Ewa Ostaszewska-Żuk

Daniel Witko

Redakcja i tłumaczenie

Edition and translation

Marta Szczepanik

Warszawa 2020

Warsaw 2020

Podręcznik został sfinansowany i powstał w konsultacji z Biurem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców.

The manual was funded by and prepared in consultation with the United Nations High Commissioner for Refugees.

Prawa autorskie UNHCR© 2020

Niniejszy dokument został wydany przez Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców i jest przeznaczony do powszechnej dystrybucji. Wszelkie prawa zastrzeżone.

O ile wyraźnie nie wskazano inaczej, wszelkie ustalenia, interpretacje i wnioski wyrażone w niniejszym dokumencie należą do autorów i nie muszą odzwierciedlać poglądów UNHCR, Organizacji Narodów Zjednoczonych lub jej państw członkowskich. Przedstawienie i wykorzystanie granic, nazw geograficznych i związanych z nimi danych, wskazanych na mapach oraz zawartych w listach, tabelach i dokumentach w niniejszej publikacji nie gwarantuje, że są one wolne od błędów, ani też nie musi oznaczać wyrażenia jakiegokolwiek opinii ze strony UNHCR lub ONZ, dotyczącej statusu prawnego danego kraju, państwa, miasta lub innego obszaru, ani statusu jego władz, lub opinii dotyczącej wytyczenia granic oraz innych linii rozgraniczenia.

Copyright UNHCR© 2020

This document is issued by the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees for general distribution. All rights are reserved.

Unless expressly stated otherwise, the findings, interpretations and conclusions expressed in this Document are those of the Authors, and do not necessarily represent the views of UNHCR, the United Nations or its Member States. The depiction and use of boundaries, geographic names and related data shown on maps and included in lists, tables, and documents in this Report are not warranted to be error free, nor do they necessarily imply the expression of any opinion whatsoever on the part of UNHCR or the United Nations concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
CZĘŚĆ I – DLA OSÓB OBJĘTYCH OCHRONĄ MIĘDZYNARODOWĄ ..	7
1.1. Kto składa wniosek o połączenie z rodziną?	7
1.2. Definicja rodziny	8
1.3. Kiedy, gdzie i jak należy złożyć wniosek o połączenie z rodziną?	10
1.4. Wypełnianie formularza wniosku o połączenie z rodziną	12
1.5. Lista dokumentów uzasadniających wniosek o połączenie z rodziną ...	16
1.6. Koszt postępowania o połączenie z rodziną	23
1.7. Czas trwania postępowania o połączenie z rodziną	25
1.8. Inne ważne informacje: o czym warto pamiętać i co warto wiedzieć ...	27
1.9. Decyzja	29
1.10. Pobyt i prawa związane z pobylem czasowym	35
1.11. Cofnięcie decyzji	36
1.12. Kolejny pobyt	38
1.13. Wiza dla członków rodziny	38
1.14. Zasady wjazdu do Polski	44
1.15. Postępowanie o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce	47
1.16. Schematy graficzne oraz tabela kosztów	48

PART I – FOR BENEFICIARIES OF INTERNATIONAL PROTECTION .	53
1.1. Who submits the application for family reunification?	53
1.2. Definition of family	54
1.3. When, where and how should the application for family reunification be submitted?	56
1.4. Completing the family reunification application form	58
1.5. List of documents supporting the application for family reunification . .	62
1.6. Costs of the procedure	69
1.7. Duration of the procedure	71
1.8. Other important information: things to know and keep in mind	72
1.9. Decision	74
1.10. Temporary residence and related rights	80
1.11. Revocation of the decision	81
1.12. Subsequent residence permit	83
1.13. Visa for family members	83
1.14. Rules of entry to Poland	89
1.15. Proceedings for granting international protection in Poland	92
1.16. Flowcharts and table of costs	93

**CZĘŚĆ II ORAZ III – DLA PRACOWNIKÓW URZĘDÓW
WOJEWÓDZKICH I URZĘDÓW KONSULARNYCH** 98

Wprowadzenie 98

a. Osoby objęte ochroną międzynarodową jako szczególna kategoria cudzo-
ziemców. 100

b. Prawo do łączenia rodzin jako podstawowe prawo człowieka. 102

CZĘŚĆ II – DLA PRACOWNIKÓW URZĘDÓW WOJEWÓDZKICH . . . 107

2.1. Prawo do dobrej administracji i prawo do informacji 107

2.2. Wyzwania i potencjalne przeszkody w procedurze łączenia rodzin 110

2.3. Dobre praktyki, orzecznictwo i rekomendacje 112

CZĘŚĆ III – DLA PRACOWNIKÓW URZĘDÓW KONSULARNYCH . . 120

3.1. Poświadczenie dokumentów i zwolnienie z opłaty konsularnej 120

3.2. Wyzwania i potencjalne przeszkody w procedurze łączenia rodzin 123

3.3. Dobre praktyki, orzecznictwo i rekomendacje 123

ZAŁĄCZNIKI

APPENDICES 126

Załącznik I. Lista urzędów wojewódzkich w Polsce 126

Appendix I. List of voivdeship offices in Poland. 126

Załącznik II. Organizacje świadczące bezpłatną pomoc i informację prawną
cudzoziemcom w Polsce 131

*Appendix II. Organizations providing free legal assistance and information to
foreigners in Poland.* 131

WSTĘP

Niniejsza publikacja poświęcona jest tematyce łączenia rodzin osób objętych ochroną międzynarodową (w formie statusu uchodźcy¹ lub ochrony uzupełniającej²) w Polsce. Prawo międzynarodowe uznaje prawo do życia rodzinnego za jedno z podstawowych praw człowieka, przysługujące wszystkim ludziom – niezależnie od ich statusu migracyjnego, a prawo do jedności rodziny jest jego nieodłącznym elementem. Dla osób objętych ochroną międzynarodową prawo do jedności rodziny oznacza prawo do ponownego połączenia z rodziną w państwie, które udzieliło im ochrony, ponieważ nie mogą oni bezpiecznie wrócić do swoich krajów pochodzenia, aby korzystać tam z prawa do życia rodzinnego. Ze względu na przymusowy charakter migracji, osoby te w większości przypadków nigdy nie powrócą do kraju pochodzenia i ich uchodźstwo ma charakter trwały.

Przywrócenie jedności rodziny jest podstawowym aspektem odbudowy życia uchodźców i osób objętych innymi formami ochrony międzynarodowej w nowym miejscu pobytu. Może złagodzić poczucie straty odczuwane przez uchodźców,

-
- 1 Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1666, z późn. zm.) (dalej: Ustawa o udzielaniu ochrony) status uchodźcy nadawany jest cudzoziemcom, którzy na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia nie mogą lub nie chcą korzystać z ochrony tego kraju. Prześladowanie to związane jest z rasą, religią, narodowością, przekonaniami politycznymi lub przynależnością do określonej grupy społecznej, a może polegać w szczególności na: użyciu przemocy fizycznej lub psychicznej, w tym przemocy seksualnej; zastosowaniu środków prawnych, administracyjnych, policyjnych lub sądowych o charakterze dyskryminującym lub w sposób dyskryminujący; wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo ukaraniu w sposób, który ma charakter nieproporcjonalny lub dyskryminujący; braku prawa odwołania się do sądu od kary o charakterze nieproporcjonalnym lub dyskryminującym; wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo ukaraniu z powodu odmowy odbycia służby wojskowej podczas konfliktu, jeżeli odbywanie służby wojskowej stanowiłoby zbrodnie.
 - 2 Zgodnie z art. 15 Ustawy o udzielaniu ochrony, ochrona uzupełniająca jest nadawana cudzoziemcom, którzy nie spełniają warunków do otrzymania statusu uchodźcy, lecz jednocześnie w przypadku powrotu do kraju pochodzenia będą narażeni na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy poprzez: orzeczenie kary śmierci lub egzekucji, tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie albo karanie, poważne i zindywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia, wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji wewnętrzznego lub międzynarodowego konfliktu zbrojnego.

körtzy oprócz rodziny stracili swój kraj, sieć kontaktów społecznych i życie, jakie znali. Możliwość ponownego połączenia się z członkami rodziny odgrywa kluczową rolę w procesie uczenia się życia w nowym kraju, zapewniając uchodźcom podstawowe wsparcie w czasie, kiedy zmagają się nowymi i nieraz trudnymi okolicznościami. Może to zasadniczo wpłynąć na ich zdolność funkcjonowania w nowym miejscu pobytu i stać się kluczowym krokiem w ich integracji. Ostatecznie zaś może pomóc we wspieraniu szerszej spójności społecznej i gospodarczej. Dostępne i szybkie procedury łączenia rodzin pomagają również promować bezpieczne i legalne drogi migracji dla członków rodzin, pomagając w ten sposób zmniejszyć zagrożenia związane z migracją nielegalną, popyt na usługi przemytników oraz ryzyko handlu ludźmi.

W Polsce procedura łączenia rodzin cudzoziemców uregulowana jest w ustawie o cudzoziemcach³, do której wdrożone zostały przepisy Dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin⁴. Procedura ta jest dwuetapowa: składa się z postępowania przed wojewodą, w urzędzie wojewódzkim zgodnym z miejscem zamieszkania osoby objętej ochroną międzynarodową, oraz przed konsulem, w urzędzie konsularnym w państwie, gdzie przebywa jej rodzina (bądź w urzędzie konsularnym w innym państwie, który swoją jurysdykcją obejmuje kraj legalnego zamieszkania członków rodziny). W praktyce procedura ta jest dość skomplikowana oraz długotrwała. Podczas Oceny Partycypacyjnej (Participatory Assessment), przeprowadzanej corocznie przez Biuro Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców (dalej: UNHCR) i innych partnerów, beneficjenci ochrony międzynarodowej często zgłaszają wyzwania dotyczące procedury łączenia rodzin, zwłaszcza w zakresie wymaganej dokumentacji, kosztów i procedur konsularnych. Procedura nakłada na cudzoziemców szereg – nieraz trudnych do spełnienia – wymagań, związanych na przykład z koniecznością przedstawienia przetłumaczonych i/lub odpowiednio poświadczonych dokumentów potwierdzających więzy rodzinne. Ten obowiązek w znacznej części spoczywa na pozostających w kraju pochodzenia członkach rodziny osoby objętej ochroną międzynarodową w Polsce. Powyższe trudności mogą być przyczyną niewielkiej skali zjawiska efektywnego łączenia rodzin uchodźczych. Według danych Urzędu do Spraw Cudzoziemców w latach 2018-2019 tylko 55 członków rodzin uzyskało zezwolenia na pobyt czasowy

3 Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 35 z późn. zm.), dalej: Ustawa o cudzoziemcach.

4 Dyrektywa Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz. Urz. UE L 251 z dnia 3.10.2003 r. str. 12-18), dalej: Dyrektywa 2003/86/WE.

w celu połączenia z wnioskodawcami posiadającymi status uchodźcy w Polsce, a 16 członków rodzin – z wnioskodawcami posiadającymi ochronę uzupełniającą⁵.

Celem prezentowanego podręcznika jest usystematyzowanie informacji dotyczących procedury łączenia rodzin, ze zwróceniem szczególnej uwagi na te aspekty, które mogą stanowić wyzwanie dla wnioskujących oraz dla urzędników. Autorzy publikacji są prawnikami specjalizującymi się w polskim prawie migracyjnym i azylowym, z wieloletnim stażem w świadczeniu bezpośredniej pomocy prawnej migrantom i uchodźcom, w tym osobom ubiegającym się o połączenie z rodziną. Część pierwsza podręcznika skierowana jest do osób, które otrzymały w Polsce status uchodźcy lub zostały objęte ochroną uzupełniającą. Część ta w sposób możliwie najbardziej przystępny opisuje kolejne etapy procedury oraz zwraca uwagę na wybrane elementy, które mają duże znaczenie dla jej sprawnego przebiegu. Na końcu części pierwszej znajdują się także przydatne schematy graficzne, opisujące w przyjazny sposób postępowanie przed poszczególnymi organami oraz tabela kosztów postępowania i związanych z nim czynności.

Części II i III skierowane są odpowiednio do urzędników urzędów wojewódzkich oraz urzędów konsularnych. Skupiają się one na praktycznym wymiarze realizacji prawa do dobrej administracji i prawa do informacji w kontekście procedury łączenia rodzin, przedstawiają standardy i wybrane orzecznictwo instytucji międzynarodowych, a także szereg dobrych praktyk i rekomendacji.

Podręcznik przedstawia stan prawny obowiązujący na dzień 1 grudnia 2020 r.

5 Brak jest danych wskazujących, ile spośród tych osób otrzymało następnie wizę i przyjechało do Polski.

CZĘŚĆ I – DLA OSÓB OBJĘTYCH OCHRONĄ MIĘDZYNARODOWĄ

Po otrzymaniu decyzji o nadaniu Panu/i statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającej, ma Pan/i prawo do złożenia wniosków o udzielenie członkom rodziny zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną¹. W dalszej części podręcznika wnioski te będą określane jako **wnioski o połączenie z rodziną**. Może Pan/i spotkać się też z innym potocznym określeniem tego wniosku, jak na przykład wniosek na pobyt z rodziną. Postępowanie dotyczące udzielenia członkom rodziny tego zezwolenia będzie określane w dalszej części podręcznika jako postępowanie o połączenie z rodziną. Wyjaśnimy, jak rozumiana jest rodzina na potrzeby tego postępowania oraz po kolei opiszemy etapy postępowania o połączenie z rodziną.

1.1. Kto składa wnioski o połączenie z rodziną?

- Pan/i, w imieniu członków rodziny (dla każdego członka rodziny osobno). Dotyczy to sytuacji, gdy mieszka Pan/i w Polsce i dostał/a decyzję o nadaniu statusu uchodźcy lub o udzieleniu ochrony uzupełniającej, a członkowie rodziny przebywają poza Polską²,
- Kurator ustanowiony przez sąd opiekuńczy³, jeśli jest Pan/i małoletnim przebywającym w Polsce bez opieki (czyli nie ma Pan/i ukończonych 18 lat), mieszka w Polsce i dostał/a decyzję o nadaniu statusu uchodźcy lub o udzieleniu ochrony uzupełniającej, a członkowie rodziny przebywają poza Polską (rodzice,

1 Przepisy dotyczące zezwolenia na pobyt czasowy zawarte są w Dziale 5. Ustawy o cudzoziemcach (art. 98 – art. 194). Przepisy ogólne dotyczące udzielenia tego zezwolenia zawarte są w Rozdziale 1. Działu 5. tej ustawy (art. 98 – art. 113b). Z kolei w Rozdziale 8. Działu 5. (art. 158 – art. 169c) znajdują się przepisy dotyczące zezwolenia na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli polskich oraz właśnie członków rodzin cudzoziemców.

2 Art. 168 ust. 1 Ustawy o cudzoziemcach.

3 Sąd opiekuńczy jest to sąd w znaczeniu funkcjonalno-proceduralnym, a co do zasady, jego funkcję pełni Sąd Rejonowy (Wydział Rodzinny i Nietlelnych).

dziadkowie). Kurator, który Pana/ią reprezentuje, składa także osobne wnioski dla każdego członka rodziny⁴,

UWAGA!

Sąd wyznaczy kuratora z urzędu, gdy tylko otrzyma wiadomość, że zachodzi taka konieczność. Informację o konieczności ustanowienia kuratora może złożyć do sądu każda osoba. To postępowanie może trwać nawet kilka miesięcy.

- Pana żona lub Pani mąż, każde w swoim imieniu, jeśli przebywają już w Polsce⁵,
- Pan/i lub drugi rodzic w imieniu małoletniego dziecka, jeśli przebywa już w Polsce. Dla każdego dziecka należy złożyć osobny wniosek o połączenie z rodziną. Pan/i oraz drugi rodzic jesteście przedstawicielami ustawowymi Państwa wspólnych dzieci i reprezentujecie je w postępowaniu o połączenie z rodziną⁶.

1.2. Definicja rodziny

Zgodnie z przepisami ustawy o cudzoziemcach za członka rodziny uznaje się:

- **Męża i żonę**, tym samym musi Pan/i przedstawić akt małżeństwa przeniesiony w drodze transkrypcji⁷ do polskiego rejestru stanu cywilnego lub zalegalizowany albo opatrzony klauzulą *apostille* oryginał aktu małżeństwa – wraz z jego tłumaczeniem na język polski dokonany przez polskiego tłumacza przysięgłego lub konsula. Więcej informacji o transkrypcji znajduje się w punkcie 1.8. podręcznika ☺ s. 27.

WAŻNE!

Związek małżeński musi być uznawany przez prawo polskie⁸, co oznacza, że musi być on zgodny z prawem polskim. Za związki małżeńskie nie są uznawane związki wyznaniowe, małżeństwa osób tej samej płci lub wielożeństwo.

4 Art. 105 ust. 3 pkt 3 Ustawy o cudzoziemcach.

5 Art. 105 ust. 1 Ustawy o cudzoziemcach.

6 Art. 105 ust. 3 pkt 1 Ustawy o cudzoziemcach.

7 Transkrypcja jest to rejestracja treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób w nim ukazanych.

8 Art. 159 ust. 3 Ustawy o cudzoziemcach.

W sytuacji, gdy Pana/i związek małżeński nie spełnia wymogów prawa polskiego lub jeśli nie posiada Pan/i aktu małżeństwa, gdyż np. w kraju Pana/i pochodzenia akty małżeństwa nie były wydawane z powodu działań wojennych, zalecamy kontakt z jedną z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom⁹. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika w załączniku II ☺ s. 131.

WAŻNE!

W czasie trwania postępowania o połączenie z rodziną urzędnik/urzędniczka pracujący/a w urzędzie wojewódzkim ustala, czy związek małżeński nie jest fikcyjny. Fikcyjność związku oznacza, że związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Polski. Urzędnik/urzędniczka w szczególności będzie ustalać, czy okoliczności sprawy nie wskazują na to, że:

- Jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową (np. pieniądze) w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa, o ile nie wynikało to ze zwyczaju ugruntowanego w danym państwie lub danej grupie społecznej,
- Małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa, czyli na przykład jeśli małżonkowie nie udzielają sobie nawzajem pomocy lub nie dochowują sobie wierności,
- Małżonkowie nie zamieszkują wspólnie lub nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego,
- Małżonkowie nie spotkali się przed zawarciem małżeństwa,
- Małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga,
- Małżonkowie nie są zgodni co do dotyczących ich danych osobowych i innych istotnych okoliczności ich dotyczących,
- Jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już fikcyjne małżeństwa.

9 Celem podjęcia próby skorzystania na przykład z procedury ustalenia treści aktu stanu cywilnego przed Sądem Rejonowym.

- Dzieci, także adoptowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, pasierbice oraz pasierbowie,

! WAŻNE!

W trakcie postępowania o połączenie z rodziną może być sprawdzane **faktyczne** sprawowanie władzy rodzicielskiej. Można je udokumentować np. poprzez przedstawienie wspólnych fotografii, spisu połączeń telefonicznych, korespondencji e-mail czy też korespondencji prowadzonej np. za pośrednictwem komunikatorów internetowych.

! UWAGA!

Dzieci nie mogą mieć ukończonych 18 lat w dniu złożenia wniosku o połączenie z rodziną. Po ukończeniu 18. roku życia nie będą już miały możliwości skorzystania z tego postępowania.

- Rodziców, dziadków i innych dorosłych, jeśli wniosek jest składany przez kuratora małoletniego (czyli osoby, która nie ma ukończonych 18 lat), który przebywa w Polsce bez opieki, i któremu nadano status uchodźcy lub któremu udzielono ochrony uzupełniającej¹⁰.

1.3. Kiedy, gdzie i jak należy złożyć wniosek o połączenie z rodziną?

KIEDY NALEŻY ZŁOŻYĆ WNIOSEK?

Wniosek o połączenie z rodziną może Pan/i złożyć dowolnym momencie, po nadaniu Pan/i statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającej. Jednakże, jeśli zrobi to Pan/i **w ciągu 6 miesięcy**¹¹ od dnia nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, to może Pan/i skorzystać z „**uproszczonej**” **procedury połączenia z rodziną**. Oznacza to, że nie musi Pan/i wtedy wykazać dodatkowo, że członkowie rodziny, w imieniu których Pan/i składa wniosek o połączenie z rodziną:

- Posiadają ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia w Polsce,

¹⁰ Art. 159 ust. 4 Ustawy o cudzoziemcach.

¹¹ Art. 159 ust. 2 Ustawy o cudzoziemcach.

- Posiadają źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i pozostających na utrzymaniu członków rodziny, przebywających w Polsce lub wnioskujących o połączenie z rodziną w Polsce,
- Mają zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

Listę dokumentów niezbędnych do złożenia wraz z wnioskiem o połączenie z rodziną znajdzie Pan/i w punkcie 1.5. podręcznika ☺ s. 16.

WAŻNE!

Otrzymanie decyzji o połączeniu z rodziną nie zwalnia członków rodziny z wypełnienia warunków do otrzymania wizy na późniejszym etapie, chyba, że między krajem ich pochodzenia a Polską obowiązuje ruch bezwizowy. Informacje na temat otrzymania wizy do Polski powinny znajdować się na stronie internetowej polskiego konsulatu, który swoją jurysdykcją obejmuje kraj legalnego zamieszkania członków rodziny.

GDZIE NALEŻY ZŁOŻYĆ WNIOSEK O POŁĄCZENIE Z RODZINĄ?

Wniosek o połączenie z rodziną oraz wszystkie dokumenty składa Pan/i w urzędzie wojewódzkim właściwym ze względu na Pana/i miejsce zamieszkania. Na przykład, jeśli mieszka Pan/i w Poznaniu lub innym mieście w województwie wielkopolskim, to właściwym urzędem wojewódzkim będzie Wielkopolski Urząd Wojewódzki, jeżeli w Warszawie lub w innej miejscowości w województwie mazowieckim – Mazowiecki Urząd Wojewódzki. Decyzję o połączeniu z rodziną¹² wydaje bowiem wojewoda właściwy ze względu na miejsce Pana/i zamieszkania, zaś sprawę prowadzi wyznaczony do tego urzędnik/urzędniczka, który się będzie z Panem/ią kontaktował. Lista urzędów wojewódzkich znajduje się na końcu publikacji ☺ Załącznik II, s. 131.

JAK NALEŻY ZŁOŻYĆ WNIOSEK O POŁĄCZENIE Z RODZINĄ?

Wniosek o połączenie z rodziną wraz z dokumentami składa Pan/i:

- Osobiście (proszę upewnić się, czy nie należy umówić się wcześniej na złożenie tego wniosku – tak jest na przykład w Warszawie), lub
- Za pośrednictwem Poczty Polskiej, wysyłając wniosek o połączenie z rodziną wraz z dokumentami **listem poleconym** na adres urzędu wojewódzkiego. Może

12 Zgodnie z Ustawą o cudzoziemcach, to wojewoda wydaje decyzję o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną. W dalszej części podręcznika będzie ona określana jako „decyzja o połączeniu z rodziną”.

to Pan/i zrobić na przykład w sytuacji, gdy nie ma wolnego terminu na osobiste złożenie wniosku w urzędzie wojewódzkim lub upływa już 6-miesięczny termin na złożenie wniosku o połączenie z rodziną w procedurze „uproszczonej”,

WAŻNE!

Proszę zachować potwierdzenie nadania listu poleconego oraz zrobić kserokopię wypełnionego wniosku o połączenie z rodziną.

lub

- Za pośrednictwem biura podawczego urzędu wojewódzkiego (w takim wypadku należy przygotować kserokopię składanego wniosku o połączenie z rodziną, na której zostanie umieszczony stempel potwierdzający datę złożenia wniosku).

WAŻNE!

Składane w ten sposób dokumenty nie podlegają weryfikacji i nie są poświadczane za zgodność z oryginałem. Więcej informacji na temat poświadczenia kopii dokumentu znajduje się w punkcie 1.5. podręcznika ☺ s. 16.

W przypadku wysłania wniosku o połączenie z rodziną listem poleconym lub złożenia wniosku za pośrednictwem biura podawczego, zostanie Pan/i wezwany listem poleconym do uzupełnienia tzw. braków formalnych wniosku o połączenie z rodziną tj. m.in. do osobistego stawiennictwa w urzędzie wojewódzkim. Więcej informacji o brakach formalnych znajduje się w punkcie 1.5. podręcznika ☺ s. 16.

1.4. Wypełnianie formularza wniosku o połączenie z rodziną

WNIOSEK O POŁĄCZENIE Z RODZINĄ:

- Należy złożyć na specjalnym formularzu w 2 egzemplarzach – powinien/ powinna go Pan/i znaleźć w siedzibie urzędu wojewódzkiego lub na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego¹³,
- Formularz wniosku należy wypełnić w języku polskim, czytelnie, drukowanymi literami oraz zamieścić tylko prawdziwe informacje, zgodne ze stanem

13 Wzór formularza wniosku o połączenie z rodziną znajduje się na stronie internetowej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego: <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/pobyt-z-rodzina> (dostęp: 1.12.2020).

faktycznym. Nie należy zatajać żadnych informacji, bo może to skutkować wydaniem decyzji o odmowie połączenia z rodziną. Jeśli Pan/i nie zna języka polskiego, zalecamy kontakt z jedną z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika (zob. ☉ Załącznik II, s. 131).

- Formularz wniosku należy wypełnić dla każdego członka rodziny osobno, np. osobno dla żony i osobno dla każdego dziecka,

WAŻNE!

Pana/i małżonek, i dziecko, jeśli ukończyło 13 lat¹⁴, muszą wypełnić część D wniosku o połączenie z rodziną. Znajduje się tam rubryka, gdzie składa się wzór podpisu. Nie dotyczy to sytuacji, gdy członkowie rodziny przebywają poza Polską, gdy dziecko nie ukończyło 13 lat lub gdy osoba nie może złożyć podpisu samodzielnie z powodu niepełnosprawności. W tej sytuacji należy zostawić tę rubrykę pustą.

Jeśli członkowie rodziny nie przebywają w Polsce, to odciski palców nie zostaną pobrane od Pan/i w ich zastępstwie. Zostaną one pobrane od członków rodziny po ich przyjeździe do Polski, w czasie składania wniosku o wydanie karty pobytu¹⁵.

Wskazówki

- Przed wypełnieniem wniosku o połączenie z rodziną należy zapoznać się z pouczeniem zawartym w formularzu!
- Formularz wniosku o połączenie z rodziną musi zostać wypełniony w całości. Oznacza to, że jeśli nie może Pan/i podać pewnych danych, np. poprzedniego nazwiska dziecka, bo go nie miało, należy wpisać we wniosku „NIE DOTYCZY” w odpowiedniej rubryce.
- Dane osobowe należy wpisać zgodnie z pisownią zawartą w dokumencie podróży.
- Jeśli w przeszłości posiadał/a Pan/i inne dane osobowe, np. imię, nazwisko, to koniecznie należy wpisać to w formularzu.

14 Art. 228 Ustawy o cudzoziemcach.

15 Art. 229 ust. 4 pkt 1 Ustawy o cudzoziemcach.

- Jeśli członkowie rodziny nie posiadają numeru PESEL, to należy wpisać „BRAK” w rubryce dotyczącej numeru PESEL.
- Proszę podać w formularzu Pana/i numer telefonu oraz e-mail – ułatwi to urzędnikom kontakt z Panem/ią Urzędnicy – wyłącznie dodatkowo i poza formalną korespondencją listowną – mogą do Pana/i dzwonić lub pisać maile. Jeśli nie zna Pan/i języka polskiego lub jeśli urzędnik/urzędniczka nie zna Pana/i języka, proszę się skontaktować z jedną z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom celem ułatwienia wzajemnego kontaktu. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika (zob. ☺ Załącznik II, s. 131).
- Proszę wpisać w formularzu także adres, pod którym Pan/i mieszka. Urząd wojewódzki będzie wysyłał do Pana/i pisma, które należy odbierać i na które należy odpowiadać.

WAŻNE!

Zawsze należy informować urząd o zmianie adresu zamieszkania lub zmianie numeru telefonu. Jest to Pan/i obowiązek, a ponadto pozwoli to Panu/i uniknąć wielu komplikacji, jak np. wystanie przez urząd listu na Pana/i poprzedni adres. Informację o zmianie adresu należy wystąpić do urzędu listem poleconym!

Jeśli wyjedzie Pan/i z Polski, musi Pan/i wskazać urzędowi adres do doręczeń w Polsce lub ustanowić pełnomocnika, czyli osobę, która będzie podejmować w Pana/i imieniu ewentualne działania w sprawie. Zasadniczo pełnomocnikiem¹⁶ może być każda osoba dorosła, a pełnomocnictwo powinno zostać zawarte na piśmie, sporządzone w języku polskim, a dodatkowo może być także w języku, który Pan/Pani rozumie. To pełnomocnik powinien przedstawić takie pismo Panu/i do podpisania. Za udzielenie pełnomocnictwa należy wnieść opłatę skarbową w wysokości 17 PLN¹⁷. Dane dotyczące numeru konta znajdzie Pan/i na stronach internetowych urzędów wojewódzkich ☺ Załącznik I, s. 126¹⁸.

16 Dotyczy pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym, zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 1960 r. Nr 30, poz. 168), (dalej: k.p.a. oraz Kodeks postępowania administracyjnego).

17 Wysokość opłaty skarbowej aktualna na dzień 1.12.2020.

18 Na przykład, numer konta bankowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego dostępny jest pod adresem: <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/numer-konta-do-oplat> (dostęp: 1.12.2020).

WAŻNE!

Pełnomocnik będzie otrzymywał pisma w Pana/i sprawie. Oznacza to, że Pan/i nie będzie otrzymywał już żadnych pism bezpośrednio z urzędu wojewódzkiego.

Informacje na temat karalności są bardzo ważne! Należy wpisać informacje o toczących się postępowaniach karnych oraz wydanych wyrokach. Jeśli nie jest Pan/i pewien/pewna czy zapadły wyroki w Pana/i sprawie, to należy złożyć zapytanie do Krajowego Rejestru Karnego o informacje na temat Pana/i karalności. Można to zrobić na dwa sposoby:

- Tradycyjnie: należy wypełnić specjalny formularz w języku polskim¹⁹ oraz wnieść opłatę sądową w wysokości 30 PLN. Opłatę można wnieść m.in. przelewem na numer konta Ministerstwa Sprawiedliwości²⁰ lub gotówką w kasie Ministerstwa Sprawiedliwości lub sądu,
- Elektronicznie za pośrednictwem e-platformy Ministerstwa Sprawiedliwości²¹. Opłata sądowa wynosi 20 PLN i wnosi się ją w czasie składania zapytania na e-platformie.

Otrzymałą odpowiedź na złożone zapytanie należy załączyć do akt postępowania.

WAŻNE!

Wniosek o potęczenie z rodziną należy podpisać czytelnie w wyznaczonych miejscach.

19 Formularz zapytania o udzielenie informacji o osobie <https://bip.warszawa.so.gov.pl/artykul/221/68/zapytania-o-karalnosc-krk> (dostęp: 1.12.2020).

20 Numer konta bankowego, na który należy wnieść opłatę sądową za wydanie informacji o osobie: <https://bip.warszawa.so.gov.pl/artykul/221/68/zapytania-o-karalnosc-krk>, aktualny na dzień 1.12.2020).

21 Elektroniczny dostęp do Krajowego Rejestru Karnego: <https://ekrk.ms.gov.pl/ep-weby> (dostęp: 1.12.2020).

1.5. Lista dokumentów uzasadniających wniosek o połączenie z rodziną

! WAŻNE!

Niektóre dokumenty musi Pan/i otrzymać z kraju pochodzenia, np. poświadczone za zgodność z oryginałem²² kopie dokumentów podróży członków rodziny, a ich uzyskanie może być czasochłonne (członkowie rodziny będą musieli umówić się na wizytę w urzędzie konsularnym z wyprzedzeniem, być może będą oczekiwać na ich wydanie kilka dni; ponadto musi Pan/i też wziąć pod uwagę czas przesyłki tych dokumentów do Polski). Dlatego ważne jest, aby Pan/i rozpoczął/rozpoczęła kompletowanie dokumentów jeszcze przed złożeniem wniosku o połączenie z rodziną.

! WAŻNE!

Osobiste złożenie wniosku wraz z dokumentami powoduje natychmiastowe wszczęcie postępowania o połączenie z rodziną. Z kolei złożenie wszystkich niezbędnych dokumentów może znacznie przyspieszyć wydanie decyzji o połączeniu z rodziną, gdyż ograniczy korespondencję z urzędem.

Do wniosku o połączenie z rodziną powinien/powinna Pan/i dołączyć:

- Oryginalne dokumenty, które muszą zostać przetłumaczone przez polskiego tłumacza przysięgłego lub konsula. Opłata konsularna za dokonanie tłumaczenia każdej strony dokumentu przez konsula wynosi 90 EUR²³. Lista tłumaczy znajduje się na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości²⁴.

! WAŻNE!

Wszystkie dane osobowe tj. imiona i nazwiska w tłumaczeniach przysięgłych muszą być zgodne z danymi zawartymi w dokumencie podróży,

-
- 22 Poświadczenie jest to potwierdzenie, że kserokopia dokumentu ma taką samą treść jak oryginał dokumentu. Mogą dokonać tego uprawnione osoby na przykład notariusz.
 - 23 Wysokość opłaty konsularnej aktualna na dzień 1.12.2020. Informacje na temat wysokości opłat konsularnych powinny znajdować się na stronie internetowej polskiego konsulatu.
 - 24 Wyszukiwarka tłumaczy przysięgłych: <https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/tlumacze-przysiegli/lista-tlumaczy-przysieglych/search.html> (dostęp: 1.12.2020).

lub

- Kopie dokumentów, które zostały poświadczony za zgodność z oryginałem przez:
 - + Pracownika urzędu wojewódzkiego w trakcie Pana/i osobistej wizyty w tym urzędzie lub
 - + Notariusza lub
 - + Polskiego konsula lub
 - + Reprezentującego Pana/ią w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym.

UWAGA!

Niepoświadczony za zgodność z oryginałem kopie dokumentów mogą być brane pod uwagę przez urząd przy wydaniu decyzji, jednakże w praktyce urząd najczęściej wymaga przedstawienia oryginałów lub kopii dokumentów poświadczonych za zgodność z oryginałem.

PAMIĘTAJ!

Poświadczenie za zgodność z oryginałem powoduje, że kopia dokumentu posiada taką samą treść oraz że ma taką samą moc dowodową jak oryginał. Oznacza to, że nie musisz już składać oryginałów dokumentów, a wystarczy, że złożysz kopie dokumentów poświadczony za zgodność z oryginałem.

Jeśli nie może Pan/i osobiście stawić się w urzędzie wojewódzkim i tam okazać oryginał dokumentu, może Pan/i udać się do notariusza, prowadzącego kancelarię notarialną w Polsce. Poświadczenie kopii przebiega bardzo prosto. Dokument jest kserowany przez notariusza, a następnie opieczętowany, podpisany przez niego wraz z informacją o jego zgodności z oryginałem²⁵. Podobnie wygląda poświadczenie kopii dokumentu za zgodność z oryginałem przez reprezentującego Pana/ią w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym.

25 Maksymalna opłata notarialna wynosi: 7,38 PLN (6 PLN plus 23%) za każdą stronę dokumentu. Wysokość opłaty jest aktualna na dzień 1.12.2020. Przed złożeniem wniosku o połączenie z rodziną proszę upewnić się, jaka jest aktualna stawka.

JAKIE DOKUMENTY NALEŻY ZŁOŻYĆ?

Wraz z wypełnionym w całości formularzem wniosku o połączenie z rodziną należy złożyć:

- 4 aktualne kolorowe zdjęcia paszportowe osób w imieniu, których składa Pan/i wniosek (tj. np. żony, męża, dzieci)²⁶,
- 2 kserokopie dokumentu podróży oraz oryginał do wglądu. Jeśli Pana/i dziecko nie ukończyło 13 lat – to wtedy załącza Pan/i tylko 1 kserokopię dokumentu podróży, okazując oryginał do wglądu. Jeśli członkowie rodziny przebywają poza Polską, to okazuje Pan/i kopię dokumentu podróży poświadczoną za zgodność z oryginałem przez polskiego konsula. W szczególnie uzasadnionym przypadku, jeśli członkowie rodziny nie posiadają ważnego dokumentu podróży i nie mają możliwości jego uzyskania, mogą przedstawić inny dokument potwierdzający ich tożsamość²⁷. Mogą również zwrócić się o wydanie tymczasowego dokumentu podróży przez Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK) lub przez UNHCR,
- Potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej za wydanie decyzji w sprawie połączenia z rodziną w wysokości 340 PLN za każdy wniosek. Opłatę wnosi Pan/i na konto urzędu miasta. Informację o koncie znajdzie Pan/i na stronie urzędu wojewódzkiego,
- Zgodę Pana żony/Pani męża na złożenie w jej/jego imieniu wniosku o połączenie z rodziną, oryginał²⁸. Zgoda musi zostać sporządzona w języku polskim, jej wzór znajdzie Pan/i na stronie urzędu wojewódzkiego²⁹. Zgoda musi zostać podpisana przez Pana/i małżonka i przesłana Panu/i,

26 Powinny to być fotografie o wymiarach 45x35 mm, wykonane w ciągu ostatnich 6 miesięcy na jednolitym jasnym tle, mające dobrą ostrość oraz pokazujące wyraźnie oczy i twarz od wierzchołka głowy do górnej części barków; twarz ma zajmować 70-80% fotografii; fotografia ma przedstawiać osobę patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami. Są dwa wyjątki – pierwszy dotyczy cudzoziemca z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku (w takim przypadku należy dołączyć dokumenty potwierdzające niepełnosprawność, a w przypadku ich braku oświadczenie cudzoziemca o niepełnosprawności); drugi dotyczy cudzoziemca noszącego nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania. W takim przypadku należy dołączyć oświadczenie cudzoziemca o przynależności do wspólnoty wyznaniowej.

27 Art. 106 ust. 3 Ustawy o cudzoziemcach.

28 Art. 168 ust. 2 Ustawy o cudzoziemcach.

29 Wzór zgody na złożenie wniosku o połączenie z rodziną znajduje się na stronie internetowej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego: <https://przybysz.duw.pl/cudzoziemcy-pobyt/zezwolenia-na-pobyt-czasowy/polaczenie-z-rodzina/> (dostęp 1.12.2020).

- Oświadczenie o liczbie osób pozostających na Pana/i utrzymaniu³⁰,
- Pana/i decyzję o nadaniu statusu uchodźcy lub o udzieleniu ochrony uzupełniającej w Polsce,
- Wspólne fotografie np. z domowych uroczystości, wakacji,
- Spis połączeń telefonicznych, korespondencji e-mail czy też korespondencji prowadzonych np. za pośrednictwem komunikatorów internetowych z członkami rodziny,
- Zalegalizowany³¹ lub opatrzony klauzulą *apostille*³² oryginalny akt małżeństwa/urodzenia wraz z tłumaczeniem dokonany przez polskiego tłumacza przysięgłego lub konsula, lub odpis zupełny aktu małżeństwa/urodzenia wydany przez polski urząd stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji, czyli po przeniesieniu tego aktu do polskiego rejestru stanu cywilnego. Więcej informacji na temat transkrypcji znajduje się w punkcie 1.8. podręcznika ☺ s. 27.

Ponadto, jeśli wniosek o połączenie z rodziną złożył/a Pan/i, w imieniu członków rodziny, po upływie 6 miesięcy od dnia nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, to musi Pan/i załączyć:

- Potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia członków rodziny w Polsce np. poprzez prywatną polisę ubezpieczeniową lub potwierdzenie posiadania przez nich ubezpieczenia zdrowotnego np. poprzez potwierdzenie wpłaty składki do ZUS (jeśli prowadzi Pan/i działalność gospodarczą i sam/a opta składki) lub druk RMUA (ten dokument otrzyma Pan/i od pracodawcy),

30 Wzór oświadczenia o liczbie osób na utrzymaniu znajduje się na stronie internetowej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego: <https://przybysz.duw.pl/cudzoziemcy-pobyt/zezwole-nia-na-pobyt-czasowy/polaczenie-z-rodzina/> (dostęp 1.12.2020).

31 Legalizacja dokumentu urzędowego przez konsula to poświadczenie, że dokument pochodzi z właściwego urzędu — legalizując dokument, konsul potwierdza autentyczność podpisu i pieczęci urzędnika zagranicznego. Proszę pamiętać, że konsul legalizuje wyłącznie oryginały i urzędowe odpisy dokumentów. Dzięki legalizacji możesz posłużyć się zagranicznym dokumentem urzędowym w Polsce. Legalizacja dotyczy państw, które nie są stronami Konwencji Haskiej znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych z dnia 5 października 1961 r. (Dz.U. z 2005 r. poz. 938) (dalej: Konwencja Haska).

32 Klauzula *apostille* to poświadczenie, że dany dokument pochodzi z właściwego urzędu, potwierdza autentyczność podpisu i pieczęć urzędnika zagranicznego. Dzięki temu możesz posłużyć się zagranicznym dokumentem urzędowym w Polsce. *Apostille* jest stosowany tylko w państwach będących stroną Konwencji Haskiej. Celem klauzuli *apostille* jest umożliwienie wprowadzenia dokumentu urzędowego sporządzonego za granicą do obrotu prawnego w Polsce lub innego państwa.

- Umowę najmu, lub umowę użyczenia lokalu, lub akt własności nieruchomości (mieszkania, domu), lub zaświadczenie o zameldowaniu, lub potwierdzenie rezerwacji hotelowej, aby wykazać, że członkowie rodziny będą mieli zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania,
- Umowę o pracę, lub umowę zlecenia (lub ew. inną umowę) lub rozliczenie PIT (zeznanie podatkowe), aby wykazać, że członkowie rodziny będą posiadali źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania w Polsce. Ten wymóg zostanie spełniony wówczas, jeśli Pan/i dochody wystarczą na pokrycie kosztów utrzymania wszystkich członków rodziny podczas ich pobytu w Polsce. Oznacza to, że musi Pan/i przedstawić dowody na to, że pracuje Pan/i legalnie oraz wykazać, że Pana/i dochód jest wyższy od kwoty, od której przyznawane są świadczenia pomocy społecznej (tzw. minimum socjalne)³³. Obecnie kwota ta wynosi 528 PLN³⁴ na każdą osobę w rodzinie. Oznacza to, że jeśli Pana/i rodzina jest dwuosobowa, to musi Pan/i wykazać, że posiada Pan/i dochód większy niż 1056 PLN miesięcznie.

WAŻNE!

Świadczenia z Programu Rodzina 500 plus nie są wliczane do Pana/i dochodu!

WAŻNE!

Okazanie informacji o stanie konta bankowego najczęściej nie będzie wystarczające, bowiem musi Pan/i potwierdzić stabilność i regularność dochodu, w tym perspektywę jego uzyskiwania na czas udzielenia zezwolenia.

Urzędnik/urzędniczka prowadzący/a sprawę o połączenie z rodziną może Pana/ią wzywać do przedstawienia jeszcze innych dokumentów, potwierdzających informacje zawarte we wniosku o połączenie z rodziną. Otrzyma Pan/i wtedy wezwanie do ich przedstawienia, które zostanie wysłane listem poleconym. Jeśli nie ma Pan/i niektórych dokumentów, gdyż na przykład czeka Pan/i na ich otrzymanie, należy napisać do urzędu o spodziewanym terminie ich otrzymania

33 Art. 159 ust. 1 pkt 2 lit. b w zw. z art. 163 w zw. z art. 114 ust. 2 Ustawy o cudzoziemcach.

34 Kwota podana zgodnie z § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. (Dz.U. 2018, poz.1358), wysokość kwoty jest aktualna na dzień 1.12.2020. Przed złożeniem wniosku o połączenie z rodziną, należy sprawdzić czy jej wysokość nie zmieniła się!

oraz o przyczynach opóźnienia. W przeciwnym razie zostanie wydana decyzja na podstawie dotychczas zebranych dokumentów. Oznacza to, że może zostać wydana decyzja o odmowie połączenia z rodziną.

Musi Pan/i spełnić określone warunki, aby postępowanie o połączenie z rodziną zostało wszczęte. Ich niespełnienie uznaje się za **tzw. braki formalne**. Za brak formalny uznaje się:

- Niezłożenie 2 formularzy wniosku o połączenie z rodziny lub ich niekompletne wypełnienie,
- Niezałączenie 2 kopii dokumentu podróży dla każdego członka rodziny wraz z okazaniem oryginału lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez polskiego konsula (w przypadku małoletniego, który nie ukończył 13 lat – jest to jedna kopia),
- Niezałączenie zgody Pana żony/Pani męża na złożenie w jej/jego imieniu wniosku o połączenie z rodziną (oryginału lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem przez polskiego konsula),
- Niezałączenie 4 zdjęć paszportowych osób w imieniu, których składa Pan/i wniosek (tj. np. żony, męża, dzieci),
- Brak osobistego stawiennictwa w urzędzie w celu złożenia wniosku.

W przypadku wystąpienia braków formalnych wniosku, urzędnik/urzędniczka wezwie Pana/ią do osobistego stawiennictwa oraz do uzupełnienia wyżej wymienionych brakujących dokumentów w terminie nie krótszym niż 7 dni (zazwyczaj jest to jednak tylko 7 dni), wraz z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje **pozostawienie wniosku bez rozpoznania**. Wyznaczony termin do uzupełnienia braków formalnych jest nieprzekraczalny i w tym terminie musi Pan/i złożyć wszystkie brakujące dokumenty lub/i stawić się osobiście w siedzibie urzędu wojewódzkiego³⁵.

UWAGA!

Dzień, w którym otrzymał/a Pan/i pismo z urzędu nie wlicza się do biegu terminu, na przykład jeśli pismo otrzymano w poniedziałek w dniu 19 października 2020 r., to termin 7 dni mija w dniu 26 października 2020 r., także w poniedziałek.

35 Wezwanie zostanie wydane na podstawie artykułu 64 § 2 k.p.a.

! UWAGA!

! Sobota i niedziela również wliczają się do biegu terminu.

! WAŻNE!

! Jeśli złoży Pan/i wskazane dokumenty po upływie 7 dni, ale przed otrzymaniem zawiadomienia o pozostawieniu Pana/i wniosku o połącznie z rodziną bez rozpoznania, to wojewoda powinien uznać wniosek o połączenie z rodziną za złożony w terminie uzupełnienia braków formalnych³⁶. Jeśli wojewoda uzna, że wniosek ten nie został złożony w terminie, to pozostawi go bez rozpoznania.

W przypadku niezłożenia wyżej wymienionych dokumentów i/lub niestawienia się w urzędzie wojewódzkim w wyznaczonym terminie, wojewoda może pozostawić Pana/i wniosek o połączenie z rodziną bez rozpoznania (otrzyma Pan/i pismo z taką informacją). Oznacza to, że:

- Może Pan/i również złożyć wniosek o przywrócenie terminu do złożenia dokumentów, o ile jeszcze nie upłynął 7-dniowy termin na złożenie tego wniosku. Może Pan/i wtedy:
 - ➕ Złożyć wniosek o przywrócenie terminu w nieprzekraczalnym terminie 7 dni od ustania przyczyny, z powodu której nie stawiał/a się Pan/i w urzędzie wojewódzkim i nie złożył/a dokumentów,
 - ➕ Załączyć dokumenty, których nie przedstawił/a Pan/i w terminie,
 - ➕ Koniecznie uprawdopodobnić, że uchybienie nastąpiło bez Pana/i winy, czyli musi Pan/i podać powody, z jakich nie było możliwe stawienie się i/lub złożenie dokumentów np. takim powodem jest m.in. obłożna choroba uniemożliwiająca dokonanie czynności, lub niedoręczenie lub nieprawidłowe doręczenie pisma.
- Może Pan/i złożyć ponaglenie, czyli pismo, które w przypadku postępowania o połączenie z rodziną wnosi się do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców za pośrednictwem wojewody³⁷ lub bezpośrednio do Szefa Urzędu do spraw Cudzoziemców, jeśli toczy się postępowanie odwoławcze w sprawie

36 Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 2 lipca 2020 r. sygnatura akt III SAB /Gd 22/20, LEX nr 3033886.

37 Ponaglenie składa się: w biurze podaczym urzędu wojewódzkiego lub wysyła się je listem poleconym na adres tego urzędu.

o połączenie z rodziną. Jeśli Pan/i nie otrzyma odpowiedzi na ponaglenie, to można złożyć skargę na bezczynność (więcej informacji na ten temat znajdzie Pan/i w punkcie 1.7. podręcznika ☹ s. 25). Jeśli nie minął 6-miesięczny termin od dnia nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, to może Pan/i jeszcze skorzystać z „uproszczonej” procedury połączenia z rodziną. Jednakże złożone dokumenty w „pierwszym” postępowaniu o połączenie z rodziną pozostaną w aktach sprawy. Może Pan/i/ też ubiegać się o zwrot wniesionej opłaty skarbowej od wniosku,

- Może Pan/i złożyć jeszcze raz wniosek o połączenie z rodziną.

UWAGA!

Czasami złożenie nowego wniosku o połączenie z rodziną może trwać krócej niż postępowanie związane z próbą przywrócenia terminu do uzupełnienia braków formalnych wniosku lub postępowanie związane z wniesieniem ponaglenia i skargą na bezczynność organu.

1.6. Koszt postępowania o połączenie z rodziną

Opłata skarbową za rozpatrzenie wniosku na pobyt z rodziną dla jednej osoby wynosi 340 PLN³⁸. Jeśli chce Pan/i połączyć się z żoną/mężem i dwójką dzieci, musi Pan/i wnieść opłatę za trzy wnioski, czyli 1020 PLN. Nie są przewidziane zniżki czy też zwolnienia z opłaty dla członków rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej.

Koszt wydania karty pobytu wynosi 50 PLN³⁹. Może Pan/i otrzymać ulgę w wysokości 50% za wydanie lub wymianę karty pobytu, gdy m.in.⁴⁰:

- Znajduje się Pan/i w trudnej sytuacji materialnej,
- Pana/i dzieci nie ukończyły 16. roku życia w dniu złożenia wniosku o wydanie karty pobytu lub – w przypadku wydawania pierwszej karty pobytu – do dnia złożenia wniosku o połączenie z rodziną.

38 Wysokość opłaty skarbowej aktualna na dzień 1.12.2020.

39 Wysokość opłaty aktualna na dzień 1.12.2020.

40 Art. 237 Ustawy o cudzoziemcach.

Dokumentami wymaganymi do uzyskania ulgi w opłacie za wydanie karty pobytu mogą być⁴¹:

- Zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
- Odpis aktu urodzenia Pana/i dziecka, a w przypadku niemożności jego uzyskania – dokument podróży lub inny dokument tożsamości potwierdzający jego wiek.

Opłatę za wydanie karty pobytu wnosi Pan/i w imieniu członków rodziny później tj., kiedy już otrzymają pozytywną decyzję. Kartę pobytu odbierają oni osobiście (nie dotyczy to dzieci, które nie ukończyły 13 lat w momencie odbioru karty pobytu)⁴². W czasie odbioru karty pobytu pobierane są też odciski palców poszczególnych członków rodziny⁴³.

Proszę pamiętać, że musicie Państwo dysponować również środkami pieniężnymi na:

- Poświadczenie za zgodność z oryginałem kopii dokumentu podróży członka rodziny przez polskiego konsula – 30 EUR za poświadczenie dokumentu⁴⁴,
- Legalizację aktów urodzenia, aktu małżeństw przez polskiego konsula (akty te muszą posiadać pieczęć Ministerstwa Spraw Zagranicznych Pan/i kraju pochodzenia) – 30 EUR lub na opatrzenie ich klauzulą *apostille* (wysokość tej opłaty należy sprawdzić w odpowiednim urzędzie w kraju, w którym te dokumenty zostały wydane).

WAŻNE!

Konsul przelicza opłaty konsularne wyrażone w EUR na walutę państwa przyjmującego oraz publikuje wysokość tych opłat w formie tabeli opłat konsularnych. Opłatę wnosi się do kasy urzędu konsularnego w gotówce lub czekach potwierdzonych przez bank, przelewem lub w inny sposób

41 Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie opłat pobieranych w Rzeczypospolitej Polskiej od cudzoziemców za wydanie i wymianę dokumentów, które mogą być wydane cudzoziemcom, oraz trybu ich uiszczenia (Dz.U. z 2014 r., poz. 563).

42 Art. 248 Ustawy o cudzoziemcach.

43 Art. 246 Ustawy o cudzoziemcach.

44 Wysokość opłaty konsularnej na dzień 1.12.2020, określona w Rozporządzeniu Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie opłat konsularnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 2237)

na rachunek bankowy urzędu konsularnego, o ile nie wiąże się to z powstaniem dodatkowych kosztów obsługi indywidualnej wpłaty.

Jeśli członkowie Pana/i rodziny mieszkają poza państwem, na którego terytorium znajduje się siedziba urzędu konsularnego i nie mogą wnieść opłaty w sposób określony powyżej, to mogą także wnieść opłatę konsularną określoną w PLN na wskazany przez konsula rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zagranicznych.

Przed udaniem się do urzędu konsularnego, członkowie Pana/i rodziny powinni sprawdzić w jakiej walucie należy wnieść opłatę konsularną i w jakiej wysokości.

WAŻNE!

W wyjątkowych sytuacjach konsul może pobrać opłatę konsularną w wysokości 25%, 50% albo 75% należnej opłaty albo odstąpić od jej pobrania, jeżeli przemawiają za tym względy humanitarne. W tym celu członkowie Pana/i rodziny powinni złożyć wniosek o obniżenie opłaty konsularnej, a konsul ma obowiązek wziąć pod uwagę sytuację materialną lub osobistą Pana/i rodziny. Wniosek ten należy sporządzić w języku urzędowym lub powszechnie używanym w państwie przyjmującym⁴⁵.

1.7. Czas trwania postępowania o połączenie z rodziną

Decyzja w postępowaniu administracyjnym, a takim jest postępowanie o połączenie z rodziną powinna zostać wydana w ciągu 1 miesiąca, a jeżeli sprawa jest szczególnie skomplikowana – w ciągu 2 miesięcy⁴⁶. Są to jednak terminy wyłącznie instrukcyjne, a postępowania o połączenia z rodziną w praktyce mogą trwać dłużej, nawet rok. Postępowanie odwoławcze, czyli postępowanie rozpoczęte po wniesieniu odwołania od decyzji o odmowie połączenia z rodziną, w praktyce obecnie może trwać ponad rok.

45 Art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne (Dz.U. z 2015 r., poz. 1274), dalej: Ustawa Prawo konsularne.

46 Art. 35 § 3 k.p.a.

Organy prowadzące postępowanie administracyjne są zobowiązane do poinformowania Pana/ią o terminie zakończenia postępowania⁴⁷. Jeśli nie otrzymał/a Pan/i decyzji w wyznaczonym terminie, lub postępowanie jest prowadzone dłużej niż to jest niezbędne do załatwienia sprawy, to ma Pan/i prawo do wniesienia ponaglenia⁴⁸. Pismo to wnosi Pan/i do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców za pośrednictwem wojewody. Oznacza to, że pismo musi Pan/i wysłać na adres wojewody listem poleconym lub złożyć je za pośrednictwem biura podawczego urzędu wojewódzkiego. Jeśli trwa postępowanie odwoławcze o połączenie z rodziną, ponaglenie wnosi Pan/i do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Ponaglenie musi zawierać uzasadnienie i być sporządzone w języku polskim.

Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców jest zobowiązany do rozpatrzenia ponaglenia w ciągu 7 dni od dnia jego otrzymania. Jeśli nie otrzyma Pan/i odpowiedzi, to ma Pan/i prawo do wniesienia skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę, sporządzoną w języku polskim, wnosi Pan/i za pośrednictwem Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Oznacza to, że należy ją wysłać listem poleconym na adres Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców lub złożyć osobiście w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców za pośrednictwem biura podawczego.

W sprawie złożenia ponaglenia oraz skargi zalecamy kontakt z jedną z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika w załączniku II ☺ s. 131.

Postępowanie dotyczące transkrypcji aktów urodzenia/matżeństwa jest także postępowaniem administracyjnym i obowiązują tu takie same terminy instrukcyjne. Oznacza to, że decyzja powinna zostać wydana w ciągu 1 miesiąca, a jeżeli sprawa jest szczególnie skomplikowana – to w ciągu 2 miesięcy. Transkrypcja aktów urodzenia/matżeństwa jest jednak zazwyczaj dokonywana w krótszym terminie. W sprawach dotyczących transkrypcji aktu stanu cywilnego ponaglenie wnosi Pan/i do wojewody za pośrednictwem właściwego urzędu stanu cywilnego⁴⁹. Więcej informacji o transkrypcji znajdzie Pan/i w punkcie 1.8. podręcznika ☺ s. 27.

47 Art. 36 k.p.a.

48 Art. 37 k.p.a.

49 Ponaglenie należy wysłać listem poleconym na adres urzędu stanu cywilnego lub złożyć je osobiście w tym urzędzie.

1.8. Inne ważne informacje: o czym warto pamiętać i co warto wiedzieć

Musi Pan/i wiedzieć, że **wojewoda jest zobowiązany do uwzględnienia w postępowaniu o połączenie z rodziną** szeregu okoliczności, takich jak istnienie więzi rodzinnych, kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia, charakter i trwałość więzi rodzinnych w Polsce, okres pobytu w Polsce, ale także interesu małoletniego dziecka⁵⁰. Okoliczności te będą badane, jak i oceniane, w sposób indywidualny i po dokonaniu przez organ oceny interesu społecznego i Pana/i słusznego interesu w sprawie⁵¹.

Może Pan/i również skorzystać z pomocy **adwokata, radcy prawnego lub pełnomocnika**. Zaletą wyboru adwokata lub radcy prawnego jest m.in. możliwość dokonywania przez nich poświadczeń kopii dokumentu za zgodność z oryginałem.

WAŻNE!

Pomoc oraz informację o postępowaniu o połączeniu z rodziną może Pan/i uzyskać w **organizacjach pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika ☺ **Załącznik II, s. 131**. Zalecamy korzystanie z pomocy właśnie tych organizacji pozarządowych, gdyż często nie są pobierane żadne opłaty za udzielanie informacji lub porad prawnych, a ich pracownicy udzielą Panu/i profesjonalnego wsparcia w sprawie połączenia z rodziną.

TRANSKRYPCJA

WAŻNE!

Akt małżeństwa czy też akty urodzeń Pana/i dzieci może Pan/i również przenieść do polskiego rejestru stanu cywilnego w drodze **transkrypcji**⁵² (może Pan/i spotkać się z innymi potocznymi określeniami tego procesu jak umiejscowienie, rejestracja). Transkrypcja polega na wiernym

50 Art. 167 Ustawy o cudzoziemcach.

51 Art. 7 k.p.a.

52 Art. 104 Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2020 r., poz. 463).

i literalnym przeniesieniu treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, bez żadnej ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w Pana/i zagranicznym dokumencie stanu cywilnego. Transkrypcji podlega dokument, który ma moc dokumentu urzędowego w kraju wystawienia, jest uznawany za dokument stanu cywilnego oraz nie budzi wątpliwości co do autentyczności. Oznacza to, że jeśli np. akt urodzenia będzie podarty, posklejany, to nie zostanie on zaakceptowany w polskim urzędzie stanu cywilnego.

WAŻNE!

Akty stanu cywilnego muszą zostać uprzednio zalegalizowane przez polskiego konsula lub opatrzone klauzulą apostille.

Wniosek wraz z dokumentami składa Pan/i osobiście lub wysyła Pan/i listem poleconym do urzędu stanu cywilnego w mieście Pana/i zamieszkania⁵³.

Aby dokonać transkrypcji, musi Pan/i:

- Złożyć wniosek⁵⁴ o transkrypcję zagranicznego aktu stanu cywilnego w języku polskim,
- Wnieść opłatę skarbową (w wysokości 50 PLN⁵⁵), opłata pokrywa rozpatrzenie Pana/i wniosku o transkrypcję aktu oraz wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego,
- Załączyć dowód wniesienia opłaty (opłatę skarbową może Pan/i wnieść w kasie w urzędzie stanu cywilnego, na poczcie lub przelewem – dane do przelewu znajdzie Pan/i na stronie internetowej urzędu stanu cywilnego),
- Załączyć niezbędne dokumenty: oryginalny akt (który został zalegalizowany przez polskiego konsula, po uprzednim uwierzytelnieniu przez ministerstwo spraw zagranicznych kraju wystawienia aktu lub który został opatrzony klauzulą *apostille*) wraz z tłumaczeniem przysięgłym dokonany przez polskiego tłumacza przysięgłego lub konsula.

53 Na przykład w Warszawie składasz wniosek tylko do Urzędu Stanu Cywilnego m.st. Warszawy przy ul. T. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa, gdzie znajduje się Sekcja Obrotu Zagranicznego.

54 Wzór wniosku o transkrypcję zagranicznego aktu stanu cywilnego znajdziesz m.in. na stronie Urzędu m.st. Warszawy: <https://warszawa19115.pl/documents/20184//49912//USC-06-01+wniosek+o+transkrypcj%C4%99+aktu+urodzenia> (dostęp: 1.12.2020).

55 Wysokość opłaty skarbowej jest aktualna na dzień 1.12.2020. Przed złożeniem wniosku należy sprawdzić jej aktualną wysokość.

Zaletą dokonania transkrypcji zagranicznych aktów stanu cywilnego w polskim rejestrze stanu cywilnego, jest możliwość otrzymywania odpisów aktów urodzenia/małżeństwa już w Polsce, gdy tylko będą Panu/i potrzebne. Przydadzą się na pewno w czasie składania kolejnych wniosków o udzielenie zezwoleń na pobyt.

1.9. Decyzja

Poza pozostawieniem Pana/i wniosku bez rozpoznania, o czym pisaliśmy już wcześniej, wojewoda może wydać kilka rodzajów rozstrzygnięć w sprawie wniosku o połączenie z rodziną:

- Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania lub
- Decyzję o połączeniu z rodziną, lub
- Decyzję o odmowie połączenia z rodziną, lub
- Decyzję o umorzeniu postępowania o połączenie z rodziną.

Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania otrzyma Pan/i m.in., gdy członkowie rodziny⁵⁶:

- Posiadają zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- Przebywają w Polsce na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu przyjazdu ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe, tzw. krótkotrwałego zezwolenia na pobyt czasowy, zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem im azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem im statusu uchodźcy w Polsce, lub
- Ubiegają się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- Są zatrzymani, umieszczeni w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec nich środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- Odbywają karę pozbawienia wolności lub są tymczasowo aresztowani, lub

56 Art. 99 Ustawy o cudzoziemcach.

- Przebywają w Polsce po tym, jak zostali zobowiązani do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
 - Są zobowiązani opuścić Polskę w ciągu 30 dni⁵⁷ od dnia, w którym decyzja o:
 - ⊕ Odmowie przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej, odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
 - ⊕ Umorzeniu postępowania w tych sprawach, lub
 - ⊕ Cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
 - ⊕ Odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, lub
 - ⊕ Cofnięciu zgody na pobyt ze względów humanitarnych.
- stała się ostateczna⁵⁸, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia – od dnia, w którym decyzja została im doręczona, lub
- Zawarli związek małżeński w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Polski, lub
 - Odmówili złożenia odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

Jeśli Pan/i otrzyma postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, ma Pani/ Pan prawo do wniesienia zażalenia do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców za pośrednictwem wojewody.

Decyzja pozytywna, czyli o połączeniu z rodziną jest wydawana, jeśli spełnił/a Pan/i/ warunki, przedstawił/a Pan/i wszystkie niezbędne dowody, a członkowie rodziny nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski⁵⁹. Uznanie

57 Art. 299 ust. 6 Ustawy o cudzoziemcach.

58 Decyzja jest ostateczna, jeśli nie służy już od niej odwołanie tj. na przykład gdy nie zostało wniesione odwołanie, a termin do wniesienia odwołania już upłynął.

59 Zgodnie z art. 109 ust. 1 Ustawy o cudzoziemcach wojewoda zwraca się z wnioskiem o przekazanie informacji, czy wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jego pobyt na tym terytorium mogą stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

cudzoziemca za zagrożenie dla bezpieczeństwa może nastąpić w sytuacji, gdy np. był on w przeszłości karany sądownie lub jeśli prowadzi działalność szpiegowską lub terrorystyczną. Taką informację, przed wydaniem decyzji, może przekazać wojewodzie: komendant oddziału Straży Granicznej, komendant wojewódzki Policji, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub w razie potrzeby konsul lub inne organy. Po otrzymaniu decyzji o połączeniu z rodziną, członkowie rodziny mogą przyjechać do Polski, jeśli obowiązuje ich ruch bezwizowy lub złożyć wniosek o wydanie im wizy w celu połączenia z rodziną. Informacje na temat ruchu bezwizowego do Polski powinny znajdować się na stronie internetowej polskiego urzędu konsularnego.

Więcej informacji o zasadach wjazdu znajduje się w punkcie 1.13. podręcznika [☺ s. 38](#).

NA JAK DŁUGO JEST WYDAWANE ZEZWOLENIE DLA CZŁONKÓW RODZINY?

Zezwolenie jest wydawane maksymalnie na 3 lata⁶⁰. Przed upływem tego terminu, członkowie rodziny, jeśli dalej chcą przebywać w Polsce, powinni złożyć kolejne wnioski o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w Polsce.

Wojewoda wyda decyzję o **odmowie połączenia z rodziną**, gdy⁶¹:

- Członkowie rodziny nie spełnią warunków do udzielenia im zezwolenia na połączenie z rodziną, oznacza to, że nie potwierdził/a Pan/i okoliczności wskazanych we wniosku, np. nie złożył/a Pan/i wszystkich dokumentów wymaganych przez urząd wojewódzki lub złożył/a Pan/i niepoświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów lub
- Dane członków rodziny są umieszczone w wykazie cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Polski niepożądany (dalej: wykaz)⁶², lub gdy znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu (dalej: SIS) lub

60 Art. 162 ust. 1a pkt 2 Ustawy o cudzoziemcach.

61 Art. 164 Ustawy o cudzoziemcach.

62 Zgodnie z art. 435 ust. 1 Ustawy o cudzoziemcach w wykazie umieszcza się i przechowuje dane cudzoziemca, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących przestanków: 1) cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu z orzeczonym zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub zakazem wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen; 2) cudzoziemiec został skazany prawomocnym wyrokiem w: a) Rzeczypospolitej Polskiej – za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe na karę grzywny lub karę pozbawienia wolności lub b) innym państwie niż państwo obszaru Schengen – za przestępstwo stanowiące zbrodnię w rozumieniu prawa

- Wymagają tego względy bezpieczeństwa Polski lub konieczność przestrzegania umów międzynarodowych przez Polskę⁶³. Uznanie cudzoziemca za zagrożenie dla bezpieczeństwa może nastąpić w sytuacji, gdy np. był on w przeszłości karany sędownie lub jeśli prowadzi działalność szpiegowską lub terrorystyczną, lub
- W postępowaniu o połączenie z rodziną zostały podane nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączono do wniosku dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub gdy zeznał/a Pan/i nieprawdę lub zataił/a Pan/i prawdę albo podrobił/a lub przerobił/a Pan/i dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał/a Pan/Pani jako autentycznego, lub
- Członkowie rodziny zalegają z uiszczeniem podatków w Polsce, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskali przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- Członkowie rodziny nie zwrócili kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa (dotyczy to wyłącznie sytuacji, gdy członkowie rodziny byli już w Polsce i zostali wydalenii do kraju pochodzenia), lub

polskiego lub Rzeczypospolitej Polskiej lub innym państwie obszaru Schengen – za przestępstwo na karę pozbawienia wolności powyżej jednego roku; 3) wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany ze względu na zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską; 4) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej; 5) cudzoziemiec po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa został przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób; 6) cudzoziemiec został przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób. Jeśli Pana/Pani dane znajdują się w wykazie, to może Pan/i złożyć wniosek o udostępnienie informacji o umieszczeniu danych w wykazie lub SIS, o sprostowanie danych umieszczonych w wykazie lub SIS, lub o usunięcie danych umieszczonych w wykazie lub SIS. W tym celu zalecamy kontakt z organizacjami pozarządowymi, których listę znajdzie Pan/i w załączniku II ☺ s. 131.

63 Zgodnie z art. 100 ust. 1 pkt 4 Ustawy o cudzoziemcach udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy odmawia się cudzoziemcowi, gdy: wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską.

- Członkowie rodziny, podlegając w Polsce obowiązkowi leczenia choroby zakaźnej nie wyrazili zgody na to leczenie (chyba, że członkowie rodziny ubiegają się o kolejne zezwolenie, to ta okoliczność nie ma zastosowania)⁶⁴, lub
- Członkowie rodziny złożyli wniosek o połączenie z rodziną podczas nielegalnego pobytu w Polsce, (chyba że rodzina istniała już w kraju Pan/i pochodzenia, a członek rodziny przebywał w Polsce w dniu złożenia przez Pana/ią wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej), lub
- Gdy Pana/i związek małżeński został zawarty w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu i pobytu cudzoziemców na terytorium Polski.

Jeśli otrzyma Pan/i decyzję o odmowie połączenia z rodziną, ma Pan/i prawo do złożenia odwołania do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców za pośrednictwem wojewody. Odwołanie musi Pan/i wnieść w ciągu 14 dni⁶⁵. Jest to termin nieprzekraczalny! Odwołanie może Pan/i wystąpić listem poleconym lub złożyć osobiście w urzędzie wojewódzkim. O zachowaniu terminu decyduje data nadania odwołania w placówce Poczty Polskiej listem poleconym lub data złożenia odwołania w urzędzie.

Celem postępowania odwoławczego jest zarówno ocena czy Pani/Pana odwołanie jest uzasadnione, jak i sprawdzenie, czy decyzja wojewody jest prawidłowa. Oznacza to, że jeśli nie udowodnił/a Pan/i spełnienia warunków udzielenia zezwolenia, to teraz może Pan/i złożyć dodatkowe dokumenty.

Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców może uchylić decyzję wojewody i przekazać mu sprawę do ponownego rozpoznania, zmienić ją lub może utrzymać ją w mocy tj. uznać, że postępowanie zostało przeprowadzone prawidłowo i że nie ma podstaw do zmiany decyzji wojewody.

Jeśli nie zgadza się Pan/i z decyzją Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, ma Pan/i prawo wnieść od niej skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, za pośrednictwem Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców⁶⁶. Musi

64 Chodzi tu o obowiązek leczenia gruźlicy płuc, kiły oraz rzeżączki. Obowiązek leczenia jest regulowany w Ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2008, nr 234, poz. 1570).

65 Art. 129 § 2 k.p.a.

66 Art. 53 § 1 Ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2325), dalej: p.p.s.a.

Pan/i to zrobić w nieprzekraczalnym terminie 30 dni⁶⁷. Może Pan/i też wystąpić do sądu o przyznanie Panu/i prawa pomocy, które to może obejmować zarówno zwolnienie od ponoszenia kosztów sądowych, jak i ustanowienie pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego. W tym celu musi Pan/i złożyć wniosek na urzędowym formularzu. Znajdzie go Pan/i m.in. na stronie internetowej Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie⁶⁸. Wniosek ten może zostać złożony przed wszczęciem postępowania lub w jego trakcie.

Może Pan/i również złożyć wniosek o przyznanie Pan/i tłumacza. Taki wniosek składa Pan/i do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w osobnym piśmie. Jeśli sąd przyzna Panu/i tłumacza oznaczało to będzie, że np. w przypadku udziału w rozprawie sądowej będzie miał Pan/i możliwość swobodnej wypowiedzi w zrozumiałym języku, a wypowiedzi czy pytania składu sędziowskiego zostaną Panu/i przetłumaczone. Jeśli sąd nie przyzna Panu/i tłumacza, to może Pan/i zwrócić się do jednej z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika w załączniku II ☺ s. 131.

Skarga, wniosek o przyznanie Panu/i prawa pomocy oraz wniosek o przyznanie tłumacza muszą być sporządzone w języku polskim. Może Pan/i zwrócić się o pomoc w przygotowaniu tych pism do jednej z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika w załączniku II ☺ s. 131.

Decyzję o umorzeniu postępowania otrzyma Pan/i, jeśli postępowanie stało się bezprzedmiotowe np. złożył/a Pan/i wniosek o umorzenie postępowania lub wycofał/a Pan/i wniosek, bo członkowie rodziny zmienili zdanie i nie chcą przyjechać do Polski.

WAŻNE!

Jeśli wojewoda wyda negatywne rozstrzygnięcie, czyli:

- ➔ *Poinformuje Pana/ią o pozostawieniu wniosku o połączenie z rodziną bez rozpoznania lub*

67 Wysokość wpisu za wniesienie skargi wynosi 300 PLN na dzień 1.12.2020.

68 Wzór urzędowego formularza wniosku o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu przed sądami administracyjnymi: <https://bip.warszawa.wsa.gov.pl/917/1009/prawo-pomocy.html> (dostęp: 1.12.2020).

- *Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania o połączenie z rodziną lub*
- *Decyzję o odmowie połączenia z rodziną lub*
- *Decyzję o umorzeniu tego postępowania,*

to będzie Pan/i mógł/mogła złożyć wniosek o zwrot opłaty skarbowej⁶⁹. Nie dotyczy to sytuacji, gdy złożył/a Pan/i środek zaskarżenia od wyżej wymienionych rozstrzygnięć.

1.10. Pobyt i prawa związane z pobytem czasowym

Posiadając zezwolenie na połączenia z rodziną, członkowie rodziny:

- Mają prawo do nauki (do ukończenia 18. roku życia jest ona obowiązkowa)⁷⁰,
- Mają prawo do podróżowania w strefie Schengen przez 3 miesiące w okresie 6 miesięcy (muszą posiadać ważny dokument podróży i ważną kartę pobytu),
- Mają prawo do świadczeń z pomocy społecznej⁷¹,
- Są uprawnieni do wykonywania pracy w Polsce (oznacza to, że nie muszą posiadać zezwolenia na pracę, pracę mogą podjąć osoby, które ukończyły 16 lat)⁷², lub
- Mają prawo do pomocy mającej na celu wspieranie procesu ich integracji, realizowanej w ramach indywidualnego programu integracji (IPI)⁷³. IPI trwa rok, a w jego czasie członkowie rodzin otrzymują wsparcie finansowe oraz poradnictwo specjalistyczne, w tym poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne, oraz prowadzone są inne działania wspierające proces integracji. IPI jest realizowany przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, właściwe ze względu miejsce zamieszkania.

69 Art. 9 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1546).

70 Art. 165 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2020 r., poz. 910).

71 Art. 5 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz.1876), dalej: Ustawa o pomocy społecznej.

72 Art. 87 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r., poz. 1409).

73 Art. 91 ust. 1 Ustawy o pomocy społecznej.

WAŻNE!

Pana żona/Pani mąż musi złożyć wniosek o IPI w imieniu swoim i pozostałych członków rodziny w ciągu 60 dni od dnia uzyskania zezwolenia na połączenie z rodziną⁷⁴.

W sytuacji, gdy członkowie Pana/i rodziny nie przyjechali do Polski przed upływem tych 60 dni, Pan/i może złożyć wniosek o IPI. Urzędnicy prowadzący sprawę o IPI nie powinni wymagać przedstawienia przez Pana/ią pełnomocnictwa do złożenia wniosku o IPI, gdyż jest Pan/Pani najbliższym członkiem rodziny, o ile nie zajądą wątpliwości co do upoważnienia do występowania w sprawie IPI. Zalecamy skontaktowanie się z właściwym Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w celu sprawdzenia wymagań w tym zakresie.

1.11. Cofnięcie decyzji

Decyzja o połączeniu z rodziną może zostać cofnięta, gdy⁷⁵:

- Ustał cel pobytu jakim jest połączenie z rodziną, na przykład gdy członkowie rodziny nie chcą dalej z Panem/ią mieszkać w Polsce lub
- Członkowie rodziny przestali spełniać wymogi związane z udzieleniem zezwolenia na połączenie z rodziną, na przykład jeśli nie przyjechali do Polski po udzieleniu zezwolenia lub wyjechali z Polski, lub
- Obowiązuje wpis danych członków rodziny do wykazu⁷⁶, lub
- Wymagają tego względy bezpieczeństwa Polski⁷⁷. Uznanie cudzoziemca za zagrożenie dla bezpieczeństwa może nastąpić w sytuacji, gdy np. był on w przeszłości karany sędownie lub jeśli prowadzi działalność szpiegowską lub terrorystyczną, lub
- W postępowaniu o połączenie z rodziną zostały podane nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączono do wniosku dokumenty

74 Art. 91 ust. 3 Ustawy o pomocy społecznej.

75 Art. 101 Ustawy o cudzoziemcach.

76 Więcej informacji na temat wykazu przypis 62, s. 31.

77 Decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy jest wydawana, gdy wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską.

zawierające takie dane lub informacje, lub gdy zeznał/a Pan/i nieprawdę lub zataił/a Pan/i prawdę albo podrobił/a Pan/i lub przerobił/a Pan/i dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał/a Pan/i jako autentycznego, lub

- Członkowie rodziny zalegają z uiszczeniem podatków w Polsce, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskali przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- Członkowie rodziny nie zwrócili kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa (dotyczy to wyłącznie sytuacji, gdy członkowie rodziny byli już w Polsce i zostali wydaleny do kraju pochodzenia), lub
- Członkowie rodziny podlegając obowiązkowi leczenia choroby zakaźnej (informację o konieczności leczenia uzyskają od lekarza. Chodzi tu o obowiązek leczenia gruźlicy płuc, kiły oraz rzeżączki), nie wyrazili zgody na to leczenie.

Musi Pan/i wiedzieć, że **wojewoda w czasie trwania postępowania o cofnięcie połączenia z rodziną⁷⁸ jest również zobowiązany do uwzględnienia** szeregu okoliczności, takich jak istnienie więzi rodzinnych, kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia, charakter i trwałość więzi rodzinnych w Polsce, okres pobytu w Polsce, ale także interesu małoletniego dziecka⁷⁹. Okoliczności te będą badane, jak i oceniane, w sposób indywidualny i po dokonaniu przez organ oceny interesu społecznego i Pana/i słusznego interesu w sprawie⁸⁰.

Od tej decyzji również może Pan/i złożyć odwołanie do Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców w nieprzekraczalnym terminie 14 dni za pośrednictwem Urzędu. Więcej informacji na ten temat znajdzie Pan/i w punkcie 1.9. podręcznika s. 29.

Pamiętaj, że decyzja o połączeniu z rodziną **wygasa** z mocy prawa z dniem uzyskania przez członków rodziny kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub obywatelstwa polskiego⁸¹.

78 Wojewoda wyda formalnie decyzję o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy.

79 Art. 167 Ustawy o cudzoziemcach.

80 Art. 7 k.p.a.

81 Art. 102 Ustawy o cudzoziemcach.

1.12. Kolejny pobyt

Przed upływem okresu, na jaki została wydana decyzja o połączeniu z rodziną, członkowie rodziny powinni złożyć kolejny wniosek na pobyt czasowy wraz ze wszystkimi dokumentami. Wniosek musi zostać złożony najpóźniej w ostatnim dniu ich legalnego pobytu w Polsce, np. jeśli decyzja o połączeniu z rodziną została wydana do dnia 23 kwietnia 2020 r., to ten dzień jest ostatnim dniem ich legalnego pobytu, a zatem ostatnim dniem na złożenie kolejnego wniosku. Jeśli mija termin na złożenie kolejnego wniosku na pobyt czasowy, członkowie rodziny mogą wysłać niezbędne dokumenty na adres wojewody. Dokumenty należy wysłać listem poleconym. O zachowaniu terminu decyduje data nadania dokumentów w placówce Poczty Polskiej. W tym postępowaniu członkowie rodziny nie mogą skorzystać z „uproszczonej” procedury połączenia z rodziną – oznacza to, że muszą spełnić wszystkie przesłanki do udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy tj., obok szeregu innych wymagań, wykazać również, że:

- Posiadają ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia w Polsce,
- Posiadają źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny, przebywających w Polsce lub wnioskujących o połączenie z rodziną w Polsce,
- Mają zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

Członkowie rodziny mogą również złożyć kolejny wniosek o pobyt czasowy z powodu innych okoliczności, np. pracy czy nauki.

1.13. Wiza dla członków rodziny

Członkowie rodziny mogą starać się o otrzymanie wizeny do Polski w każdym czasie, np. tuż po otrzymaniu przez Pana/ią decyzji o nadaniu statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającej lub dopiero po wydaniu im decyzji o połączeniu z rodziną w Polsce. Aby złożyć wniosek o wizę, członkowie rodziny muszą zarejestrować się w systemie E-KONSULAT⁸². Konsul powinien zasadniczo wydać decyzję w sprawie wydania wizeny krajowej w ciągu 15 dni⁸³, lub niezwłocznie, czyli tak szybko jak to jest możliwe, jeśli członkowie ro-

82 W celu zarejestrowania wniosku wizowego lub umówienia się na wizytę w pozostałych sprawach skorzystaj ze strony internetowej dostępnej pod adresem: <https://secure.e-konsulat.gov.pl/> (dostęp: 1.12.2020).

83 Art. 74a Ustawy o cudzoziemcach.

dziną chcą przyjechać do Polski w celu połączenia z rodziną⁸⁴. Koszt wydania wizy wynosi równowartość maksymalnie 80 EUR⁸⁵. Należy sprawdzić w konsulacie czy na przykład nie przysługują zniżki w opłatach, np. dla dzieci poniżej 6. roku życia.

WAŻNE!

W wyjątkowych sytuacjach konsul może pobrać opłatę konsularną w wysokości 25%, 50% albo 75% należnej opłaty albo odstąpić od jej pobrania, jeżeli przemawiają za tym względy humanitarne. W tym celu członkowie rodziny mogą złożyć wniosek o obniżenie wysokości opłaty konsularnej, a konsul ma obowiązek wziąć pod uwagę sytuację materialną lub osobistą członków rodziny⁸⁶.

Członkowie rodziny mogą aplikować o wydanie następujących wiz:

- Wiza Schengen (oznaczona symbolem C)⁸⁷ – wydawana jest, gdy planowany pobyt na terytorium państw członkowskich obszaru Schengen nie przekracza 90 dni w ciągu każdego 180-dniowego okresu,
- Wiza krajowa (tj. długoterminowa, oznaczona symbolem D)⁸⁸ – uprawnia do wjazdu i ciągłego pobytu w Polsce lub kilku pobytów następujących po sobie, trwających łącznie dłużej niż 90 dni, okres ważności wizy krajowej nie może przekroczyć 1 roku.

Członkowie rodziny, ubiegając się o wydanie wizy Schengen:⁸⁹

- Składają wnioski na specjalnym formularzu dostępnym w urzędzie konsularnym,
- Przedstawiają dokumenty podróży,
- Składają fotografie,

84 Art. 66 ust. 3a Ustawy o cudzoziemcach.

85 Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie opłat konsularnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2237). Kwota obowiązuje na dzień 1.12.2020. Zob. również: tabela kosztów w części 1.16. [📄 s. 48.](#)

86 Art. 109 ust. 1 Ustawy Prawo konsularne.

87 Art. 2 pkt 2-5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z dnia 15.09.2009 r.), dalej: Kodeks wizowy.

88 Art. 18 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 roku między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluxu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.U.U.E.L.2000.239.19 z dnia 22.09.2000 r.).

89 Art. 10 Kodeksu wizowego.

- Umożliwiają pobranie odcisków palców (nie pobiera się odcisków palców od małoletniego, który nie ukończył 12 lat),
- Uiszczają opłatę wizową,
- Przedstawiają dowód posiadania odpowiedniego podróznego ubezpieczenia medycznego⁹⁰,
- Dostarczają dokumenty uzupełniające, m.in.⁹¹:
 - ⊕ Potwierdzające cel podróży,
 - ⊕ Dotyczące zakwaterowania lub potwierdzające posiadanie wystarczających środków⁹² na pokrycie kosztów zakwaterowania,
 - ⊕ Potwierdzające posiadanie wystarczających środków na pokrycie kosztów utrzymania przez cały okres pobytu oraz pokrycie kosztów powrotu do państwa pochodzenia,
 - ⊕ Dokumenty potwierdzające możliwość legalnego zdobycia środków na pokrycie kosztów utrzymania, kosztów powrotu oraz zakwaterowania,
 - ⊕ Pozwalające ocenić, czy członkowie rodziny zamierzają opuścić terytorium państw członkowskich przed upływem terminu ważności wizy⁹³.

90 Zgodnie z art. 15 Kodeksu wizowego podrózne ubezpieczenie medyczne musi obowiązywać na całym terytorium państw członkowskich, obejmować całkowity okres planowanego pobytu, pokrywać wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć w związku z koniecznością powrotu z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią. Minimalna kwota ubezpieczenia wynosi 30 000 EUR.

91 Art. 14 Kodeksu wizowego.

92 Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 lutego 2015 r. w sprawie środków finansowych wymaganych od cudzoziemca wjeżdżającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz dokumentów, które mogą potwierdzić możliwość uzyskania takich środków, a także cel i czas trwania planowanego pobytu (Dz.U. 2015, poz. 326), cudzoziemiec musi posiadać co najmniej 300 złotych, jeżeli okres planowanego pobytu nie przekracza 4 dni, lub 75 złotych na każdy dzień planowanego pobytu, jeżeli okres planowanego pobytu przekracza 4 dni, albo równowartość tej kwoty w walutach obcych. Cudzoziemiec wjeżdżający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który m.in. ma opłacone koszty pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, – musi posiadać środki finansowe, w wysokości co najmniej 20 złotych na każdy dzień planowanego pobytu, nie mniej jednak niż 100 złotych albo równowartość tej kwoty w walutach obcych.

93 W dalszej części publikacji wskazano, że rekomenduje się liberalne podejście do realizacji obowiązku przedstawienia dokumentów pozwalających ocenić, że członkowie rodziny cudzoziemca objętego ochroną międzynarodową opuszczą terytorium Polski czy też terytorium państw członkowskich przed upływem terminu ważności wizy. Oczywistym jest bowiem, że co do zasady, będą oni przybywali na tym terytorium celem realizacji długoterminowego zezwolenia na pobyt, które zostało już im udzielone na terytorium państwa członkowskiego, celem pobytu z członkiem rodziny, który nie może powrócić do kraju pochodzenia. Zatem,

Konsul może żądać przedstawienia następujących dokumentów uzupełniających, na przykład⁹⁴:

- Zaproszenia od osoby odwiedzanej,
- Biletu powrotnego lub biletu w dwie strony albo rezerwacji takich biletów,
- Dokumentów potwierdzających posiadanie środków finansowych w państwie stałego pobytu; zaświadczenia o zatrudnieniu: wyciągów bankowych,
- Dokumentów potwierdzających posiadanie własności nieruchomości,
- Dokumentów potwierdzających integrację w kraju stałego pobytu,
- Dokumentów potwierdzających więzy rodzinne z gospodarzem/osobą zapraszającą.

Konsul odmawia się wydania wizy Schengen, jeżeli⁹⁵:

- Członkowie rodziny:
 - + Przedstawili fałszywe, podrobione lub przerobione dokumenty podróży,
 - + Nie przedstawili dokumentów uzasadniających cele i warunki planowanego pobytu, np. nie przedstawili kopii decyzji o udzieleniu im zezwolenia na połączenie z rodziną,
 - + Nie dostarczyli dokumentów potwierdzających posiadanie wystarczających środków na utrzymanie oraz na powrót do państwa pochodzenia albo nie są w stanie zgodnie z prawem uzyskać takich środków,
 - + Przebywali już przez 90 dni w ciągu ostatnich 180 dni na terytorium państw członkowskich na podstawie wizy jednolitej lub wizy o ograniczonej ważności terytorialnej,
 - + Nie przedstawili ważnego podróznego ubezpieczenia medycznego,
- Poważne wątpliwości budzą: autentyczność lub treści przedstawionych dokumentów uzupełniających, wiarygodność oświadczeń złożonych przez członków rodziny,
- Poważne wątpliwości budzi zamiar opuszczenia terytorium państw członkowskich przez członków rodziny, zanim wygaśnie termin ważności wizy⁹⁶,
- Dane członka rodziny są wpisane do SIS,

mając na uwadze wskazane okoliczności, podstawą odmowy udzielenia wizy nie powinna być wyłącznie okoliczność, że członkowie rodziny nie powrócą do kraju pochodzenia po jej zakończeniu.

94 Załącznik II do Kodeksu wizowego.

95 Art. 32 Kodeksu wizowego.

96 Patrz ☺ przypis 93, s. 40.

- Członkowie rodziny stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa któregośkolwiek z państw członkowskich UE.

Składając wniosek o wydanie wizy krajowej, członkowie rodziny muszą⁹⁷:

- Wypełnić, podpisać i złożyć osobiście formularz wniosku o wydanie wizy w celu łączenia rodzin (cel 22⁹⁸), dla każdego członka rodziny osobno,
- Załączyć 1 fotografię o wymogach jak do wniosku o połączenia z rodziną (patrz punkt 1.5. podręcznika s. 16)
- Załączyć potwierdzenie wniesienia opłaty za wydanie wizy (należy upewnić się, jaką kwotę trzeba uiścić),
- Dokumenty potwierdzające cel i warunki planowanego pobytu,
- Przedstawić dokumenty potwierdzające posiadanie wystarczających środków finansowych na pokrycie kosztów utrzymania przez cały okres planowanego pobytu oraz na pokrycie kosztów powrotu do państwa pochodzenia lub zamieszkania, albo możliwość uzyskania tych środków zgodnie z prawem,
- Posiadać dokument potwierdzający posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego lub posiadanie podróznego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 EUR⁹⁹,
- Posiadać ważne dokumenty podróży¹⁰⁰,

97 Art. 77 Ustawy o cudzoziemcach.

98 Par. 2 pkt 26 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 kwietnia 2019 r. w sprawie wiz dla cudzoziemców (Dz.U. 2019, poz. 782).

99 Zgodnie z art. 25 ust. 2 lit.a Ustawy o cudzoziemcach podrózne ubezpieczenie medyczne musi być ważne przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pokrywać wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku – w przypadku wjazdu na podstawie wizy krajowej.

100 Zgodnie z art. 77 ust. 5 Ustawy o cudzoziemcach dokumenty podróży muszą być ważne jeszcze co najmniej trzy miesiące po planowanej dacie opuszczenia terytorium Polski/strefy Schengen (w pilnych przypadkach uzasadnionych słusznym interesem cudzoziemca to kryterium może zostać pominięte) lub w przypadku kilku wizyt, po planowanej dacie ostatniego opuszczenia terytorium Polski/strefy Schengen, posiadające przynajmniej dwie wolne strony oraz wydane w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

- Przedstawić dokumenty pozwalające ocenić, że opuszczą terytorium Polski przed upływem terminu ważności wizy¹⁰¹,
- Załączyć inne dokumenty uzupełniające, potwierdzające okoliczności wskazane we wniosku, jak np. decyzje o połączenia z rodziną, decyzję o nadaniu statusu uchodźcy lub o udzieleniu ochrony uzupełniającej.

Konsul może wydać decyzję o odmowie wydania wizy krajowej¹⁰², gdy:

- Dane osobowe członków rodziny zostały wpisane do wykazu lub znajdują się w SIS lub
- Członkowie rodziny zostali uznani za osoby stwarzające zagrożenie dla bezpieczeństwa Polski, lub
- Dokument podróży nie spełnia wyżej określonych kryteriów, np. nie posiada co najmniej 2 wolnych stron lub jeśli nie został wydany w ciągu ostatnich 10 lat (jeśli członkowie rodziny nie posiadają dokumentu podróży, mogą zwrócić o wydanie tymczasowego dokumentu przez MKCK lub przez UNHCR), lub
- W postępowaniu w sprawie wydania wizy krajowej członkowie rodziny złożyli wnioski zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączyli do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub zeznali nieprawdę lub zataili prawdę albo podrobili lub przerobili dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używali jako autentycznego, lub
- Członkowie rodziny nie uzasadnili celu lub warunków planowanego pobytu, lub
- Zachodzą uzasadnione wątpliwości co do zamiaru opuszczenia Polski przed upływem terminu ważności wizy¹⁰³, lub
- Zachodzą uzasadnione wątpliwości co do wiarygodności złożonych przez członków rodziny oświadczeń odnośnie do celu jego pobytu w Polsce z uwagi na dostępne organowi dowody lub obiektywne okoliczności wskazujące na to, że cel pobytu członków rodziny mógłby być inny niż deklarowany.

Konsul wydaje decyzję o odmowie wydania wizy na formularzu w języku urzędowym lub powszechnie używanym w państwie przyjmującym w ciągu 15 dni¹⁰⁴.

101 Patrz ☉ przypis 95, s. 41.

102 Art. 65 Ustawy o cudzoziemcach.

103 Patrz ☉ przypis 93, s. 40.

104 Art. 74a Ustawy o cudzoziemcach.

Decyzja jest przekazywana członkom rodziny w miejscu, gdzie ubiegali się o wizę członkowie rodziny mogą złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie wydania wizy Schengen lub wizy krajowej. Członkowie rodziny muszą również wnieść opłatę wizową w kwocie 80 EUR¹⁰⁵.

Konsul rozpatruje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni¹⁰⁶. Konsul, po zapoznaniu się z tym wnioskiem, może zmienić decyzję i wydać wizę lub utrzymać decyzję o odmowie wydania wizy w mocy. Jeśli konsul utrzymał decyzję odmowną w mocy, a członkowie rodziny ubiegali się o wydanie **wizy Schengen**, to mają prawo do wniesienia na tę decyzję skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę wnosi się w terminie 30 dni za pośrednictwem konsula¹⁰⁷. Pamiętaj, że muszą oni mieć adres do doręczeń w Polsce, czyli adres, gdzie sąd będzie doręczać korespondencję. Niestety **nie mogą oni złożyć skargi** do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, jeśli konsul utrzymał w mocy decyzję o odmowie udzielenia członkom rodziny **wizy krajowej**.

Rekomenduje się złożenie wniosku o wydanie wizy Schengen, gdyż zgodnie z polskim prawem, w przypadku odmowy jej udzielenia członkowie rodziny mają prawo do złożenia skargi na odmowę wydania tej wizy do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę należy wnieść w ciągu 30 dni od dnia otrzymania drugiej decyzji o odmowie wydania wizy Schengen. W sprawie złożenia skargi zalecamy kontakt z jedną z **organizacji pozarządowych**, które udzielają wsparcia cudzoziemcom. Lista tych organizacji znajduje się na końcu podręcznika w załączniku II **s. 131**.

1.14. Zasady wjazdu do Polski

Wjeżdżając do Polski, członkowie rodziny muszą posiadać¹⁰⁸:

- Ważny dokument podróży;
- Ważną wizę lub inny ważny dokument uprawniający do wjazdu i do pobytu w Polsce;
- Uzasadnić cel i warunki planowanego pobytu;
- Posiadać oraz okazać funkcjonariuszowi Straży Granicznej na żądanie dokument potwierdzający posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego lub posiadanie

105 Zob. również: **tabela kosztów**, s. 50.

106 Art. 76 ust. 3 Ustawy o cudzoziemcach.

107 Art. 53 § 1 w zw. z art. 5 pkt 4 Ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2325), dalej: p.p.s.a.

108 Art. 23 oraz 25 ust. 1 Ustawy o cudzoziemcach.

podróżnego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 EUR¹⁰⁹.

Jeśli członkowie rodziny posiadają wizę Schengen wydaną w celu łączenia z rodziną, to nie można im odmówić wjazdu, mimo, że nie będą spełniać powyższych warunków wjazdu¹¹⁰.

Straż Graniczna odmówi wjazdu do Polski członkom rodziny, gdy¹¹¹:

- Nie posiadają oni ważnego dokumentu podróży, ważnej wizy lub innych ważnych dokumentów uprawniających do wjazdu i do pobytu w Polsce lub
- Nie posiadają dokumentu potwierdzającego posiadanie ubezpieczenia zdrowotnego lub posiadanie podróżnego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 000 EUR, lub
- Przebywali już na terytorium państw obszaru Schengen przez dopuszczalny okres 90 dni w okresie 180 dni¹¹², lub
- Nie przedstawili dokumentów wystarczających do potwierdzenia celu i warunków planowanego pobytu w Polsce, np. nie przedstawili kopii decyzji o udzieleniu im zezwolenia na połączenie z rodziną, lub
- Posiadają podrobiony lub przerobiony dokument podróży, wizę lub inny dokument uprawniający go do wjazdu na terytorium Polski i pobytu na tym terytorium, lub
- Ich wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu, lub
- Ich dane znajdują się w SIS, lub

109 Ubezpieczenie powinno być ważne przez okres planowanego pobytu cudzoziemca w Polsce, pokrywać wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu w Polsce w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku.

110 Art. 28 ust. 2 Ustawy o cudzoziemcach.

111 Art. 28 Ustawy o cudzoziemcach.

112 Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 3 Ustawy o cudzoziemcach, cudzoziemcowi odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy wykorzystał dopuszczalny okres pobytu na terytorium państw obszaru Schengen wynoszący 90 dni w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

- Ich wjazd lub pobyt w Polsce może stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego. Może to dotyczyć sytuacji, gdy członkowie rodziny cierpią na chorobę, której rozprzestrzenianie stanowi zagrożenie dla mieszkańców Polski¹¹³, lub
- Wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa Polski. Może to dotyczyć sytuacji, gdy członkowie rodziny byli np. w przeszłości karani sądownie¹¹⁴.

Od decyzji o odmowie wjazdu członkowie rodziny mogą złożyć odwołanie do Komendanta Głównego Straży Granicznej. Mimo wniesienia odwołania, członkowie rodziny będą musieli opuścić Polskę.

Proszę pamiętać, że w każdej chwili członkowie Pana/i rodziny mogą złożyć na przejściu granicznym wnioski o udzielenie im ochrony międzynarodowej w Polsce. Wtedy powinni zostać wpuszczeni do Polski. Po ich wpuszczeniu na terytorium Polski, Straż Graniczna może jednak zdecydować o złożeniu wniosku do Sądu Rejonowego o umieszczeniu ich w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców. Zatrzymanie członków rodziny może nastąpić na przykład¹¹⁵:

- W celu ustalenia lub potwierdzenia ich danych osobowych,

113 Wykaz chorób zakaźnych mogących stanowić zagrożenie dla zdrowia publicznego, których rozpoznanie lub podejrzenie wystąpienia może stanowić podstawę odmowy wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz kryteria pozwalające podejrzewać wystąpienie tych chorób, określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 września 2015 r. w sprawie chorób zakaźnych, których rozpoznanie lub podejrzenie wystąpienia może stanowić podstawę odmowy wjazdu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2015 r., poz. 1501).

114 Zgodnie z Ustawą o cudzoziemcach cudzoziemcowi odmawia się wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy „wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub stosunki międzynarodowe Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej”.

115 Zgodnie z art. 87 Ustawy o udzielaniu ochrony cudzoziemiec może zostać zatrzymany m.in.: w celu ustalenia lub weryfikacji tożsamości, lub w celu zebrania z jego udziałem informacji, na których opiera się wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, a których uzyskanie bez zatrzymania byłoby niemożliwe – w przypadku istnienia znacznego prawdopodobieństwa ich ucieczki, lub w celu wydania lub wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, gdy toczy się postępowanie w sprawie zobowiązania do powrotu albo gdy została wydana decyzja o zobowiązaniu do powrotu, a członkowie rodziny mieli uprzednio możliwość złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej i istnieje uzasadnione przypuszczenie, że wniosek ten został złożony jedynie w celu opóźnienia wydania albo opóźnienia lub uniemożliwienia wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, lub przypadku, gdy wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub w sytuacji przekazania do innego państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – w przypadku, gdy istnieje znaczne prawdopodobieństwo ucieczki, a natychmiastowe przekazanie do innego państwa członkowskiego nie jest możliwe.

- W celu zebrania informacji (np. dotyczących przeszłych doświadczeń mających znaczenie dla sprawy, tożsamości, obywatelstwa, krewnych, kraju i miejsc poprzedniego pobytu, powodów złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej), a istnieje podejrzenie, że członkowie rodziny wyjadą z Polski,
- W celu wydania lub wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu, gdy członkowie rodziny mieli wcześniej możliwość złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej,
- Gdy zostali oni uznani za zagrożenie dla bezpieczeństwa Polski, na przykład gdy w przeszłości byli karani sądownie,
- W sytuacji, gdy, inny kraj członkowski UE jest odpowiedzialny za rozpatrzenie ich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a istnieje podejrzenie, że członkowie rodziny będą utrudniali przewiezienie do tego kraju.

1.15. Postępowanie o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce

Jeżeli posiada Pan/i w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, to już Pan/i wie czym jest i jak wygląda postępowanie o udzielenie ochrony międzynarodowej. Musi Pan/i jednak również wiedzieć, że fakt, iż Pan/i otrzymał/a ochronę międzynarodową w Polsce, nie oznacza, że otrzymają ją automatycznie członkowie rodziny. Jeżeli zdecydują się oni o nią ubiegać, to okoliczności jej udzielenia będą badane w ich sprawie indywidualnie.

Oznacza to, że Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców może wydać zarówno decyzję pozytywną tj. o nadaniu statusu uchodźcy czy udzieleniu ochrony uzupełniającej, jak i decyzję negatywną tj. o odmowie nadania statusu uchodźcy i odmowie udzieleniu ochrony uzupełniającej.

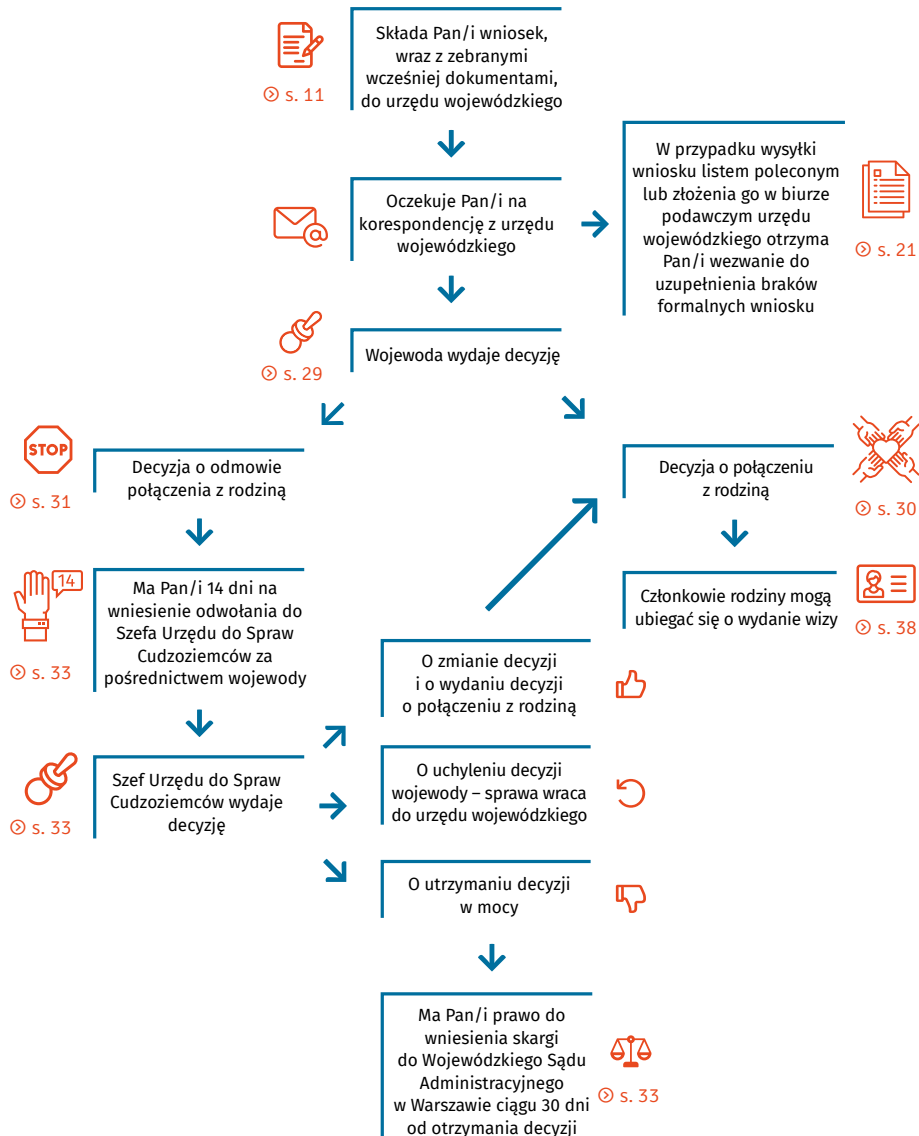
WAŻNE!

W przypadku złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w Polsce przez członków rodziny, którzy otrzymali już zezwolenie na pobyt czasowy, stały lub rezydenta długoterminowego UE, **nie będą mogli oni korzystać z pomocy socjalnej oraz opieki zdrowotnej, zapewnianej w czasie trwania postępowania o udzielenie ochrony międzynarodowej przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców**¹¹⁶.

¹¹⁶ Art. 70 ust. 2 pkt 3 Ustawy o udzielaniu ochrony.

1.16. Schematy graficzne oraz tabela kosztów

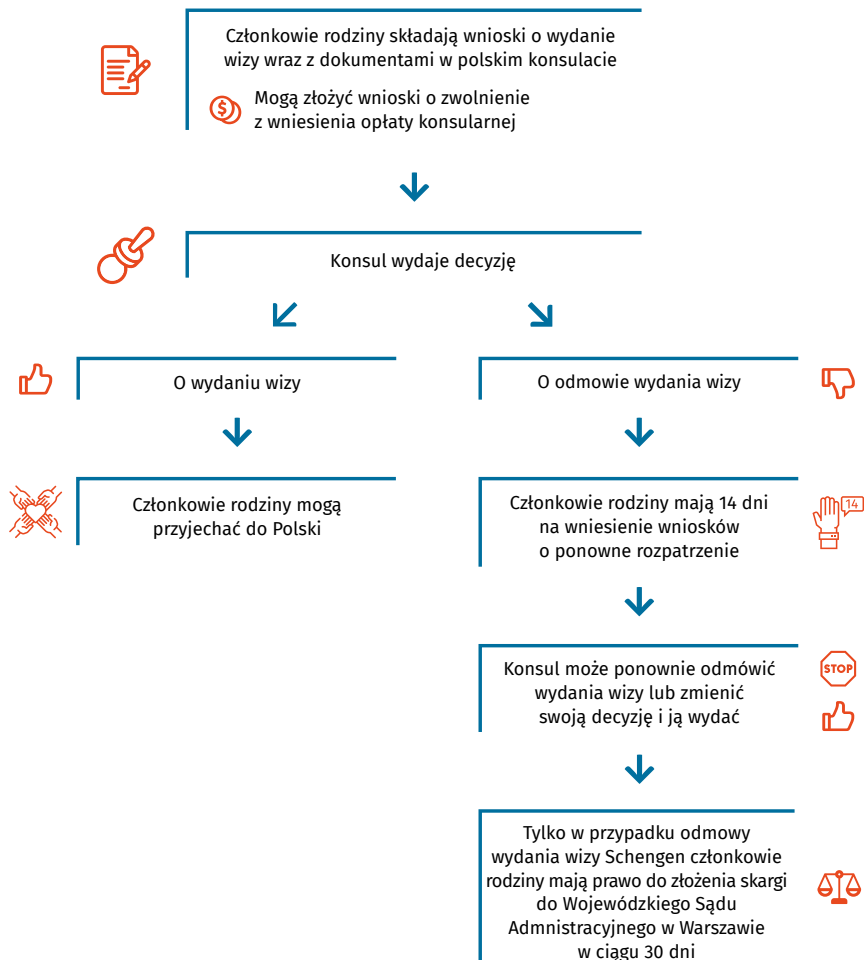
POSTĘPOWANIE O POŁĄCZENIE Z RODZINĄ KROK PO KROKU

POSTĘPOWANIA PRZED KONSULEM:

a. Postępowanie dotyczące wydania wizy

więcej ⓘ 1.13. Wiza dla członków rodziny, s. 38

b. Postępowanie dotyczące legalizacji, poświadczenia za zgodność z oryginałem kopii dokumentu lub tłumaczenia dokumentów przez konsula

więcej: ☉ dokumenty z kraju pochodzenia, s. 16; ☉ opłata konsularna za tłumaczenie dokumentu, s. 16; ☉ koszty związane z przygotowaniem dokumentów, s. 24

Członkowie rodziny muszą umówić się na wizytę w konsulacie

Członkowie rodziny mogą złożyć wniosek o zwolnienie z wnieśnięcia opłaty konsularnej lub wnieść opłatę konsularną

Konsul legalizuje przedstawione dokumenty, poświadcza za zgodność z oryginałem kopie dokumentów lub dokonuje tłumaczenia

Członkowie rodziny muszą wysłać zalegalizowane, poświadczone lub przetłumaczone dokumenty do Polski

Otrzymane dokumenty należy złożyć w urzędzie wojewódzkim

TABELA KOSZTÓW – LISTA MOŻLIWYCH WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z PROCEDURĄ ŁĄCZENIA RODZIN

Poniżej przedstawiamy zestawienie możliwych wydatków, które będzie musiał ponieść członek rodziny cudzoziemca objętego ochroną międzynarodową, pragnący przyjechać do Polski w ramach procedury łączenia rodzin. Zestawienie ma charakter poglądowy, a wysokość ostatecznych wydatków zależy będzie także od faktycznych kosztów podróży do Polski czy kosztów związanych z pobytem w czasie oczekiwania na wydanie wizy. Wysokość opłaty wizowej waha się pomiędzy 0 a 80 EUR – w zależności od rodzaju wiz i obywatelstwa osoby ubiegającej się o wizę (w przypadku obywateli niektórych państw, mogą być one niższe niż w tabeli – jako skutek umów dwustronnych zawartych z Polską lub UE). W przypadku korzystania z usług pośrednictwa wizowe, koszt uzyskania wizy może także wzrosnąć. Ostateczny bilans może oscylować w granicach od kilkuset do nawet kilku tysięcy złotych.

CZYNNOŚĆ	WYSOKOŚĆ (w EUR oraz PLN)
Poświadczenie za zgodność z oryginałem kopii dokumentu podróży członka rodziny przez polskiego konsula ☉ s. 16	30 EUR za dokument
Legalizacja aktu stanu cywilnego (aktu urodzenia czy aktu małżeństwa) przez polskiego konsula ☉ s. 19	30 EUR za dokument
Koszty przesyłki dokumentów do Polski	Od kilku do kilkuset PLN (w zależności od sposobu i państwa nadania)
Transkrypcja aktu stanu cywilnego (aktu urodzenia czy aktu małżeństwa) ☉ s. 27	50 PLN za dokument (tj. jego odpis)
Poświadczenie za zgodność z oryginałem kopii dokumentów (np. aktów stanu cywilnego, dokumentu podróży członka rodziny) przez notariusza ☉ s. 17	7,38 PLN za stronę dokumentu (tj. za każdą stronę powstałego odpisu)
Zapytanie o udzielenie informacji o osobie (Krajowy Rejestr Karny) ☉ s. 15	30 PLN/20PLN za każdy wniosek (wniosek dotyczy 1 osoby)
Zezwolenie na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną ☉ s. 7	340 PLN za każdy wniosek (wniosek dotyczy jednej osoby) ☉ s. 23
Wizy ☉ s. 38	<ul style="list-style-type: none"> ● 80 EUR za każdy wniosek o wydanie wizy (zarówno Schengen, jak i krajowej) ● 40 EUR za każdy wniosek o wizę Schengen dla dziecka w wieku od lat 6 do poniżej lat 12 ● BEZPŁATNIE za każdy wniosek o wizę Schengen dla dziecka w wieku do lat 6

CZYNNOŚĆ	WYSOKOŚĆ (w EUR oraz PLN)
Podróż do urzędu konsularnego	Od kilku do kilku tysięcy PLN w zależności od rodzaju transportu i kraju, z którego podróż ma się odbyć
Pobyt w mieście, gdzie znajduje się urząd konsularny, w czasie oczekiwania na wydanie wizy	Od kilkudziesięciu to kilkuset złotych dziennie w zależności od miejsca i rodzaju zakwaterowania
Podróż do Polski	Od kilkuset do kilku tysięcy złotych w zależności od rodzaju transportu i kraju, z którego podróż ma się odbyć
Wydanie karty pobytu ☉ s. 23	50 PLN za każdą kartę

ZAŁĄCZNIKI:

- Lista urzędów wojewódzkich ☉ s. 126
- Lista organizacji pozarządowych ☉ s. 131

PART I – FOR BENEFICIARIES OF INTERNATIONAL PROTECTION

After receiving the decision on granting you refugee status or subsidiary protection, you have the right to submit applications for granting temporary residence permits to your family members for the purpose of family reunification. These requests will be referred to throughout the rest of this manual as **applications for family reunification**.¹ You may also come across other colloquial definitions of this application, for example, an application for a stay with the family. The procedure for granting family members this permit will be referred to as the family reunification procedure. The manual will explain how the family is understood for the purposes of this procedure and describe the consecutive stages of the family reunification procedure.

1.1. Who submits the application for family reunification?

- You, on behalf of family members (for each family member separately). This applies to a situation when you live in Poland and have received a decision on granting refugee status or subsidiary protection, and your family members are outside of Poland,²
- Legal guardian appointed by the guardianship court,³ if you are an unaccompanied minor (i.e. you are not over 18), live in Poland and have received a decision on granting refugee status or subsidiary protection, and the members of your family (parents, grandparents) are outside of Poland. The legal

1 The provisions on the temporary residence permit are included in Section 5 of the Act of 12 December 2013 on foreigners (Journal of Laws of 2013, item 1650), hereinafter: Act on foreigners, (Art. 98 – Art. 194). General provisions on granting this permit are contained in Chapter 1, Section 5 of this Act (Art. 98 – Art. 113b) while Chapter 8 of Section 5 (Art. 158 – Art. 169c) contains provisions on a temporary residence permit for family members of Polish citizens and family members of foreigners.

2 Art. 168, section 1 of the Act on foreigners.

3 The guardianship court is a court in the functional and procedural sense, and as a rule, its function is performed by the District Court (Family and Juvenile Division).

guardian who is representing you also submits separate applications for each family member,⁴

! **ATTENTION!**

The court will appoint a legal guardian for you ex officio as soon as it becomes aware of such necessity. Information about the need to appoint a legal guardian may be provided by any person. These proceedings may take up to several months.

- Your wife or husband, each on their own behalf, if they are already in Poland,⁵
- You or the other parent on behalf of a minor child, if they are already in Poland. A separate application for family reunification must be submitted for each child. You and the other parent are the legal representatives of your children and represent them in family reunification proceedings.⁶

1.2. Definition of family

According to the provisions of the Act on foreigners, family members are:

- Husband and wife, therefore you must present a marriage certificate transferred by transcription⁷ to the Polish civil registry or an original marriage certificate – legalized or certified with an *apostille*, together with its translation into Polish prepared by a certified Polish translator or a consul. More information on transcription can be found in section 1.8. of the manual [🕒 p. 72](#).

! **IMPORTANT!**

Marriage must be recognized by Polish law,⁸ which means that it must comply with Polish law. Religious unions, same-sex marriages or polygamy are not recognized as marriages.

4 Art. 105 section 3 point 3 of the Act on foreigners.

5 Art. 105 section 1 of the Act on foreigners.

6 Art. 105 section 3 point 1 of the Act on foreigners.

7 Transcription is a registration of the contents of a foreign civil status document, without any interference in the spelling of the names and surnames of persons indicated therein.

8 Art. 159, section 3 of the Act on foreigners.

In a situation where your marriage does not meet the requirements of Polish law or if you do not have a marriage certificate because, for example, in your country of origin marriage certificates were not issued due to hostilities, we recommend contacting one of the non-governmental organizations that provide support to foreigners.⁹ These organizations are listed at the end of the manual in Appendix II ☺ p. 131.

IMPORTANT!

During the proceedings for family reunification, an officer from the voivodeship office determines whether the marriage is not a marriage of convenience (sham marriage). A sham marriage means that the marriage was concluded in order to circumvent the provisions defining the terms and conditions for the entry and stay of foreigners on the territory of Poland. In particular, the officer will check if the circumstances of the case do not indicate that:

- ☞ One of the spouses accepted a material advantage (for example money) in return for consenting to a marriage, unless it resulted from a custom established in a particular country or a particular social group,*
- ☞ The spouses do not fulfil the legal obligations resulting from entering into marriage, i.e. if the spouses do not help each other or are not faithful to each other,*
- ☞ The spouses do not live together or run a common household,*
- ☞ The spouses have not met in person before the marriage,*
- ☞ The spouses do not speak a language they both understand,*
- ☞ The spouses do not agree as to their personal data and other relevant circumstances concerning them,*
- ☞ One or both spouses have entered into marriages of convenience in the past.*

- Children, also legally adopted, and stepchildren,

⁹ For example, in order to start the procedure for determining the content of the marriage certificate before the District Court.

IMPORTANT!

In the course of family reunification proceedings, the actual exercise of parental authority may be verified. It can be documented, for example, by presenting joint photographs, a list of telephone calls, e-mail correspondence or correspondence conducted via instant messaging.

ATTENTION!

Children must not be 18 years of age on the date of application for family reunification. From the age of 18, they will no longer be eligible for this procedure.

- Parents, grandparents and other adults, if the application is submitted by a legal guardian of an unaccompanied minor (i.e. a person who is under 18 years of age), who is staying in Poland without care, and who has been granted refugee status or subsidiary protection.¹⁰

1.3. When, where and how should the application for family reunification be submitted?

WHEN SHOULD THE APPLICATION FOR FAMILY REUNIFICATION BE SUBMITTED?

You can apply for family reunification at any time after you have been granted refugee status or subsidiary protection. However, if you do this **within 6 months**¹¹ from granting refugee status or subsidiary protection, you can benefit from a **“simplified” family reunification procedure**. This means that you do not have to additionally prove that the family members on whose behalf you are applying for family reunification:

- Have health insurance or confirmation that the insurer covers the costs of their treatment in Poland,
- Have a source of stable and regular income sufficient to cover the costs of maintaining themselves as well as dependent family members residing in

¹⁰ Art. 159 section 4 of the Act on foreigners.

¹¹ Art. 159 section 2 of the Act on foreigners.

Poland or applying for granting temporary residence permits for the purpose of family reunification in Poland,

- Have a place of residence in Poland.

The list of documents necessary to submit with the application for family reunification can be found in point 1.5. of the manual ☺ p. 62.

IMPORTANT!

Receiving a decision on family reunification does not exempt family members from fulfilling the conditions for obtaining a visa at a later stage, unless there is a visa-free regime between their country of origin and Poland. Information on obtaining a visa to Poland should be available on the website of the Polish consulate with territorial jurisdiction for the country of legal residence of family members.

WHERE SHOULD THE APPLICATION FOR FAMILY REUNIFICATION BE SUBMITTED?

The application for family reunification and the supporting documents should be submitted to the voivodeship office competent for your place of residence. For example, if you live in Poznan or another city in the wielkopolskie voivodeship, the competent voivodeship office will be the Wielkopolski Voivodeship Office, if in Warsaw or another town in the mazowieckie voivodeship – the Mazowiecki Voivodeship Office. The decision on family reunification¹² is issued by the voivode competent for your place of residence, and the case is handled by a designated officer who will be in contact with you. The list of voivodeship offices can be found at the end of this publication, in Appendix I ☺ p. 126.

HOW SHOULD THE APPLICATION FOR FAMILY REUNIFICATION BE SUBMITTED?

The application for family reunification should be submitted:

- In person (make sure whether an appointment to submit this application should be made in advance as it is the case, for example, in Warsaw), or

¹² Pursuant to the Act on foreigners, it is the voivode who issues the decision on granting a temporary residence permit for the purpose of family reunification. It will be referred to as the “family reunification decision” later in this manual.

- Via Polish Post (*Poczta Polska*), by sending an application for family reunification along with supporting documents by **registered letter** (*list polecony*) to the address of the voivodeship office. You can do this, for example, when there is no available time slot for submitting the application in person at the voivodeship office or if the 6-month deadline for submitting an application for family reunification under the “simplified” procedure is about to expire,

! **IMPORTANT!**

Keep the registered letter confirmation and make a photocopy of the completed application for family reunification.

or

- Through the administration/registry of the voivodeship office (in this case prepare a photocopy of the application for family reunification which will be stamped with the date of application).

! **IMPORTANT!**

Documents submitted in this way are not subject to verification and are not certified as true copies. More information on certifying a copy of a document is provided in point 1.5. of the manual ☹ p. 62.

If you send an application for family reunification by registered letter or submit the application through the registry office, you will be called (by registered letter) to remove the so-called formal irregularities of the application for family reunification, i.e., among others, to appear in person at the voivodeship office. More information on formal irregularities is provided in point 1.5. of the manual ☹ p. 62.

1.4. Completing the family reunification application form

FAMILY REUNIFICATION APPLICATION FORM:

- Should be submitted on a special form in 2 copies – you should find it in the voivodeship office or on its website,¹³

13 Family reunification application form: <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/po-byt-z-rodzina> (access: 1.12.2020).

- The application form should be completed in Polish, legibly, in block letters and provide only true information, consistent with the facts. You should not withhold any information as this may result in a decision refusing family reunification. If you do not speak Polish, it is recommended that you contact one of the **non-governmental organizations** that provide support to foreigners. These organizations are listed at the end of this manual in Appendix II ☺ p. 131,
- The application form must be completed for each family member separately, for example separately for the wife and for each child.

IMPORTANT!

Your spouse and the child, if 13 or older,¹⁴ must complete Part D of the family reunification application form. There is a signature specimen box. This does not apply to a situation where family members reside outside Poland, when the child is under the age of 13, or when the person cannot sign it on their own due to their disability. In this case, the box should be left blank.

If your family members are not in Poland, fingerprints will not be taken from you in their stead. They will be collected from family members upon their arrival in Poland, at the time of submitting the application for a residence card.¹⁵

Tips

- Before completing the application for family reunification, read carefully the instructions on the application form!
- The family reunification application form must be completed in full. This means that if you are unable to provide certain information, for example, the child's previous surname because they did not have one, you should enter "NOT APPLICABLE" („NIE DOTYCZY") in the relevant field in the application.
- Personal data should be entered in accordance with the spelling contained in the travel document.
- If in the past you had other personal data, for example, first name, surname, it is necessary to enter it in the form.

14 Art. 228 of the Act on foreigners.

15 Art. 229 section 4 point 1 of the Act on foreigners.

- If your family members do not have a PESEL number, enter „NONE” („BRAK”) in the field for the PESEL number.
- Provide your phone number and e-mail address in the form – it will make it easier for officers to contact you. They may call you or write e-mails – only in addition to and beyond formal correspondence. If you do not speak Polish or if the officer does not know your language, contact one of the non-governmental organizations that support foreigners in order to facilitate mutual contact. These organizations are listed at the end of the manual in Appendix II ⓘ p. 131.
- Provide also your residence address in the form. The voivodeship office will send you letters which you should be able to receive and reply to.

IMPORTANT!

You should always notify the office when you change your address or telephone number. It is your obligation, and it will also allow you to avoid many complications such as, for example, sending a letter by the office to your previous address. Information about the change of address should be sent to the office by registered letter!

If you leave Poland, you must provide the office with an address for service in Poland or appoint a representative (pełnomocnik), i.e. a person who will be authorized to take any action on your behalf. In principle, any adult can be a representative¹⁶ and an authorization document (power of attorney) should be prepared in writing, in Polish or in a language that you understand. It is the representative who should present such a document to you for signature. Appointment of a representative is subject to an administrative fee of PLN 17.¹⁷ You will find the account number on the website of the relevant voivodeship office (see Appendix I ⓘ p. 126.¹⁸

16 Applies to a representative in administrative proceedings, pursuant to Art. 33 of the Act of June 14, 1960, Code of Administrative Procedure (Journal of Laws of 1960 No. 30, item 168), (hereinafter: Code of Administrative Procedure).

17 The amount of administrative fee as of 1.12.2020.

18 For example, the Mazowiecki Voivodeship Office bank account number is available at: <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/numer-konta-do-oplat> (access: 1.12.2020).

IMPORTANT!

The representative will receive letters regarding your case. This means that you will no longer receive any letters directly from the voivodeship office.

Information on criminal records is very important! Include information about pending criminal proceedings and any convictions. If you are not sure if there have been any convictions in your case, then you should consult the National Criminal Register for information about your criminal record. This can be done in two ways:

- *Traditionally: fill in a special form¹⁹ in Polish and pay a court fee of PLN 30. The fee can be paid, among others, by bank transfer to the account number of the Ministry of Justice²⁰ or in cash at the cash desk of the Ministry of Justice or a court,*
- *Electronically via the e-platform of the Ministry of Justice.²¹ The court fee is PLN 20 and is payable when submitting an inquiry on the e-platform.*

The received response to the submitted question should be attached to your files.

IMPORTANT!

The application for family reunification should be signed legibly in designated places.

19 Request form for information about personal records: <https://bip.warszawa.so.gov.pl/artykul/221/68/zapytania-o-karalnosc-krk> (access: 1.12.2020).

20 Bank account number for paying the fee for information about personal record: <https://bip.warszawa.so.gov.pl/artykul/221/68/zapytania-o-karalnosc-krk>, valid as of 1.12.2020.

21 Electronic access to the National Criminal Register: <https://ekrk.ms.gov.pl/ep-webv> (access: 1.12.2020).

1.5. List of documents supporting the application for family reunification

IMPORTANT!

Certain documents, for example certified true copies²² of family members' travel documents, must be obtained from your country of origin, and obtaining them can be time-consuming (family members will need to make an appointment at the consular office in advance, they will have to wait for the documents for a few days). Moreover, you must also take into account the time for sending these documents to Poland. Therefore, it is important that you start completing the documents before submitting the application for family reunification.

IMPORTANT!

Submitting the application, together with the documents, in person immediately initiates the family reunification proceedings. Also, submitting all the necessary documents may significantly speed up the issuance of a decision on family reunification as it will limit correspondence with the office.

The application for family reunification should be accompanied by:

- Original documents which must be translated into Polish by a certified translator or a consul. The consular fee for translating one page of a document by the consul is 90 EUR.²³ The list of translators is available on the website of the Ministry of Justice.²⁴

22 A certificate is a confirmation that a photocopy of a document has the same content as the original document. It can be done by authorized persons, for example a notary.

23 The amount of consular fee as of 1.12.2020. Information on the amount of consular fees should be available on the website of the Polish consulate.

24 Certified translators search engine: <https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/tlumacze-przysiegli/lista-tlumaczy-przysieglych/search.html> (access: 1.12.2020).

IMPORTANT!

All personal data, i.e. names and surnames in certified translations, must be consistent with the data contained in the travel document.

or

- Copies of documents that have been certified as true copies of the original by:
 - + Officer of the voivodeship office during your personal visit to the office or
 - + Notary, or
 - + Polish consul, or
 - + Representative who represents you in the procedure if he/she is an advocate (*adwokat*) or a legal counsel (*radca prawny*).

ATTENTION!

Non-certified copies of documents may be taken into account by the office when issuing a decision, however, in practice, the office most often requires the submission of originals or certified true copies.

REMEMBER!

A certified true copy has the same content and the same probative value as the original. This means that you no longer have to submit the original documents and you only need to submit certified copies of the documents.

If you cannot appear in person at the voivodeship office and present the original document there, you can go to a notary office in Poland. Preparing a true certified copy is very simple. The document is photocopied and then stamped and signed by a notary, together with information about its compliance with the original.²⁵ The certification of a copy of a document as a true copy of the original by your representative who is an advocate or a legal counsel is a similar process.

25 The maximum notary fee is: PLN 7,38 (PLN 6 plus 23%) for each page of the document. The amount of the fee is valid as of 1.12.2020. Check the current rate before applying for family reunification.

WHAT DOCUMENTS SHOULD BE SUBMITTED?

Along with the fully completed application form for family reunification, you must submit:

- 4 recent colour passport photos of persons on behalf of whom you are submitting the application (for example wife, husband, children),²⁶
- 2 photocopies of the travel document and the original available for inspection. If your child is under 13 years of age you attach only 1 photocopy of the travel document, presenting the original for inspection. If your family members are outside of Poland, you must present a copy of the travel document certified as a true copy by a Polish consul. In particularly justified cases, if family members do not have a valid travel document and are unable to obtain it, they may present another document confirming their identity.²⁷ They may also request an emergency travel document issued by the International Committee of the Red Cross (ICRC) or by the United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR),
- Confirmation of payment of administrative fee for issuing a decision on family reunification in the amount of PLN 340 for each application. The fee should be paid to the account of the city hall. You will find information about the account on the website of the voivodeship office,
- Consent of your wife/husband to submit an application for family reunification on his/her behalf.²⁸ The consent must be drawn up in Polish, a specimen can be found on the website of the voivodeship office.²⁹ The consent must be signed by your spouse and sent to you,

26 The photograph must measure 45 x 35 mm in size and be taken in the last 6 months, on a plain bright background, with good sharpness and clearly showing the eyes and face from the top of the head to the top of the shoulders; the face is to take up 70-80% of the photos; the photo is supposed to show the person looking straight ahead with their eyes open, hair uncovered, with a natural expression on the face and mouth closed. There are two exceptions – the first applies to a foreigner with congenital or acquired eye defects (in this case, documents confirming disability must be attached, and in their absence, the foreigner's statement of disability) and the second – to a foreigner wearing a head covering in accordance with the rules of their religion. In this case, the foreigner's declaration of belonging to a religious community should be attached.

27 Art. 106, section 3 of the Act on foreigners.

28 Art. 168, section 2 of the Act on foreigners.

29 Specimen of consent for submitting an application for family reunification on one's behalf can be found on the website of the Lower Silesian Voivodeship Office: <https://przybysz.duw.pl/cudzoziemcy-pobyt/zezwozenia-na-pobyt-czasowy/polaczenie-z-rodzina/> (access: 1.12.2020).

- A statement on the number of dependents,³⁰
- Your decision on granting refugee status or subsidiary protection in Poland,
- Family photos from celebrations, holidays, etc.,
- List of telephone calls, e-mail correspondence or correspondence conducted, for example, via instant messengers,
- Original marriage/birth certificate legalized³¹ or certified with an *apostille*³² with a translation into Polish by a certified translator or consul, or a full copy of the marriage/birth certificate issued by the Polish registry office after transcription, i.e. after transferring this certificate to the Polish registry of civil status. More information on transcription is provided in section 1.8. of the manual ☺ p. 72.

Also, if the application for family reunification is submitted on behalf of family members after 6 months from the date of granting refugee status or subsidiary protection, you must additionally attach:

- Confirmation of coverage by the insurer of the costs of medical treatment of family members in Poland, for example through a private insurance policy or a confirmation of their national health insurance, such as the confirmation of payment of the contribution to Social Insurance Institution (ZUS) (if you run a business and pay contributions yourself) or RMUA form (you will receive this document from your employer),
- A rental or lease agreement for a flat, or an act of ownership of a property (flat, house), or a certificate of registration (*zameldowanie*) or a hotel reservation to demonstrate that family members will have a place of residence in Poland,

30 Specimen of a statement on the number of dependents can be found on the website of the Lower Silesian Voivodeship Office: <https://przybysz.duw.pl/cudzoziemcy-pobyt/zezwolenia-na-pobyt-czasowy/polaczenie-z-rodzina/> (access: 1.12.2020).

31 Legalization of an official document by the consul is a confirmation that the document comes from a competent office – by legalizing the document, the consul confirms the authenticity of the signature and seal of the foreign official. Remember that the consul only legalizes original and official copies of documents. Thanks to legalization, you can use a foreign official document in Poland. Legalization applies to countries that are not parties to the Hague Convention Abolishing the Requirement of Legalisation for Foreign Public Documents of October 5, 1961 (Journal of Laws of 2005, item 938) (hereinafter: the Hague Convention).

32 An *apostille* is a confirmation that a given document comes from a competent office, confirms the authenticity of the signature and the seal of the foreign official. Thanks to certification by an *apostille*, you can use a foreign official document in Poland. *Apostille* is only used in states party to the Hague Convention. The purpose of *apostille* is to enable the introduction of an official document issued abroad into legal circulation in Poland or another country.

- Employment contract or contract of mandate (or possibly another contract) or tax return settlement (PIT form) to show that family members will have a stable and regular source of income sufficient to cover the costs of living in Poland. This requirement will be met if your income is sufficient to cover the maintenance costs of all family members during their stay in Poland. This means that you must provide evidence that you are working legally and show that your income is higher than the amount on which social assistance benefits are granted (the so-called subsistence level).³³ Currently, this amount is PLN 528³⁴ for each person in the family. This means that if your family consists of two people, you must prove that you have an income greater than PLN 1,056 per month.

 IMPORTANT!

Benefits from the Family 500 plus programme are not included in your income!

 IMPORTANT!

Presenting information about the state of your bank account will most often not be enough, because you need to confirm the stability and regularity of your income, including the prospects of obtaining it for the duration of the permit.

The officer in charge of your family reunification case may ask you to provide other documents confirming the information contained in the application. You will then receive (by registered letter) a summons to present them. If you do not have some documents because, for example, you are still waiting for them, you should write to the office about the expected date of their receipt and the reasons for the delay. Otherwise, a decision will be issued based solely on the documents collected so far. This means that you may be issued a decision to refuse family reunification.

33 Art. 159 section 1 point 2b in conjunction with art. 163 and art. 114 section 2 of the Act on Foreigners.

34 The amount as indicated in § 1 point 1 b of the Regulation of the Council of Ministers of July 11, 2018 on the verified income criteria and amounts of cash benefits from social assistance (Journal of Laws 2018, item 1358). The amount is valid as of 1.12.2020. Before applying for family reunification, check if the amount has not changed!

You must meet certain conditions for family reunification proceedings to be initiated. Failure to meet them is considered to be a **formal irregularity**. The following are considered formal irregularities:

- Failure to submit 2 application forms for family reunification or submission of incomplete applications,
- Failure to attach 2 copies of the travel document for each family member along with the presentation of the original or a true copy certified by the Polish consul (in the case of a minor who is under 13 years of age – it is 1 copy),
- Failure to enclose the consent of your spouse to submit an application for family reunification on their behalf (original or a true copy certified by a Polish consul),
- Failure to attach 4 passport photos of persons on behalf of whom you are submitting the application (for example wife, husband, children),
- Failure to appear in person at the office to submit an application.

In the event of formal irregularities in the application, the officer will summon you to appear in person and to complete the above-mentioned missing documents within not less than seven days (usually it is only 7 days), and you will be notified that should you fail to remedy the irregularities, your **application will be disregarded** (*wniosek pozostawiony bez rozpoznania*). The deadline for remedying formal irregularities is absolute and it is mandatory for you to submit all the missing documents and/or appear in person at the voivodeship office.³⁵

 ATTENTION!

The day on which you received the letter is not included in the deadline, for example, if the letter was received on Monday, October 19, 2020, the 7-day deadline is October 26, 2020, also on Monday.

 ATTENTION!

Saturday and Sunday are also included in the 7-day deadline.

35 The summons will be issued pursuant to Article 64 § 2 of the Code of administrative procedure.

IMPORTANT!

If you submit the indicated documents after 7 days, but before receiving the notification that your application for family reunification has been disregarded, the voivode should consider the application for family reunification as submitted within the time limit for remedying formal irregularities.³⁶ If the voivode decides that the application has not been submitted on time, it will be disregarded.

If you fail to submit the above-mentioned documents and/or to appear at the voivodeship office within the indicated period, the voivode may disregard your application for family reunification (you will then receive a letter with such information). This means that:

- You can also submit a request to restore the deadline for submitting documents, as long as the 7-day deadline for submitting this request has not yet expired. You can then:
 - Submit a request to restore the deadline within 7 days from the cessation of the reason for which you did not appear at the voivodeship office and did not submit the documents,
 - Attach any documents that you did not submit on time,
 - It is necessary to prove that the failure to meet the deadline was not caused by your i.e. you must provide the reasons for which it was not possible for you to appear and/or submit documents, for example you have been bedridden and there has been a failure in delivery or incorrect delivery of the letter.
- You may lodge a reminder (*ponaglenie*), i.e. a letter which, in the case of family reunification proceedings, is submitted to the Head of the Office for Foreigners through the voivode³⁷ or directly to the Head of the Office for Foreigners, in the case of an appeal procedure for family reunification. If you do not receive a response to the reminder, you can file an action for failure to act (see section 1.7. of this manual for more information ☹ p. 71). If the 6-month period has not passed since the date of granting the refugee status or subsidiary protection, you can still use the “simplified” family reunification procedure. However, the

36 Judgment of the Provincial Administrative Court in Gdansk of July 2, 2020, file number III SAB /Gd 22/20, LEX no. 3033886.

37 The reminder is submitted in the registry office of the voivodeship office or sent by registered mail to the address of this office.

documents submitted in the “first” family reunification proceedings will remain on the file. You may also apply for a refund of the administrative paid for the application,

- You can re-apply for family reunification.

ATTENTION!

Sometimes the submission of a new application for family reunification may take less time than the proceedings for restoring the deadline to remedy the formal irregularities of the application or the proceedings related to the lodging of a reminder and a complaint about the failure to act of the authority.

1.6. Costs of the procedure

The administrative fee examining the application for family reunification amounts to PLN 340.³⁸ If you want to be reunited with your spouse and two children, you must pay a fee for three applications, i.e. PLN 1,020. There are no discounts or exemptions from the fee for family members of a foreigner who has been granted refugee status or subsidiary protection.

The cost of issuing a residence card is PLN 50.³⁹ You may receive a 50% discount for the issuing or replacement of a residence card, if, for example:⁴⁰

- You are in a difficult financial situation,
- Your children are under the age of 16 on the day of submitting the application for a residence card or – in the case of issuing the first residence card – until submitting the application for family reunification.

The documents required to obtain a fee reduction for issuing a residence card may be the following:⁴¹

- Certificate from a social welfare centre that you are a beneficiary of social security financial benefits,

38 Amount of administrative fee as of 1.12.2020.

39 Fee amount as of 1.12.2020.

40 Art. 237 of the Act on foreigners.

41 Regulation of the Minister of Internal Affairs of 25 April 2014 on fees charged in the Republic of Poland from foreigners for the issuance and exchange of documents that may be issued to foreign nationals, and the payment procedure (Journal of Laws of 2014, item 563).

- A copy of the birth certificate of your child, and if it is impossible to obtain it – a travel document or other identity document confirming their age.

The fee for issuing a residence card on behalf of your family members is paid later, when they have received a positive decision. They should collect the residence card in person (this does not apply to children who are under 13 years of age at the time of collecting the residence card).⁴² During the collection of the residence card, fingerprints of individual family members are also collected.⁴³

Please remember that you must also have financial means to cover the costs of:

- Certification of a true copy of a family member's travel document by a Polish consul – EUR 30,⁴⁴
- Legalization of birth certificates, marriage certificates by a Polish consul (these certificates must have the seal of the Ministry of Foreign Affairs of your country of origin) – 30 EUR or certification with an *apostille* – the fee should be checked with the appropriate institution of the country where the documents were issued.

IMPORTANT!

The consul converts consular fees expressed in EUR into the currency of the receiving country and publishes the amount of these fees in the form of a table of consular fees. The fee shall be paid to the cash desk of the consular office in cash or by checks confirmed by the bank, by bank transfer or otherwise to the bank account of the consular office, unless it is associated with additional costs of handling the individual payment.

If your family members live outside the country where the consular post is located and cannot pay the fee in a way specified above, they may also pay the consular fee specified in PLN to the bank account of the office servicing the minister responsible for foreign affairs, indicated by the consul.

Before going to a consular office, your family members should check the currency and the amount of the consular fee.

42 Art. 248 of the Act on foreigners.

43 Art. 246 of the Act on foreigners.

44 The amount of the consular fee as of 1.12.2020, specified in the Regulation of the Minister of Foreign Affairs of 18 December 2015 on consular fees (Journal of Laws 2015, item 2237.)

IMPORTANT!

In exceptional circumstances, the consul may collect a consular fee of 25%, 50% or 75% of the fee due, or withdraw from collecting it, if it is justified by humanitarian reasons. For this purpose, your family members should apply for a reduction in the consular fee, and the consul is obliged to take into account the financial or personal situation of your family. The request must be made in the official or widely spoken language of the host country.⁴⁵

1.7. Duration of the procedure

A decision in administrative proceedings, such as family reunification proceedings, should be issued within 1 month, and if the matter is particularly complicated – within 2 months.⁴⁶ However, these are only indicative deadlines (*terminy instrukcyjne*), and in practice, the proceedings for family reunification may take longer, even a year. Appeal proceedings, i.e. proceedings commenced after an appeal against a decision to refuse family reunification has been lodged, in practice may last over a year.

The authorities conducting administrative proceedings are obliged to inform you about the date of completion of the proceedings.⁴⁷ If you have not received the decision within the time limit, or the proceedings are taking longer than necessary to settle the matter, you have the right to file a reminder.⁴⁸ You submit such a letter to the Head of the Office for Foreigners (*Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców*) through the voivode. This means that you must send it to the voivode's address by registered letter or submit it through the administration office of the voivodeship office. In the appeal procedure for family reunification, you submit a reminder to the Head of the Office for Foreigners. The reminder must contain a justification and be drafted in Polish.

The Head of the Office for Foreigners is obliged to consider the reminder within 7 days from the date of its receipt. If you do not receive a reply, you have the right

45 Art. 109 section 1 of the Act of 25 June 2015 Consular Law (Journal of Laws of 2015, item 1274), hereinafter: Act on consular law.

46 Art. 35 § 3 of the Code of administrative procedure.

47 Art. 36 of the Code of administrative procedure.

48 Art. 37 of the Code of administrative procedure.

to file an action for failure to act or excessive length of proceedings to the Provincial Administrative Court in Warsaw. A complaint, drafted in Polish, should be filed through the Head of the Office for Foreigners. This means that it should be sent by registered letter to the address of the Head of the Office for Foreigners or submitted in person at the Office for Foreigners through its administration office.

In the case of submitting a reminder or a complaint, we recommend contacting one of the **non-governmental organizations** that provide support to foreigners. These organizations are listed at the end of the manual in Appendix II ☺ p. 131.

Proceedings concerning the transcription of birth/marriage certificates are also administrative proceedings and the same instructional deadlines apply. This means that the decision should be issued within 1 month, and if the matter is particularly complicated – within 2 months. However, the transcription of birth/marriage certificates is usually done in a shorter period of time. In matters relating to the transcription of the marital status record, the reminder should be submitted to the voivode through the competent registry office.⁴⁹ More information on transcription can be found in point 1.8. of the manual ☺ p. 72.

1.8. Other important information: things to know and keep in mind

You should know that in the proceedings for family reunification **the voivode is obliged to take into account a number of circumstances**, such as the existence of family, cultural and social ties with the country of origin, the nature and durability of family ties in Poland, the period of stay in Poland, but also a minor child's best interest.⁵⁰ These circumstances will be examined and assessed on an individual basis, following the assessment of the public interest and your legitimate interest in the case.⁵¹

You can also use the services of an **advocate, legal counsel** or **appoint a representative**. The advantage of choosing an advocate or a legal counsel is the possibility for them to certify true copies of the documents to be submitted during the procedure.

49 It should be sent by registered mail or submitted through the registry office through its administration office.

50 Art. 167 of the Act of foreigners

51 Art. 7 of the Code of administrative procedure.

IMPORTANT!

You can receive assistance and information on the family reunification procedure from non-governmental organizations that provide support to foreigners. These organizations are listed at the end of the manual. We recommend that you seek the help of these NGOs, as there are often no fees for information or legal advice, and their staff will provide you with professional support in your case.

TRANSCRIPTION

IMPORTANT!

You can also transfer the marriage certificate or birth certificates of your children to the Polish registry of civil status by transcription (transkrypcja)⁵² (this procedure is also commonly referred to as placement [umiejscowienie] or registration [rejestracja]). Transcription consists in a faithful and literal transfer of the content of a foreign marital status document, without any interference in the spelling of the names and surnames of persons indicated therein. Only a document which has the force of an official document in the country of issue, is recognized as a civil status document and does not raise doubts as to its authenticity can be subject to transcription. This means that if, for example, a birth certificate is torn or fastened with glue, it will not be accepted at the Polish registry office.

IMPORTANT!

Civil status records must be previously legalized by a Polish consul or certified with an apostille.

The application together with the supporting documents should be submitted in person or sent by registered letter to the registry office in the city of your residence.⁵³

52 Art. 104 of the Act of November 28, 2014, Act on civil status records (Journal of Laws of 2020, item 463).

53 For example, in Warsaw, you an application can be submitted only to the Civil Registry Office of the Capital City of Warsaw at T. Chałubińskiego st. 8, 00-613 Warsaw, where the Section for Documents Intended for Foreign Circulation (*Sekcja Obrót Zagraniczny*) is located.

In order to have a document transcribed you need to:

- File an application⁵⁴ in Polish for transcription of a foreign civil status document,
- Pay the administrative fee (in the amount of PLN 50⁵⁵), covering the examination of your application for transcription of the act and the issue of a complete copy of the document,
- Attach the confirmation of payment (you can pay the administrative fee at the cash desk of the registry office, at the post office or by bank transfer – you will find the details for the transfer on the website of the registry office),
- Attach the necessary documents: the original document (legalized by the Polish consul, after prior authentication by the Ministry of Foreign Affairs of the country of issue of the document, or certified with an *apostille* clause) along with a certified translation made by a Polish translator or a consul.

The advantage of transcribing foreign marital status records in the Polish registry of civil status is the possibility of receiving copies of birth/marriage certificates in Poland, whenever you need them. They will certainly be useful when submitting subsequent applications for residence permits.

1.9. Decision

In addition to disregarding your application, which has been mentioned earlier, the voivode may issue several types of decisions regarding the application for family reunification:

- Order to refuse to initiate proceedings (*Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania*), or
- Decision on family reunification (*Decyzja o połączeniu z rodziną*), or
- Decision to refuse family reunification (*Decyzja o odmowie połączenia z rodziną*), or
- Decision to discontinue family reunification proceedings (*Decyzja o umorzeniu postępowania o połączenie z rodziną*).

54 Specimen of an application for the transcription of a foreign marriage certificate can be found on the website of the City of Warsaw: <https://warszawa19115.pl/documents/20184//49912//USC-06-01+wniosek+o+transkrypcj%C4%99+aktu+urodzenia> (access: 1.12.2020).

55 The amount of the stamp duty is valid as of 1.12.2020. Before submitting the application, check its current amount.

An **order to refuse to initiate proceedings** will be issued if your family members:⁵⁶

- Have a permanent residence permit or a long-term EU residence permit or
- Reside within the territory of Poland on the basis of a Schengen visa authorizing them only to enter the territory of the Republic of Poland and to stay within this territory, issued for humanitarian reasons or due to the interest of the state or international obligations, the so-called short-term temporary residence permit, tolerated stay permit or permit for stay for humanitarian reasons or in connection with granting them asylum, subsidiary protection or temporary protection, or refugee status in Poland, or
- Are applying for international protection or asylum, or
- Are detained, placed in a guarded facility or detention centre for foreigners or are subject to a ban on leaving the territory of Poland as a preventive measure, or
- Are serving a prison sentence or have been placed under temporary arrest, or
- Are staying in Poland after they have been obliged to return and the period of voluntary return specified in the decision on return has not yet expired, also in the case of extension of this period, or
- Are obliged to leave Poland within 30 days⁵⁷ from the date on which the decision on:
 - ⊕ Refusal to extend a Schengen visa or a national visa, refusal to grant a temporary residence permit, a permanent residence permit or a long-term EU residence permit,
 - ⊕ Discontinuation of proceedings in these matters or
 - ⊕ Revocation of a temporary residence permit, permanent residence permit or long-term EU residence permit, or
 - ⊕ Refusal to grant refugee status or subsidiary protection, recognition of the application for international protection as inadmissible, discontinuation of the proceedings on granting international protection or decision on the withdrawal of the refugee status or subsidiary protection, or
 - ⊕ Revocation of a residence permit for humanitarian reasons,

became final⁵⁸, and in the case of a decision issued by a higher instance – from the date on which the decision was delivered to them, or

56 Art. 99 of the Act on foreigners.

57 Art. 299 section 6 of the Act on foreigners.

58 The decision is final if there is no longer a possibility to appeal it, i.e. when no appeal has been filed and the deadline for lodging an appeal has already expired.

- They concluded a marriage in order to circumvent the regulations defining the rules and conditions for the entry and stay of foreigners on the territory of Poland, or
- They have refused to give fingerprints for issuing a residence card.

If you receive an order to refuse to initiate proceedings, you have the right to lodge a complaint with the Head of the Office for Foreigners through the voivode.

A positive decision, i.e. **a decision on family reunification**, is issued if you have met the conditions, presented all the necessary evidence, and family members do not pose a threat to Poland's national security.⁵⁹ A foreigner may be considered a threat to security in a situation where, for example, they have been convicted by a court in the past, or if they engage in espionage or terrorist activities. Such information, before issuing the decision, may be provided to the voivode by: the commanding officer of the Border Guard branch, the provincial commander of the Police, the Head of the Internal Security Agency or, if necessary, the consul or other authorities.

After receiving a decision on family reunification, family members can come to Poland if they are subject to visa-free regime or apply for a visa for the purpose of family reunification. Information on visa-free travel to Poland should be available on the website of the Polish consular office.

More information on the rules of entry can be found in section 1.13. of the manual p. 83.

HOW LONG IS THE PERMIT FOR FAMILY MEMBERS ISSUED FOR?

The permit is issued for a maximum of 3 years.⁶⁰ Before this period expires, if your family members still want to stay in Poland, they should submit another application for a temporary residence permit.

The voivode will issue a **decision to refuse family reunification** if:⁶¹

- Family members do not meet the conditions for granting them permission to be reunited with the family, this means that you did not confirm the cir-

59 According to Art. 109 section 1 of the Act on foreigners, the voivode requests information on whether the entry of a foreigner into the territory of Poland and his stay in this territory may pose a threat to the defence or security of the state or the protection of public safety and order.

60 Art. 162 section 1 a point 2 of the Act on foreigners.

61 Art. 164 of the Act on foreigners.

cumstances indicated in the application, for example you did not submit all the documents required by the voivodeship office or you submitted copies of documents which were not certified as true copies or

- Personal data of your family members are included in the list of foreigners whose stay in Poland is undesirable (hereinafter referred to as the register⁶²) or when they have been entered into the Schengen Information System for the purposes of refusing entry (hereinafter referred to as SIS), or
- It is required from the point of view of security or the need to comply with international agreements by Poland.⁶³ A foreigner may be considered a threat to security in a situation where, for example, they have been convicted by a court in the past or if they are involved in espionage or terrorist activities, or
- In the proceedings for family reunification, false personal data or false information were provided or documents containing such data or information were attached to the application, or if you provided false testimonies or concealed the truth, or forged or altered a document to be used as authentic or if you have used it as authentic, or

62 According to Art. 435 section 1 of the Act on foreigners, foreigner's personal data should be entered into the register if at least one of the following conditions occurs: 1) the foreigner has received a decision stating an obligation to return, with a ban on entry into the territory of Poland or a ban on entry into the territory of Poland and other countries of the Schengen area; 2) the foreigner has been convicted by final judgment in: a) Poland – for an intentional crime or a tax offense to a fine or imprisonment, or b) a country other than the Schengen area – for an offense constituting a crime under Polish law, or c) Poland or another country of the Schengen area – for an offense punishable by imprisonment of more than one year; 3) the entry or stay of a foreigner on the territory of Poland is undesirable due to the obligations arising from the provisions of ratified international agreements binding on Poland; 4) it is required for reasons of national defence or security or the protection of public safety and order or the interests of Poland; 5) the foreigner was previously arrested in connection with crossing the border against the provisions of law and transferred to a third country on the basis of an international agreement on the transfer and admission of persons; 6) the foreigner has been transferred to another Member State of the European Union, a Member State of the European Free Trade Association (EFTA) – party to the agreement on the European Economic Area or the Swiss Confederation on the basis of an international agreement on the transfer and admission of persons. If your personal data are included in the register or in SIS, you can submit a request for information about including your data in the register or in SIS, a request to have inaccurate personal data rectified or a request to have them deleted. For this purpose, we recommend contacting non-governmental organizations, the list of which can be found in Appendix II p. 131.

63 According to Art. 100 section 1 point 4 of the Act on foreigners, a temporary residence permit is refused to a foreigner when: it is required for reasons of national defence or security, or for the protection of public safety and order, or obligations resulting from the provisions of ratified international agreements applicable to the Republic of Poland.

- Family members are in arrears with the payment of taxes in Poland, except in cases when they obtained a legal exemption, postponement, distribution of overdue payments into installments or suspension of the entire implementation of the decision of the competent authority (this only applies to situations where family members have already been in Poland), or
- Family members did not reimburse the costs related to the issuance and execution of the decision stating an obligation to return, which were covered from the state budget (this only applies to situations where family members have already been in Poland and have been expelled to their country of origin), or
- Family members subject to the obligation to treat an infectious disease did not consent to this treatment⁶⁴ (if the family members apply for a subsequent permit, then this circumstance does not apply), or
- Family members submitted an application for family reunification while staying in Poland illegally (unless the family already existed in your country of origin and the family member was residing in Poland on the date you submitted your application for international protection), or
- Your marriage was concluded in order to circumvent the regulations defining the terms and conditions of entry and stay of foreigners on the territory of Poland.

If you receive a decision to refuse family reunification, you have the right to lodge an appeal to the Head of the Office for Foreigners through the voivode. You must lodge the appeal within 14 days.⁶⁵ This is an absolute deadline! You can send the appeal by registered letter or submit it in person at the voivodeship office. The date of sending the appeal at the post office by registered letter or the date of submitting the appeal to the office shall decide about keeping the deadline.

The purpose of the appeal procedure is both to assess whether your appeal is justified and to check whether the voivode's decision is correct. This means that if you have not proved that the conditions for granting the permit have been met, you can now submit additional documents.

64 This refers to the obligation to treat pulmonary tuberculosis, syphilis and gonorrhoea. Obligatory treatment is regulated in the Act of 5 December 2008 on preventing and combating infections and infectious diseases in humans (Journal of Laws 2008, No. 234, item 1570).

65 Art. 129 § 2 of the Code of administrative procedure.

The Head of the Office for Foreigners may revoke the decision to refuse family reunification and refer the case to the voivode for re-examination, change it or maintain it in force, i.e. recognize that the proceedings have been properly conducted and that there are no grounds for changing the voivode's decision.

If you do not agree with the decision of the Head of the Office for Foreigners, you have the right to lodge a complaint against it with the Provincial Administrative Court in Warsaw, through the Head of the Office for Foreigners.⁶⁶ You must do this within the deadline of 30 days.⁶⁷ You can also apply to the court for granting you the right to assistance, which may include both exemption from court costs and the appointment of an advocate or a legal counsel. For this purpose, you must submit an application using the official form. It can be found, among others, on the website of the Provincial Administrative Court in Warsaw.⁶⁸ This request may be submitted before or during the proceedings.

You can also ask to be granted an interpreter. Such a request should be submitted to the Provincial Administrative Court in Warsaw in a separate letter. If the court grants you an interpreter, it will mean that, for example, during a court hearing, you will be able to speak freely in a language that you know, and the statements or questions of the judge will be translated. If the court does not grant you an interpreter, you can turn for assistance to one of the **non-governmental organizations** that support foreigners. These organizations are listed at the end of the manual in Appendix II ☺ p. 131.

The complaint, application for granting you the right to assistance and the application for a translator must be made in Polish. You can ask for help in preparing these letters to one of the **non-governmental organizations** that provide support to foreigners. These organizations are listed at the end of the manual in Appendix II ☺ p. 131.

A **decision to discontinue the proceedings** will be issued if the proceedings serve no useful purpose, for example, if you have submitted an application for discontinuation of the proceedings or you have withdrawn the application because your family members have changed their mind and do not want to come to Poland.

66 Art. 53 § 1 of the Act of August 30, 2002, Act on proceedings before administrative courts (Journal of Laws of 2019, item 2325), hereinafter: Act on proceedings before administrative courts.

67 The amount of court filing fee is 300 PLN as of 1.12.2020.

68 Specimen of an application for the right to assistance in administrative court proceedings: <https://bip.warszawa.wsa.gov.pl/917/1009/prawo-pomocy.html> (access: 1.12.2020).

IMPORTANT!

If the voivode issues a negative decision, that is:

- Informs you that your application has been disregarded or
- Issues a refusal to initiate proceedings, or
- Issues a decision to refuse family reunification, or
- Issues a decision to discontinue family reunification proceedings

then you will be able to apply for an administrative fee refund.⁶⁹ This does not apply to situations where you have lodged an appeal against the above-mentioned decisions.

1.10. Temporary residence and related rights

With a family reunification permit, family members:

- Have the right to education (education is compulsory until the age of 18),⁷⁰
- Have the right to travel in the Schengen area for 3 months in a 6-month period (they must have a valid travel document and a valid residence card),
- Are entitled to social assistance benefits,⁷¹
- Have the right to work in Poland (this means that they do not need to have a work permit; work can be undertaken by people over 16 years of age),⁷² or
- Are entitled to assistance aimed at supporting the process of their integration, implemented within the framework of the Individual Integration Program (*Indywidualny Program Integracyjny*, IPI).⁷³ It lasts one year, and during this time they receive financial support and specialist counseling, including legal, psychological and family counseling, and participate in other activities supporting

69 Art. 9 of the Act of November 16, 2006 on administrative fee (Journal of Laws of 2020, item 1546).

70 Art. 165 section 3 of the Act of 14 December 2016, the Law on School Education (Journal of Laws of 2020, item 910).

71 Art. 5 point (2a) of the Act of 12 March 2004 on social assistance (Journal of Laws of 2020, item 1876), hereinafter: Act on social assistance.

72 Art. 87 section 2 point 4 of the Act of 20 April 2004 Act on employment promotion and labor market institutions (Journal of Laws of 2020, item 1409).

73 Art. 91 section 1 of the Act on social assistance.

the integration process. IPI is implemented by District Family Assistance Centers (Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie), competent for the place of residence.

IMPORTANT!

Your spouse must submit an application for IPI on behalf of themselves and other family members within 60 days of obtaining permission to reunite with the family.⁷⁴

In a situation where your family members did not come to Poland before these 60 days, you can submit an application for IPI for them. IPI case officers should not require you to submit a power of attorney to submit an IPI application as you are the closest family member, unless there are doubts about your authority to file an IPI case. We recommend contacting the appropriate District Family Support Center to check the requirements in this regard.

1.11. Revocation of the decision

Decision of family reunification can be revoked when:⁷⁵

- The purpose of stay, which is the reunification with the family, has ceased, for example when family members do not want to continue living with you in Poland or
- Family members no longer meet the requirements related to granting a permit for family reunification, for example if they did not come to Poland after the permit was granted, or left Poland, or
- Data of family members are entered in the register,⁷⁶ or
- It is required for reasons of Poland's defense or security;⁷⁷ a foreigner may be considered a threat to security in a situation where, for example, they have been convicted by a court in the past or if they engage in espionage or terrorist activities, or

74 Art. 91 section 3 of the Act on social assistance.

75 Art. 101 of the Act on foreigners.

76 For more information about the register, see [📍 footnote 62, p. 77](#).

77 The decision to revoke a temporary residence permit is issued when it is required for reasons of national defence or security or the protection of public safety and order or obligations resulting from the provisions of ratified international agreements binding for Poland.

- In the proceedings for reunification with the family, false personal data or false information were provided or documents containing such data or information were attached to the application, or if you testified untrue or concealed the truth, or forged or transformed the document in order to use it as authentic, or if you have used such a document as authentic, or
- Family members are in arrears with the payment of taxes in Poland, except in cases when they obtained a legal exemption, postponement, distribution of overdue payments into installments or suspension of the entire implementation of the decision of the competent authority (this only applies to situations where family members have already been in Poland), or
- Family members did not reimburse the costs related to the issuance and execution of the decision stating an obligation to return, which were covered from the state budget (this only applies to situations where family members have already been in Poland and have been expelled to their country of origin), or
- Family members subject to the obligation to treat an infectious disease (for example tuberculosis, syphilis and gonorrhoea; the information about the necessity of treatment will be given by a doctor) did not consent to this treatment (if the family members apply for a subsequent permit, then this circumstance does not apply).

You should know that the **voivode, during the proceedings for revocation of family reunification,⁷⁸ is also obliged to take into account a number of circumstances**, such as the existence of family, cultural and social ties with the country of origin, the nature and durability of family ties in Poland, the period of stay in Poland, but also in the interest of a minor child.⁷⁹ These circumstances will be investigated and assessed on an individual basis and after the body assesses the public interest and your legitimate interest in the case.⁸⁰

You may also appeal against this decision to the Head of the Office for Foreigners within 14 days through the Office directly. You can find more information on this in point 1.9. of the manual [📄 p. 74](#).

Remember that the decision on family reunification **expires** by operation of law on the date on which family members obtain a subsequent temporary residence permit, permanent residence permit, long-term EU residence permit or Polish citizenship.⁸¹

78 Formally, the voivode will issue a decision on revocation of temporary stay permit.

79 Art. 167 of the Act on foreigners.

80 Art. 7 of the Code of Administrative Procedures.

81 Art. 102 of the Act on foreigners.

1.12. Subsequent residence permit

Before the expiry of the period for which the decision on family reunification has been issued, family members should submit another application for temporary residence together with all supporting documents. The application must be submitted at the latest on the last day of their legal stay in Poland, for example if the on family reunification was issued for the period up until April 23, 2020, then this day is the last day of their legal stay, and therefore the last day for submitting a subsequent application. If the deadline for submitting the application is about to expire, your family members may send the necessary documents to the voivode's address. Documents should be sent by registered letter. The date of posting the documents at the Polish Post office decides whether the deadline is met. In these proceedings, family members cannot use the "simplified" family reunification procedure – this means that they must meet all the conditions for granting a temporary residence permit, including:

- Have health insurance or confirmation that the insurer covers the costs of treatment in Poland,
- Have a source of stable and regular income sufficient to cover the costs of maintaining themselves and dependent family members residing in Poland or applying for granting temporary residence permits for the purpose of family reunification in Poland,
- Have a place of residence in Poland.

Family members may also submit an application for temporary residence on the basis of other grounds, for example work or study.

1.13. Visa for family members

Family members may apply for a visa to Poland at any time, for example right after you receive a refugee status or subsidiary protection decision or only after a decision on family reunification in Poland has been issued. To apply for a visa, family members must register in the E-KONSULAT system.⁸² The consul, as a rule, must take a decision on the issuance of a national visa within 15 days,⁸³ or immediately, i.e. as soon as possible, if family members want to come to Poland

82 In order to register a visa application or make an appointment in other matters, use the website available at: <https://secure.e-konsulat.gov.pl/> (access: 1.12.2020).

83 Art. 74a of the Act on Foreigners.

for family reunification.⁸⁴ The cost of issuing a visa is the equivalent of maximum EUR 80.⁸⁵ Check with the consulate if there are any discounts in fees, for example for children under 6 years of age.

IMPORTANT!

In exceptional circumstances, the consul may collect a consular fee of 25%, 50% or 75% of the fee due, or withdraw from collecting it, if it is justified by humanitarian reasons. For this purpose, your family members should apply for a reduction in the consular fee, and the consul is obliged to take into account the financial or personal situation of your family.⁸⁶

Family members can apply for the following visas:

- Schengen visa (marked with the symbol C)⁸⁷ – it is issued when the planned stay in the territory of the Member States of the Schengen area does not exceed 90 days during each 180-day period,
- National visa (i.e. long-term visa, marked with symbol D)⁸⁸ – entitles to entry and continuous stay in Poland or to several consecutive stays, lasting more than 90 days in total; the validity period of a national visa cannot exceed 1 year.

While applying for the Schengen visa, your family members should⁸⁹

- Submit applications on a special form available at the consular office,
- Present a travel document,
- Submit photos,

84 Art. 66 section 3a of the Act on foreigners.

85 Regulation of the Minister of Foreign Affairs of 18 December 2015 on consular fees (Journal of Laws of 2015, item 2237). The amount is valid as of 1.12.2020. See also the table of costs in section 1.16. of the manual [📄 p. 95](#).

86 Art. 109 section 1 of the Act on consular law.

87 Art. 2 points 2-5 of the Regulation (EC) No 810/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 establishing a Community Code on Visas (Official Journal of the European Union, L 243 of 15 September 2009) (hereinafter: Visa Code).

88 Art. 18 of the Convention implementing the Schengen Agreement of 14 June 1985 between the Governments of the States of the Benelux Economic Union, the Federal Republic of Germany and the French Republic on the gradual abolition of checks at their common borders (Official Journal of the European Union, L 239 of 22 September 2000).

89 Art. 10 of the Visa Code.

- Give fingerprints (fingerprints are not collected from a minor under 12 years of age),
- Pay the visa fee,
- Provide proof of having appropriate travel medical insurance⁹⁰,
- Provide supporting documents, incl. documents:⁹¹
 - + Confirming the purpose of the trip,
 - + Regarding accommodation or confirming that you have sufficient funds⁹² to cover the costs of accommodation,
 - + Confirming that they have sufficient funds to cover the costs of living for the entire period of stay and to cover the costs of return to the country of origin,
 - + Documents confirming the possibility of legally obtaining funds to cover the costs of living, return costs and accommodation,
 - + Allowing to assess whether family members intend to leave the territory of the Member States before the expiry of the visa.⁹³

90 According to Art. 15 of the Visa Code, travel medical insurance must be valid throughout the territory of the Member States, cover the entire period of the intended stay, cover all expenses that may arise in connection with the necessity to return for medical reasons, the need for urgent medical assistance, emergency hospital treatment or death. The minimum insurance amount is EUR 30,000.

91 Art. 14 of the Visa Code.

92 Pursuant to the Regulation of the Minister of the Interior of February 23, 2015 on financial resources required from a foreigner entering the territory of the Republic of Poland and documents that may confirm the possibility of obtaining such funds, as well as the purpose and duration of the planned stay, the foreigner must have at least PLN 300 if the period of the planned stay does not exceed 4 days, or PLN 75 for each day of the planned stay if the period of the planned stay exceeds 4 days, or the equivalent of this amount in foreign currencies. A foreigner entering the territory of Poland, whose costs of stay in the Republic of Poland are covered, must have financial resources in the amount of at least PLN 20 for each day of the planned stay, but not less than PLN 100, or the equivalent of this amount in foreign currencies.

93 Later in the publication, it is indicated that a liberal approach to the implementation of the obligation to present documents allowing to assess that family members of a foreigner covered by international protection will leave the territory of Poland or the territory of the Member States before the expiry of the visa should be recommended. It is obvious that, as a rule, they will come to that territory in order to benefit from a long-term residence permit which has already been granted to them in the territory of a Member State, to stay with a family member who cannot return to their country of origin. Therefore, in the light of the circumstances set out above, a decision to refuse a visa should not be taken solely on the grounds that family members will not return to their country of origin after the completion of the visa.

The consul may request the following supporting documents, for example:⁹⁴

- Invitation from a visited person,
- Return or round-trip ticket or reservation of such tickets,
- Documents confirming financial resources in the country of permanent residence (employment certificates, bank statements),
- Documents confirming real estate ownership,
- Documents confirming integration in the country of permanent residence,
- Documents confirming family ties with the host / inviting person.

Schengen visa can be refused, if⁹⁵:

- Family members:
 - + Presented false, counterfeit or forged travel documents,
 - + Did not provide documents justifying the purpose and conditions of the planned stay, for example they did not provide a copy of the decision on family reunification,
 - + Did not provide documents confirming that they have sufficient funds for subsistence and return to the country of origin or are unable to legally obtain such funds,
 - + Have already stayed for 90 days during the last 180 days on the territory of the Member States on the basis of a uniform visa or a visa with limited territorial validity,
 - + Did not provide valid travel medical insurance,
- The authenticity or content of the submitted supporting documents, the credibility of statements made by family members raise serious doubts,
- There are serious doubts about the intention of family members to leave the territory of the Member States before the expiry of the visa,⁹⁶
- The data of family member have been entered into the SIS,
- Family members pose a security risk to any of the EU Member States.

94 Attachment II of the Visa Code.

95 Art. 32 of the Visa Code.

96 See [footnote no 93, p. 85](#).

While applying for the national visa, your family members should⁹⁷:

- Complete, sign and submit in person the application form for a visa for the purpose of family reunification (purpose 22⁹⁸), for each family member separately,
- Attach 1 photo meeting the requirements as for the application for family reunification (see point 1.5. of the manual [📄 p. 62](#)),
- Attach a receipt for payment of the visa fee (you need to check the amount to be paid),
- Have documents confirming the purpose and conditions of the planned stay,
- Have documents confirming that they have sufficient funds to cover the costs of living for the entire period of the planned stay and to cover the costs of return to the country of origin or residence, or the possibility of obtaining these funds legally,
- Have documents confirming health insurance or travel medical insurance with a minimum insurance amount of EUR 30,000,⁹⁹
- Have valid travel documents,¹⁰⁰
- Present documents allowing to assess that they will leave the territory of Poland before the expiry of the visa,¹⁰¹
- Attach other supporting documents confirming the circumstances indicated in the application, for example decisions on family reunification, decisions on granting refugee status or subsidiary protection.

97 Art. 77 of the Act of Foreigners.

98 Par. 2 point 26 of the Regulation of the Minister of Internal Affairs and Administration of 19 April 2019 on visas for foreigners (Journal of Laws 2019, item 782).

99 According to Art. 25 section 2a of the Act on foreigners, travel medical insurance must be valid for the period of the planned stay of the foreigner on the territory of the Republic of Poland, cover all expenses that may arise during the stay in this territory due to the necessity of return travel for medical reasons, the need for urgent medical assistance emergency hospital treatment or with death, and the insurer must undertake to reimburse the costs of health services provided to the insured person directly to the entity providing such services, on the basis of a bill issued by that entity.

100 According to Art. 77 section 5 of the Act on foreigners, travel documents must be valid at least three months after the planned date of leaving the territory of Poland / Schengen area (in urgent cases justified by the legitimate interest of a foreigner, this criterion may be omitted) or, in the case of several visits, after the planned date of the last departure from territory of Poland / Schengen area, with at least two blank pages and must be issued within the last ten years.

101 See footnote 94 [📄 p. 86](#).

The consul may refuse to grant a visa if:¹⁰²

- The data of family member have been entered into the register or the SIS or
- Family members have been recognized as posing a threat to the security of Poland, or
- Travel document does not meet the criteria specified above, for example it does not have at least 2 blank pages or if it has not been issued in the last 10 years (If family members do not have a travel document, they can request a temporary document by the ICRC or the UNHCR, or
- In the procedure for issuing a national visa, family members submitted an application containing false personal data or false information or attached documents containing such data or information, or testified untrue or concealed the truth, or forged or altered a document in order to use it as an authentic or such document used as authentic, or
- Family members did not justify the purpose or conditions of the intended stay, or
- There are justified doubts as to their intention to leave Poland before the expiry of the visa,¹⁰³ or
- There are reasonable doubts as to the credibility of statements made by family members regarding the purpose of their stay in Poland in light of the evidence available to the authority or objective circumstances indicating that the purpose of the family members' stay could be different than the declared one.

The consul issues a decision to refuse a visa on a form in the official language or a language commonly used in the receiving country within 15 days.¹⁰⁴ The decision is communicated to family members at the place where they applied for a visa. Family members may apply for re-examination of the application within 14 days from the date of delivery of the decision to refuse a Schengen visa or a national visa. Family members must also pay a visa fee of EUR 80 for this procedure.¹⁰⁵

102 Art. 65 of the Act of Foreigners.

103 See [footnote no 93, p. 85](#).

104 Art. 74a of the Act of Foreigners.

105 See also the table of costs in section 1.16. of the manual [p. 95](#).

The consul re-examines the application within 14 days.¹⁰⁶ After reviewing the application, the consul may change his/her decision and issue a visa or maintain the decision to refuse a visa in force. If the consul upheld the negative decision and family members applied for a **Schengen visa**, they have the right to lodge a complaint against this decision with the Provincial Administrative Court in Warsaw. The complaint must be filed within 30 days via the consul.¹⁰⁷ Remember that your family members must have an address for service in Poland, i.e. the address where the court will deliver correspondence. Unfortunately, **they cannot submit a complaint** to the Provincial Administrative Court in Warsaw, if the consul upheld the decision to refuse to grant family members a **national visa**.

It is recommended that your family members submit an application for a Schengen visa, as according to the Polish law, in the case of a refusal, they have the right to file a complaint against it to the Provincial Administrative Court in Warsaw. The complaint must be filed within 30 days of receipt of the second decision to refuse a Schengen visa. In the case of filing a complaint, we recommend contacting one of the **non-governmental organizations** that provide support to foreigners. These organizations are listed at the end of the manual in Appendix II ☉ p. 131.

1.14. Rules of entry to Poland

When entering Poland, family members must:¹⁰⁸

- Have a valid travel document,
- Have a valid visa or other valid document entitling to enter and stay in Poland,
- Justify the purpose and conditions of the intended stay,
- Have and to present to a Border Guard officer upon request a document confirming health insurance or travel medical insurance with a minimum insurance amount of EUR 30,000.¹⁰⁹

106 Art. 76 section 3 of the Act of Foreigners.

107 Art. 53 § 1 of the Act on proceedings before administrative courts.

108 Art. 23 and Art. 25 section 1 of the Act of Foreigners.

109 The insurance should be valid for the period of the foreigner's planned stay in Poland, cover all expenses that may arise during the stay in Poland in connection with the necessity to travel back for medical reasons, the need for urgent medical assistance, emergency hospital treatment or with death, in which the insurer undertakes to reimburse the costs of health

If the family members have a Schengen visa issued for the purpose of family reunification, they cannot be refused entry even though they do not meet the above-mentioned entry conditions.¹¹⁰

The Border Guard will refuse entry to Poland to family members when:¹¹¹

- They do not have a valid travel document, valid visa or other valid documents authorizing them to enter and stay in Poland or
- They do not have a document confirming health insurance or travel medical insurance with a minimum insurance amount of EUR 30,000, or
- They have already stayed on the territory of the Schengen area states for the permissible period of 90 days within 180 days,¹¹² or
- They did not provide documents sufficient to confirm the purpose and conditions of the planned stay in Poland, for example they did not provide a copy of the decision granting them permission to reunite with their family, or
- They have a forged or modified travel document, visa or other document entitling them to enter the territory of Poland and stay in this territory, or
- Their arrival takes place during the period of validity of the entry to the register, or
- Their data are present in the SIS, or
- Their entry or stay in Poland may pose a threat to public health. This may apply to situations where family members suffer from a disease whose spread is a threat to the inhabitants of Poland¹¹³, or

services provided to the insured person directly to the entity providing such services, on the basis of a bill issued by that entity.

110 Art. 28 section 2 of the Act of Foreigners.

111 Art. 28 of the Act of Foreigners.

112 According to Art. 28 section 1 point 3 of the Act on foreigners, a foreigner is refused entry into the territory of the Republic of Poland, if they have exhausted the permissible period of stay in the territory of the Schengen states of 90 days in each 180-day period, unless international agreements provide otherwise.

113 The list of infectious diseases that may pose a threat to public health, the diagnosis or suspicion of which may constitute a basis for refusing entry of a foreigner to the territory of the Republic of Poland, and the criteria for suspecting the occurrence of these diseases, are set out in the Regulation of the Minister of Health of September 17, 2015 on infectious diseases whose recognition or suspicion of occurrence may constitute the basis for refusing

- It is required for reasons of Poland's defense or security. This apply, for example, in a situation where family members were convicted by the court in the past.¹¹⁴

Family members may appeal against the decision to refuse entry to the Commander-in-Chief of the Border Guard (*Komendant Główny Straży Granicznej*). However, despite the appeal, family members will have to leave Poland.

Please remember that at any time your family members may submit an application for international protection in Poland at the border crossing point. Then they should be admitted to Poland. After their admission to the territory of Poland, the Border Guard may, however, decide to apply to the District Court to have them placed in a guarded center for foreigners. Your family members may be detained, for example:¹¹⁵

- In order to establish or confirm their personal data,
- In order to collect information, for example on past experiences relevant to the case, identity, citizenship, relatives, country and places of previous stay, reasons for submitting an application for international protection, and there is a suspicion that family members will leave Poland,

entry of a foreigner to the territory of the Republic of Poland (Journal of Laws of 2015, item 1501).

114 Pursuant to the Act on foreigners, a foreigner is refused entry into the territory of the Republic of Poland, if "it is required for reasons of national defense or security, or for the protection of public safety and order, or international relations of the Republic of Poland or another Member State of the European Union."

115 According to Art. 87 of the Act of June 13, 2003 on granting protection to foreigners within the territory of the Republic of Poland (Journal of Laws of 2003, No. 128, item 1176) (hereinafter: Act on granting protection), a foreigner may be detained, i. a., in order to establish or verify their identity, or to collect, with their participation, information on which the application for international protection is based, and which would be impossible to obtain without detention – if there is a high probability of absconding, or for the purpose of issuing or implementing a decision obliging the foreigner to return when the return procedure is pending or when a decision on the obligation to return has been issued and family members have previously had the opportunity to submit an application for international protection and there is a reasonable assumption that the application was submitted solely for the purpose of delaying the issue or delay, or preventing the execution of the decision obliging the foreigner to return, l or when it is required for reasons of state defense or security or for the protection of public safety and order, or in the case of transfer to another Member State responsible for examining the application for international protection – in the case when there is a significant probability of absconding and immediate transfer to another state is not possible.

- In order to issue or implement a decision on the obligation to return, when family members previously had the opportunity to submit an application for international protection,
- When they were considered a threat to Poland's security, for example when in the past they were punished by a court,
- In a situation where another EU Member State is responsible for examining their application for international protection, and there is a suspicion that family members will hinder the transfer to that country.

1.15. Proceedings for granting international protection in Poland

If you have a refugee status or subsidiary protection in Poland, you already know what the procedure for granting international protection is and what it looks like. However, you should also know that the fact that you have received international protection in Poland does not mean that it will automatically be granted to your family members. If they decide to apply for it, their cases will be examined individually. This means that the Head of the Office for Foreigners may issue both a positive decision, i.e. granting refugee status or subsidiary protection, and a negative decision, i.e. refusal to grant refugee status and refusal to grant subsidiary protection.

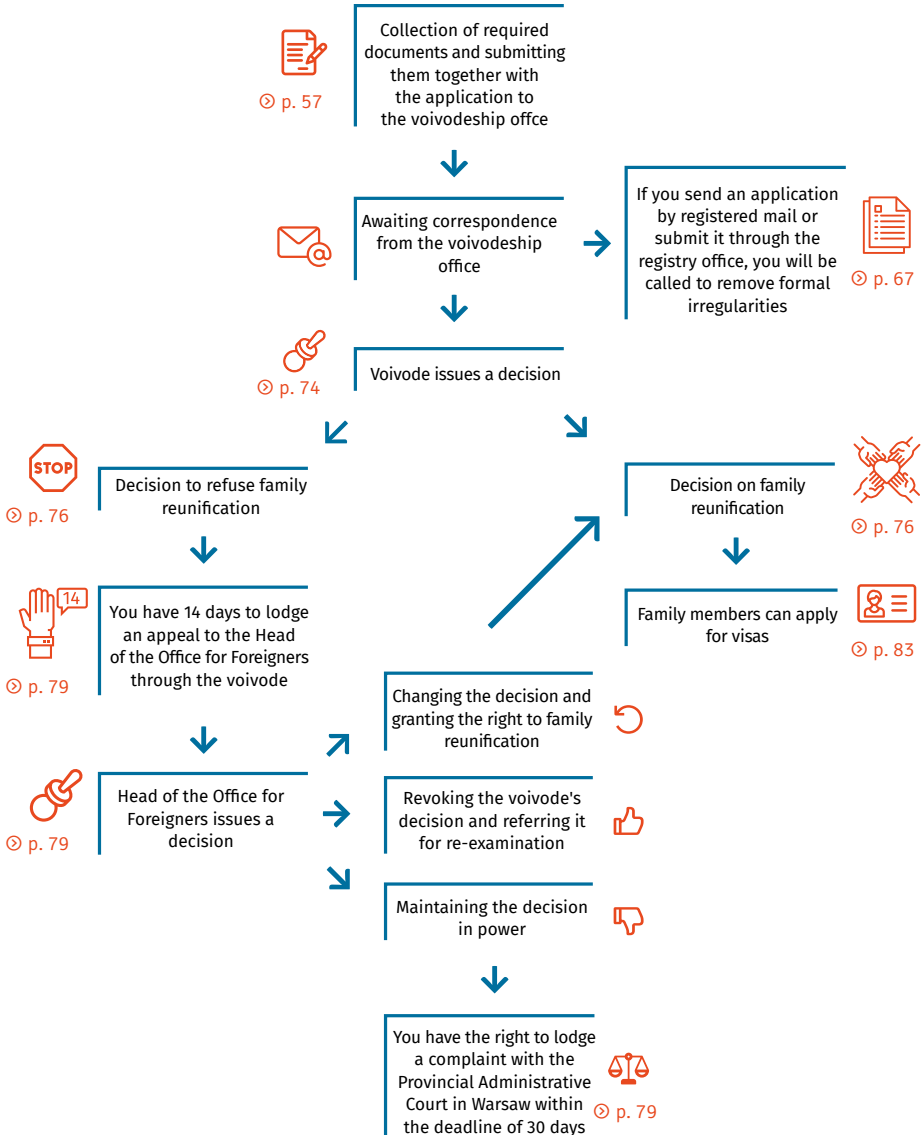
IMPORTANT!

*If an application for international protection is submitted in Poland by your family members who have already obtained a temporary or permanent residence permit or a long-term EU resident permit, they **will not be able to benefit from social assistance and health care provided during the procedure for granting international protection by Head of the Office for Foreigners.***¹¹⁶

116 Art. 70 section 2 point 3 of the Act on granting protection.

1.16. Flowcharts and table of costs

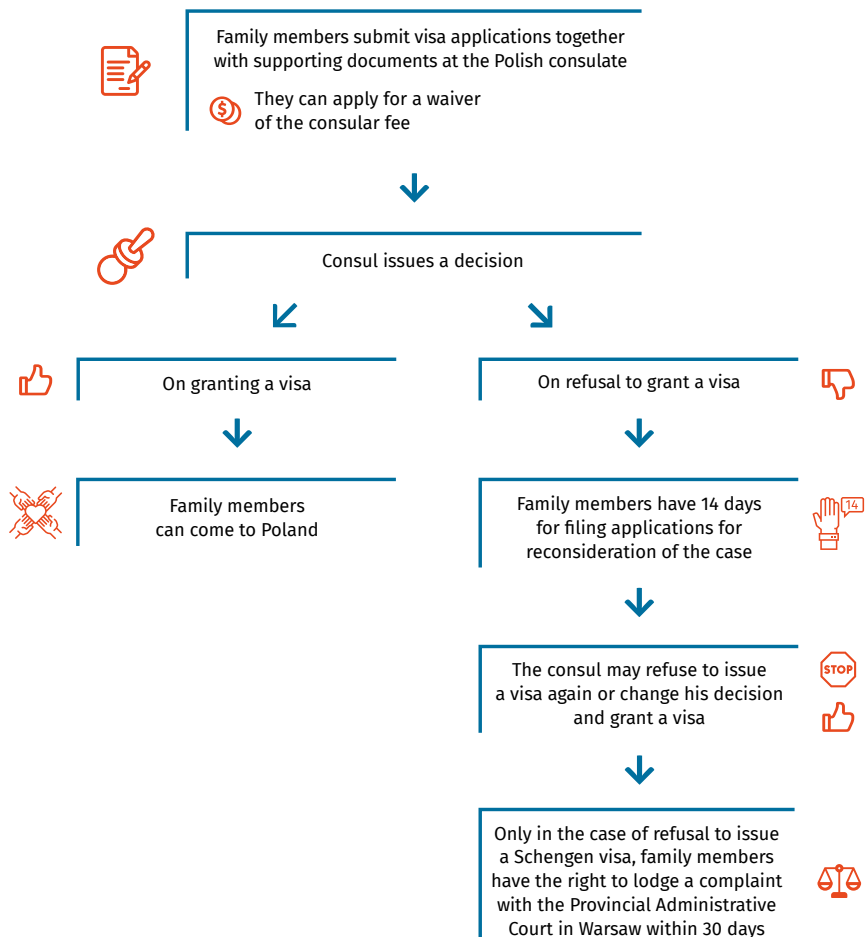
PROCEDURE FOR FAMILY REUNIFICATION STEP BY STEP

PROCEEDING BEFORE THE CONSUL

a. Proceedings concerning the issuance of a visa

see: [📍 1.13. Visa for family members, p. 83.](#)

b. Proceedings regarding legalization, certification as true copies or translation of documents by a consul

see: p. 62; p. 62; p. 70.

Family members make an appointment in the consulate

Family members can apply for a consular fee waiver or pay the fee

Consul legalizes, certifies as true copies or translates the presented documents

Family members need to send their legalized, certified as true copies or translated documents to Poland

Received documents need to be submitted to the voivodeship office

TABLE OF COSTS – LIST OF POSSIBLE EXPENSES RELATED TO THE FAMILY REUNIFICATION PROCEDURE

Below we present a list of possible expenses that a family member of a foreigner granted international protection wishing to come to Poland in the framework of the family reunification procedure will have to incur. The list is indicative, and the amount of final expenses will depend on, among others, the actual travel costs to Poland or the costs related to the stay in the country or city where the Polish consulate is located while waiting for the visa to be issued. The amount of the visa fee varies between 0 and 80 EUR depending on the type of visa and the citizenship of the applicant (in the case of citizens of some countries, they may be lower than in the table as a result of bilateral agreements concluded by those countries with Poland or the EU). If you use visa brokerage services, the cost of obtaining a visa may increase. The final balance may vary from several hundred to several thousand PLN.

PROCEDURE	Costs (in EUR and PLN)
Certification as a true copy of the family member's travel document by the Polish consul 📄 p. 62	30 EUR (per document)
Legalization of civil status records (birth certificates, marriage certificates) by a Polish consul 📄 p. 65	30 EUR (per document)
Shipping of documents to Poland	From several to several hundred PLN (depending on the method and country of posting)
Transcription of civil status record (birth certificates, marriage certificates) 📄 p. 73	50 PLN (per document i.e. its copy)
Certification as true copies of documents (e.g. civil status records, family members' travel documents) by a notary 📄 p. 63	7,38 PLN per document page (i.e. each page of a certified copy of the document)
Request for information on criminal record (National Criminal Register) 📄 p. 61	PLN 30 / PLN 20 for each application , submitted for 1 person
Temporary residence permit for the purpose of family reunification 📄 p. 53	340 PLN per each application, submitted for one person 📄 p. 69
Visa 📄 p. 83	<ul style="list-style-type: none"> ● 80 EUR per each visa application (applies to both Schengen or national visas) ● 40 EUR for each application for Schengen visa for a child between 6 and 12 years of age ● FREE OF CHARGE for each application for Schengen visa for a child under 6 years of age

PROCEDURE	Costs (in EUR and PLN)
Travel to consular office	From several to several thousand PLN, depending on the type of transport and the country of departure
Stay in a country or city where the Polish consulate is located while waiting for the visa to be issued.	From several dozen to several hundred PLN a day depending on, among others, the place and type of accommodation
Travel to Poland	From several hundred to several thousand PLN depending on the type of transport and the country of departure
Issuing of the residence card 📍 p. 69	50 PLN per each card

Appendices:

List of voivodeship offices [📍 p. 126](#).

List of non-governmental organization [📍 p. 131](#).

CZĘŚĆ II ORAZ III – DLA PRACOWNIKÓW URZĘDÓW WOJEWÓDZKICH I URZĘDÓW KONSULARNYCH

Wprowadzenie

Rodzina jest powszechnie uznawana za naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa, która znajduje się pod ochroną państwa i tegoż społeczeństwa¹. Z kolei prawo do życia rodzinnego jest uznawane w prawie międzynarodowym – zarówno w uniwersalnych, jak i regionalnych aktach prawnych, ale także w prawie krajowym wielu państw. Prawo do jedności rodziny jest natomiast nieodłącznym elementem prawa do życia rodzinnego i dotyczy ono wszystkich ludzi, niezależnie od ich statusu. Dla osób objętych ochroną międzynarodową prawo do jedności rodziny oznacza prawo do ponownego zjednoczenia rodziny w państwie, które udzieliło im ochrony, ponieważ nie mogą oni bezpiecznie wrócić do swoich krajów pochodzenia, aby korzystać tam z prawa do życia rodzinnego².

W Polsce procedura łączenia rodzin cudzoziemców³ uregulowana jest w Ustawie o cudzoziemcach, do której wdrożone zostały przepisy Dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin⁴. Jednakże procedura łączenia rodzin uchodźców na gruncie prawa polskiego występowała w pewnej formie jeszcze w ustawie o cudzoziemcach z 1997 r., która to stanowiła o nadaniu statusu uchodźcy także

- 1 Art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, uchwalonej 10 grudnia 1948 r. w Paryżu, dostępna od adresu: <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/> (dostęp: 1.12.2020).
- 2 K. Jastram and K. Newland, *Family Unity and Refugee Protection, in Refugee Protection in International Law: UNHCR's Global Consultations on International Protection*, (Feller et al eds), CUP, 2003, dostępne pod adresem: <http://www.refworld.org/docid/470a33be0.html> (dostęp: 1.12.2020).
- 3 Dyrektywa 2003/86/WE postępuje się pojęciem „obywatel państwa trzeciego”, co zgodnie z art. 2 (a) Dyrektywy oznacza każdą osobę, która nie jest obywatelem UE.
- 4 Dyrektywa Rady 2003/86/WE.

małżonkowi oraz małoletnim dzieciom cudzoziemca przebywającego w Polsce⁵. Natomiast dopiero w 2001 r. została wprowadzona do polskiego porządku prawnego regulacja umożliwiająca udzielenie członkom rodziny uchodźcy przebywającym poza terytorium Polski, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony w celu połączenia z rodziną⁶. Co istotne, wprowadzenie tych regulacji bazowało na standardzie unijnym⁷, a wynikającym z Rezolucji Rady Europejskiej z 1993 r.⁸. Możliwość połączenia członków rodzin uchodźców została utrzymana w kolejnych aktach prawnych regulujących pobyt cudzoziemców w Polsce⁹. W związku z koniecznością wdrożenia¹⁰ Dyrektywy 2004/83/WE¹¹, w 2008 r. wprowadzono

-
- 5 Art. 44 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz.U. 1997 nr 114 poz. 739).
 - 6 W art. 24a ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach, dodanym ustawą z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.2001 nr 42 poz. 475), a który wszedł w życie dnia 1 lipca 2001 r.
 - 7 Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz o zmianie niektórych ustaw, druk nr 1858, 18 kwietnia 2000 r., str. 48, dostępny pod adresem: [http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruk/1858/\\$file/1858.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/RejestrD.nsf/wgdruk/1858/$file/1858.pdf) (dostęp: 1.12.2020). Wskazano w nim, że: „Europejski standard w tym zakresie (łączenia rodzin) wyznacza Rezolucja z 1 czerwca 1993 r. w sprawie harmonizacji łączenia rodzin.” Definicje wprowadzone w art. 24a ust. 1 odpowiadają definicjom zamieszczonym w części „Zasady rządzące politykami w sprawie łączenia rodzin, prowadzonymi przez Państwa Członkowskie” w/w dokumencie.”
 - 8 Rezolucja z 1 czerwca 1993 r. w sprawie harmonizacji łączenia rodzin (Resolution on the harmonization of national policies on family reunification, Ad Hoc Group on Immigration Copenhagen 1 June 1993 SN 2828/1/93 REV 1 WG I 1497).
 - 9 Art. 54 pkt 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz.U. 2003 nr 128 poz. 1175) oraz art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2013, poz. 1650).
 - 10 Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, druk nr 65 z dnia 9 listopada 2007 r., dostępne pod adresem: [http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/D59FCD7733B20381C12573B0002BF653/\\$file/65-uzasadnienie.doc](http://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/D59FCD7733B20381C12573B0002BF653/$file/65-uzasadnienie.doc) (dostęp: 1.12.2020), str. 8-9.
 - 11 Dyrektywa Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz. Urz. UE L 304 z dnia 30.09.2004 r. str. 12–23) (dalej: Dyrektywa Rady 2004/83/WE) obowiązująca do dnia 21 grudnia 2013 r. i zastąpiona Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz. Urz. UE L 337 z dnia 20.12.2011 r. str. 9–26).

do polskiego ustawodawstwa¹² unijną instytucję „ochrony uzupełniającej”¹³, a w 2009 r. poszerzony został także katalog cudzoziemców uprawnionych do uzyskania zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, właśnie o członków rodzin osób, którym udzielono w Polsce ochrony uzupełniającej¹⁴. Uprawnienie członków rodzin cudzoziemców, którym udzielono ochrony uzupełniającej do korzystania w Polsce z procedury łączenia rodzin jest przykładem rozszerzenia stosowania¹⁵ Dyrektywy 2003/86/WE, bowiem sama Dyrektywa nie nakłada na państwa członkowskie obowiązku stosowania jej wobec osób objętych ochroną uzupełniająca¹⁶, jednakże umożliwia państwu przyjęcie wobec tych osób korzystniejszych przepisów, niż te przewidziane w Dyrektywie¹⁷.

A. OSOBY OBJĘTE OCHRONĄ MIĘDZYNARODOWĄ JAKO SZCZEGÓLNA KATEGORIA CUDZOZIEMCÓW

W polskim prawie, ale także w prawie Unii Europejskiej wyróżniamy dwie podstawowe formy ochrony międzynarodowej wskazane już we wstępie, tj. status uchodźcy oraz ochronę uzupełniająca.

Status uchodźcy¹⁸ nadawany jest cudzoziemcom, którzy na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia nie mogą lub nie chcą

12 W art. 15 Ustawy o udzielaniu ochrony, zmienionym ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008 nr 70 poz. 416), a który wszedł w życie dnia 29 maja 2008 r.

13 Art. 15 Dyrektywy Rady 2004/83/WE.

14 W art. 54 pkt 3a ustawy o cudzoziemcach (Dz.U. 2003 nr 128 poz. 1175), dodanym ustawą z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2008 nr 216 poz. 1367), a który wszedł w życie dnia 1 stycznia 2009 r. Następnie zastąpiony – od dnia 1 maja 2014 r. – art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. 2013, poz. 1650).

15 Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw, druk 778, 11 lipca 2008 r., dostępne pod adresem: [http://orka.sejm.gov.pl/Druki-6ka.nsf/0/0FC342FA95805521C125748E003C3A09/\\$file/778-uzas.doc](http://orka.sejm.gov.pl/Druki-6ka.nsf/0/0FC342FA95805521C125748E003C3A09/$file/778-uzas.doc) (dostęp: 1.12.2020), str. 31-32, wskazano w nim, że: „Upewnienie powyższe zostało przyznane w związku z tym, że pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców, którym zostanie udzielona ochrona uzupełniająca, będzie długotrwały. Ponadto ustawą z dnia 11 kwietnia 2008 r. w innych ustawach zrównano uprawnienia osób, którym nadano status uchodźcy z uprawnieniami osób, którym udzielono ochrony uzupełniającej”.

16 Art. 3 ust. 2 lit. c Dyrektywy 2003/86/WE.

17 Art. 3 ust. 5 Dyrektywy 2003/86/WE.

18 W prawie międzynarodowym status uchodźcy został określony przez Konwencję dotyczącą statusu uchodźcy z 1951 r. i Protokół dodatkowy do niej z 1967 r. Te dwa międzynarodowe

korzystać z ochrony tego kraju. Prześladowanie to związane jest z rasą, religią, narodowością, przekonaniem politycznym lub przynależnością do określonej grupy społecznej, a może polegać w szczególności na: użyciu przemocy fizycznej lub psychicznej, w tym przemocy seksualnej; zastosowaniu środków prawnych, administracyjnych, policyjnych lub sądowych o charakterze dyskryminującym lub w sposób dyskryminujący; wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo ukaraniu w sposób, który ma charakter nieproporcjonalny lub dyskryminujący; braku prawa odwołania się do sądu od kary o charakterze nieproporcjonalnym lub dyskryminującym; wszczęciu lub prowadzeniu postępowania karnego albo ukaraniu z powodu odmowy odbycia służby wojskowej podczas konfliktu, jeżeli odbywanie służby wojskowej stanowiłoby zbrodnię¹⁹.

Ochrona uzupełniająca²⁰ jest natomiast nadawana cudzoziemcom, którzy nie spełniają warunków do otrzymania statusu uchodźcy, lecz jednocześnie w przypadku powrotu do kraju pochodzenia będą narażeni na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy poprzez: orzeczenie kary śmierci lub egzekucji, tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie albo karanie, poważne i indywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia, wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji wewnętrznego lub międzynarodowego konfliktu zbrojnego²¹.

Beneficjenci obu form ochrony są chronieni przed wydaleniem, a ich uchodźstwo w większości przypadków ma charakter permanentny. Tym samym zazwyczaj nigdy lub przez wiele lat nie powrócą do kraju swojego pochodzenia. Co istotne, osoby objęte obiema wskazanymi powyżej formami ochrony międzynarodowej nie tylko chronione są przed wydaleniem, ale objęte są również zawartymi w Dyrektywie nr 2011/95/UE gwarancjami równego traktowania także w odniesieniu do większości praw, takich jak jedność rodziny, dokumenty podróży, dostęp do zatrudnienia, opieki zdrowotnej i integracji²². W Polsce beneficjenci obu form ochrony mają w prawie wszystkich sferach takie same prawa jak obywatele, z wyjątkiem praw wyborczych.

akty prawne zostały przyjęte przez Narody Zjednoczone. Obecnie stronami Konwencji lub Protokołu jest 110 państw, w tym Polska.

19 Art. 13 Ustawy o udzielaniu ochrony.

20 Art. 15 Dyrektywy Rady 2004/83/WE.

21 Art. 15 Ustawy o udzielaniu ochrony.

22 Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz. Urz. UE L 337 z dnia 20.12.2011 r. str. 9–26).

B. PRAWO DO ŁĄCZENIA RODZIN JAKO PODSTAWOWE PRAWO CZŁOWIEKA

Prawa odnoszące się do życia rodzinnego i jedności rodzin, tak jak inne prawa człowieka w prawie międzynarodowym, mają zastosowanie do wszystkich, w tym także uchodźców, osób ubiegających się o azyl i innych osób potrzebujących ochrony międzynarodowej²³.

Standardy Organizacji Narodów Zjednoczonych

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka²⁴ oraz Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych (MPPOiP)²⁵ stanowią, że rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa. MPPOiP stanowi również, że „nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie (...) rodzinne” oraz że „każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami”²⁶. Komitet Praw Człowieka ONZ w uwagach ogólnych do artykułu 23 MPPOiP, wskazał, że państwa powinny zapewnić jedność lub łączenie rodzin, zwłaszcza gdy ich członkowie są rozdzieleni z powodów politycznych, ekonomicznych lub podobnych, a tym samym podkreślił aspekt migracyjny rozdzielania²⁷. Komitet Praw Człowieka ONZ, odnosząc się do MPPOiP, stwierdził ponadto, że prawo do ochrony życia rodzinnego nie wygasa wskutek separacji geograficznej²⁸.

Co ciekawe, bardzo szczegółowe przepisy dotyczące łączenia rodzin w prawie międzynarodowym znajdują się w prawie humanitarnym. Konwencja genewska o ochronie osób cywilnych podczas wojny nakazuje państwom-stronom

23 Na mocy tych instrumentów tylko kilka praw, takich jak prawo głosu, jest zarezerwowanych dla obywateli, za: Frances Nicholson, *The Right to Family Life and Family Unity of Refugees and Others in Need of International Protection and the Family Definition Applied*, UNHCR, 2018, dostępne pod adresem: <https://www.unhcr.org/5a8c40ba1.pdf> (dostęp: 1.12.2020).

24 Art. 16 ust. 3 Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, uchwalonej 10 grudnia 1948 r. w Paryżu, dostępna od adresem: <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>.

25 Art. 23 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 nr 38 poz. 167).

26 Art. 17 *Ibid.*

27 Komitet Praw Człowieka ONZ, Uwagi Ogólne nr 19 do art. 23 Paktu, par. 5, dostępne pod adresem: <https://www.refworld.org/pdfid/45139bd74.pdf> (dostęp: 1.12.2020).

28 Komitet Praw Człowieka ONZ, Benjamin Ngambi przeciwko Francji, sprawa nr 1179/2003, U.N. Doc. CCRP/C/81/D/1179/2003, dostępne pod adresem: <http://hrlibrary.umn.edu/undocs/html/1179-2003.html> (dostęp: 1.12.2020).

ułatwienie poszukiwania podjętego przez członków rodzin rozproszonych przez wojnę, w celu wzajemnego odszukiwania się i ewentualnego połączenia²⁹. Ponadto zawiera ona przepisy mające na celu zachowanie jedności rodziny podczas internowania³⁰ lub ewakuacji³¹. Przewiduje także mechanizmy takie jak korespondencja rodzinna³², rejestracja informacji o miejscu pobytu członków rodziny³³ czy też rejestracja dzieci³⁴, tak aby umożliwić komunikację między członkami rodziny i jeśli to możliwe, jej ponowne połączenie.

Prawo do połączenia z rodziną zawarte jest także w Konwencji o prawach dziecka, która stanowi o tym, że państwa-strony zapewnią, aby dziecko nie zostało oddzielone od swoich rodziców wbrew ich woli³⁵, a wnioski składane przez dziecko lub przez jego rodziców odnośnie do wjazdu lub opuszczenia państwa-strony w celu łączenia rodziny będą rozpatrywane przez Państwa-Strony w sposób przychylny, humanitarny i w szybkim trybie³⁶.

Sama Konwencja dotycząca statusu uchodźców nie odnosi się wprost do łączenia rodzin³⁷. Jednakże w akcie końcowym konferencji, na której podpisano Konwencję, wskazano, że „jedność rodziny (...) jest podstawowym prawem uchodźcy”, oraz rekomendowano rządowi, aby „podjąć niezbędne środki w celu ochrony rodziny uchodźcy”³⁸. Należy przy tym zaznaczyć, że prawo do jedności rodziny uchodźców – choć niezawarte wprost w samej Konwencji dotyczącej statusu

29 Art. 26 Konwencji genewska o ochronie osób cywilnych podczas wojny (IV konwencja genewska), Genewa, 12 sierpnia 1949 r. (Dz.U. z 1956 r., nr 38, poz. 171, załącznik) (dalej: IV Konwencja Genewska).

30 Art. 82, IV Konwencja Genewska.

31 Art. 49, IV Konwencja Genewska.

32 Art. 25, IV Konwencja Genewska.

33 Art. 140, IV Konwencja Genewska.

34 Art. 50, IV Konwencja Genewska.

35 Art. 9 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. poz. 526) (dalej: Konwencja o prawach dziecka).

36 Art. 10 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka.

37 Konwencja dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz.U. z 1991 r., Nr 119, poz. 515), dalej: Konwencja dotycząca statusu uchodźców.

38 Final Act of the United Nations Conference of Plenipotentiaries on the Status of Refugees and Stateless Persons, General Assembly, 25 lipca 1951 r., dostępny pod adresem: <https://www.unhcr.org/protection/travaux/40a8a7394/final-act-united-nations-conference-plenipotentiaries-status-refugees-stateless.html> (dostęp: 1.12.2020).

uchodźców³⁹, – należy odczytywać w świetle późniejszych zmian w prawie międzynarodowym, w tym nowych traktatów i porozumień, praktyki państwowej i zwyczaju międzynarodowego⁴⁰.

Standardy Rady Europy

Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego gwarantuje art. 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (dalej: EKPC)⁴¹. Jednakże zgodnie z orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC), prawo do życia rodzinnego nie jest gwarantowane automatycznie, ponieważ migranci muszą wykazać, że nie mogą korzystać z życia rodzinnego „gdzie indziej”, zanim będzie można uznać, iż odmowa połączenia z rodziną stanowi naruszenie art. 8 EKPC⁴² (więcej w części © 2.3. Dobre praktyki, orzecnictwo i rekomendacje, s. 112).

Europejska Karta Społeczna (dalej: EKS)⁴³ gwarantuje pracownikom migrującym i ich rodzinom prawo do ochrony i pomocy oraz zobowiązuje państwa, między innymi, by „ułatwić, jak dalece jest to możliwe, ponowne połączenie się z rodziną pracownikowi migrującemu, któremu zezwolono na osiedlenie się na danym terytorium”⁴⁴. Przywołana regulacja ma również zastosowanie do uchodźców na podstawie załącznika do EKS, który stanowi, że jej postanowienia mają być stosowane do uchodźców, o ile państwa są związane Konwencją dotyczącą statusu uchodźców⁴⁵.

39 Konwencja dotycząca statusu uchodźców.

40 K. Jastram and K. Newland, *Family Unity and Refugee Protection, in Refugee Protection in International Law: UNHCR's Global Consultations on International Protection*.

41 Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284). Jej art. 8 stanowi, że: „Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji”.

42 Biao przeciwko Danii, skarga nr 38590/10, 24 maja 2016 r.

43 Art. 19 Europejskiej Karty Społecznej sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961 r. (Dz.U. 1999 nr 8 poz. 67), dalej jako: Europejska Karta Społeczna.

44 *Ibid.*

45 Europejska Karta Społeczna, Załącznik, 18 października 1961 r., dostępny pod adresem: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168006b660> (dostęp: 1.12.2020).

Standardy Unii Europejskiej

Prawo Unii Europejskiej reguluje procedurę łączenia rodzin w sposób dość precyzyjny. Unia Europejska prowadzi bowiem wspólną politykę migracyjną, co ma swoją podstawę w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Traktat stanowi o tym, że Unia rozwija wspólną politykę imigracyjną mającą na celu zapewnienie skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi, sprawiedliwego traktowania obywateli państw trzecich przebywających legalnie w państwach członkowskich, a także zapobieganie nielegalnej imigracji i handlowi ludźmi oraz wzmocnienie ich zwalczanie⁴⁶. W ramach realizacji tej polityki, Parlament Europejski i Rada przyjmują środki m.in. w dziedzinie warunków wjazdu i pobytu, jak również normy dotyczące procedur wydawania przez państwa członkowskie długoterminowych wiz i dokumentów pobytowych, w tym do celów łączenia rodzin. Takim środkiem jest przede wszystkim Dyrektywa 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin⁴⁷. Także Karta Praw Podstawowych UE, mająca zastosowanie do instytucji UE i państw członkowskich, gdy wdrażają one prawo UE, odnosi się do prawa do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego zgodnie z art. 8 EKPC⁴⁸.

Wspomniana Dyrektywa 2003/86/WE, regulująca prawo do łączenia rodzin⁴⁹, zawiera w swojej preambule postanowienia wskazujące na istotność oraz genezę prawa do łączenia rodzin. Preambuła stanowi m.in., że „Środki dotyczące łączenia rodziny powinny zostać przyjęte zgodnie z obowiązkiem ochrony rodziny i poszanowania życia rodzinnego zawartym w wielu instrumentach prawa międzynarodowego. Niniejsza dyrektywa szanuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w szczególności w art. 8 EKPC oraz Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej”⁵⁰. Ponadto Preambuła Dyrektywy podkreśla, że „łączenie rodziny jest niezbędne w celu umożliwienia życia rodzinnego. Pomaga ono stworzyć stabilność socjokulturową ułatwiającą integrację obywateli państw trzecich w danym Państwie Członkowskim, a także wspiera spójność gospodarczą i społeczną, będącą podstawowym celem Wspólnoty określonym w Traktacie”⁵¹. Co istotne w kontekście prawa łączenia rodziny osób objętych ochroną

46 Art. 79 ust. 1 i 2 lit. a Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wersja skonsolidowana (Dz. Urz. UE C 326 z dnia 26.10.2012 r. str. 47–201) (dalej: TFUE).

47 Dyrektywa 2003/86/WE.

48 Art. 7 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 326 z dnia 26.10.2012 r. str. 391–407) (dalej: Karta Praw Podstawowych UE).

49 Dyrektywa Rady 2003/86/WE.

50 Dyrektywa 2003/86/WE, Preambuła, pkt 2.

51 Dyrektywa 2003/86/WE, Preambuła, pkt 4.

międzynarodową, Preambuła wskazuje państwom członkowskim, że „Powinno się zwrócić szczególną uwagę na sytuację uchodźców pod kątem powodów, które zmusiły ich do opuszczenia swojego kraju oraz uniemożliwiają im tam prowadzenie normalnego życia rodzinnego. Dlatego też należy ustanowić korzystniejsze warunki dla wykonywania ich prawa do łączenia rodziny”⁵².

W 2014 r. Komisja Europejska opublikowała wytyczne dla państw członkowskich dotyczące stosowania Dyrektywy 2003/86/WE, w których wskazała m.in., że „Dyrektywa musi być interpretowana i stosowana zgodnie z prawami podstawowymi, a w szczególności z prawem do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, zasadą niedyskryminacji, prawami dziecka i prawem do skutecznego środka odwoławczego, które to prawa i zasady są zapisane w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka („EKPC”) i Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej („Karta”)”⁵³. Wytyczne Komisji wskazują za motywem 8 Preambuły Dyrektywy, że „państwa członkowskie powinny transponować i stosować te przepisy ze zwróceniem szczególnej uwagi na uwzględnienie sytuacji uchodźców, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia swojego kraju oraz którym uniemożliwiono prowadzenie tam normalnego życia rodzinnego”⁵⁴. Ponadto w wytycznych, Komisja „zachęca do pójścia za przykładem szeregu państw członkowskich, które nie stosują ograniczeń fakultatywnych lub dopuszczają mniej rygorystyczne warunki, uznając szczególnie los uchodźców i trudności, jakie ci często napotykają przy wnioskowaniu o łączenie rodzin”⁵⁵.

52 Dyrektywa 2003/86/WE, Preambuła, pkt 8.

53 Pkt 1. (Wprowadzenie) do *Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin*, dostępne pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0210> (dostęp: 1.12.2020).

54 Pkt. 6.1. *Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin*.

55 *Ibid.*

CZĘŚĆ II – DLA PRACOWNIKÓW URZĘDÓW WOJEWÓDZKICH

2.1. Prawo do dobrej administracji i prawo do informacji

Prawidłowa i sprawna realizacja prawa do łączenia rodzin osób objętych ochroną międzynarodową nie jest możliwa bez sprawnie działającej administracji publicznej. Tym samym warto podkreślić, w kontekście realizacji tego prawa, znaczenie prawa do dobrej administracji, jak i ogólnych zasad postępowania administracyjnego.

Prawo do dobrej administracji zaliczane jest do jednych z podstawowych praw jednostki i należy do tak zwanej III generacji praw człowieka. Choć w polskim porządku prawnym prawo do dobrej administracji nie zostało wyrażone wprost w ramach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹, można je wywieść z wykładni przepisów konstytucyjnych. Poza uregulowaniami konstytucyjnymi, w strukturę prawa do dobrej administracji wchodzi inne ustawy, w tym przede wszystkim Kodeks postępowania administracyjnego.

Także w orzecznictwie ETPC można znaleźć szereg odniesień do poszczególnych praw podmiotowych jednostki, które składają się na pojęcie „prawa do dobrej administracji”, obecnie często podkreślanego w doktrynie prawa publicznego oraz przez organy unijne².

Prawo dobrej administracji zawarte jest obecnie bowiem wprost w Karcie Praw Podstawowych UE³. Postanowienia Karty – jak już wspomniano wcześniej – mają

- 1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483).
- 2 Kacper Rożek, Prawo do dobrej administracji w orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, *Roczniki Administracji i Prawa*, nr XVIII(1), s. 29-47, 2018 r., dostępne pod adresem: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.polindex-article-doi-10_5604_01_3001_0012_5984/c/Rozek_Kacper.pdf (dostęp: 1.12.2020).
- 3 Art. 41 Karty Praw Podstawowych UE.

zastosowanie do instytucji UE i państw członkowskich, gdy wdrażają one prawo UE. Podobnie Europejski Kodeks Dobrej Administracji nie jest prawnie wiążącym instrumentem⁴. Jednakże organy i instytucje publiczne państw członkowskich mogą dobrowolnie, pomocniczo stosować powyższe regulacje, widząc w tym pomoc w usprawnianiu administracji⁵. Zgodnie z przywołanymi regulacjami unijnymi, prawo do dobrej administracji obejmuje: prawo każdego do bycia wysłuchanym, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jego sytuację; prawo każdego do dostępu do akt jego sprawy, przy poszanowaniu uprawnionych interesów poufności oraz tajemnicy zawodowej i handlowej; obowiązek administracji uzasadniania swoich decyzji^{6,7}. Respektowanie tych zasad, ale także podstawowych zasad postępowania administracyjnego wyrażonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego jest kluczowe dla prawidłowego, ale i zgodnego z Dyrektywą 2003/86/WE, prowadzenia postępowań w przedmiocie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną. Tym samym polskie organy administracji w postępowaniach w przedmiocie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla cudzoziemców będących członkami rodzin uchodźców, jak i osób objętych ochroną uzupełniającą, powinny zwrócić szczególną uwagę na pogłębioną potrzebę respektowania m.in.:

- **Zasady prawdy obiektywnej**, która stanowi o tym, że w toku postępowania organy administracji stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli⁸.
- **Zasady współdziałania organów administracji**, która wymaga od organów administracji, by współdziałały ze sobą w zakresie niezbędnym do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli oraz sprawność postępowania, przy pomocy środków adekwatnych do charakteru, okoliczności i stopnia złożoności sprawy⁹.

4 Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, *Europejski kodeks dobrej praktyki administracyjnej*, 1 marca 2002 r., Wprowadzenie – Prawo do dobrej administracji, dostępne pod adresem: <https://www.ombudsman.europa.eu/pl/publication/pl/3510> (dostęp: 1.12.2020).

5 Naczelny Sąd Administracyjny, wyrok z dnia 27 maja 2008 r., sygn. akt I OSK 867/07.

6 Art. 41 Karty Praw Podstawowych UE.

7 Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich, *Europejski kodeks dobrej praktyki administracyjnej*.

8 Art. 7 k.p.a.

9 Art. 7b k.p.a.

- **Zasada pogłębienia zaufania**, która to obliuguje organy administracji do prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie jego uczestników do władzy publicznej, kierując się zasadami proporcjonalności, bezstronności i równego traktowania¹⁰.
- **Zasada wysłuchania stron**, zgodnie z którą organy administracji obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Organy te mogą odstąpić od tej zasady tylko w przypadkach, gdy załatwienie sprawy nie cierpi zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego albo ze względu na groźącą niepowetowaną szkodę materialną¹¹.

Przy tak szczególnej grupie, jaką są uchodźcy i członkowie ich rodzin, należy zwrócić także szczególną uwagę na prawidłowe respektowanie **zasady informowania stron postępowania**, zgodnie z którą organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek¹². Zgodnie z rekomendacjami UNHCR, zachęca się państwa członkowskie UE do zapewnienia, aby osoby objęte ochroną międzynarodową otrzymywały odpowiednie informacje na temat łączenia rodzin w odpowiednim czasie i w zrozumiałym dla nich sposób, w tym o korzystnych dla nich warunkach¹³. Ponadto zgodnie tymi rekomendacjami, państwa członkowskie UE powinny udostępnić specjalne formularze wniosków o łączenie rodzin, dostosowane do szczególnych potrzeb beneficjentów ochrony międzynarodowej¹⁴. Warto w tym miejscu wskazać, że Naczelny Sąd Administracyjny w swoim orzecznictwie wskazał, że w razie udowodnionego naruszenia obowiązku informacyjnego wobec strony, będzie to stanowić podstawą do uchylenia decyzji. Taka sytuacja będzie mieć miejsce zwłaszcza wtedy, gdy z okoliczności sprawy będzie wynikać, że to właśnie

10 Art. 8 k.p.a.

11 Art. 10 k.p.a.

12 Art. 9 k.p.a.

13 UNHCR, łączenie rodzin uchodźców, odpowiedź UNHCR na zieloną księgę Komisji Europejskiej w sprawie prawa do łączenia rodzin obywateli państw trzecich zamieszkujących w Unii Europejskiej (Dyrektywa 2003/86/WE), 2012, dostępna pod adresem: <https://www.unhcr.org/4f54e3fb13.pdf> (dostęp: 1.12.2020).

14 UNHCR, łączenie rodzin uchodźców...

błędna informacja lub jej brak spowodowały zachowanie strony przynoszące niekorzystne dla niej skutki¹⁵.

Europejska Rada ds. Uchodźców i Wygnańców (dalej: ECRE)¹⁶ wraz z Czerwonym Krzyżem¹⁷ wskazała z kolei, że państwa członkowskie powinny ułatwiać przepływ informacji między urzędami azylowymi i imigracyjnymi oraz służbami dyplomatycznymi, w tym poprzez jasne instrukcje administracyjne i bardziej efektywne wykorzystanie technologii¹⁸.

2.2. Wyzwania i potencjalne przeszkody w procedurze łączenia rodzin

ECRE i Czerwony Krzyż zidentyfikowały liczne przeszkody, które uniemożliwiają ponowne połączenie rodzin uchodźców, w tym m.in. obowiązki występowania z wnioskami z zagranicy, nadmierne koszty, długotrwałe procedury, warunki, jakie państwa mogą nałożyć na sponsorów, tj. osoby objęte ochroną międzynarodową na terenie państw członkowskich UE, które pragną połączyć się z rodziną (długość pobytu, dochody, mieszkanie, zdrowie ubezpieczeniowe), wymagane dokumenty, czas oczekiwania, a także zróżnicowane traktowanie beneficjentów ochrony międzynarodowej¹⁹. Państwa członkowskie UE często wymagają od członków rodziny przedłożenia aktów stanu cywilnego lub ważnego dokumentu podróży (paszportu zagranicznego lub jego odpowiednika) w celu złożenia wniosku w ambasadzie i/ lub wjazdu się do UE po zaakceptowaniu wniosku o łączenie rodzin. Ponadto większość państw członkowskich nakłada różnorodne wymagania, takie jak uzyskanie oryginałów, dokumenty opatrzone klauzulą *apostille* lub kopie poświadczone

15 Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w z dnia 3 lutego 2011 r., sygn. II GSK 41/10, LEX nr 1071133.

16 Europejska Rada ds. Uchodźców i Wygnańców (ang. European Council on Refugees and Exiles, ECRE), więcej informacji dostępnych pod adresem: <https://www.ecre.org/>.

17 Dokładnie Biuro Czerwonego Krzyża przy UE („The Red Cross EU Office”), które jest biurem reprezentującym 27 krajowych stowarzyszeń Czerwonego Krzyża w UE, Brytyjski Czerwony Krzyż, Norweski Czerwony Krzyż oraz Międzynarodową Federację Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza (IFRC), więcej informacji dostępnych pod adresem: <https://redcross.eu/about>.

18 ECRE i Czerwony Krzyż, *Disrupted flight, the realities of separated refugee families in the EU*, 2014, dostępne pod adresem: https://redcross.eu/uploads/files/Positions/Migration/Legal%20avenues/RCEU%20ECRE%20-%20Family_Reunification%20Report%20Final_HR.pdf (dostęp: 1.12.2020).

19 ECRE i Czerwony Krzyż, *Disrupted flight, the realities of separated refugee families in the EU*.

przez administrację kraju pochodzenia za zgodność z oryginałem²⁰. Bardzo często wiąże się to ze znacznymi trudnościami natury finansowej, logistycznej i praktycznej dla członków rodzin osoby, której w kraju pochodzenia grozi prześladowanie lub ryzyko doznania poważnej krzywdy. W kraju pochodzenia tych osób może też trwać konflikt zbrojny, a podróż do państwa sąsiedniego, w którym znajduje się właściwy urząd konsularny może być bardzo kosztowna. Co więcej, często – szczególnie w sytuacji konfliktów zbrojnych – może mieć miejsce sytuacja, gdy akty stanu cywilnego uległy zniszczeniu w skutek działań wojennych, państwa z uwagi na konflikt nie prowadziły rejestracji urodzeń czy małżeństw lub nie zostały one zgłoszone ze względów bezpieczeństwa osób fizycznych. Większość z powyższych przeszkód pozostaje aktualna także w kontekście procedur łączenia rodzin w Polsce.

Ograniczenia te podważają również możliwość sprawnej realizacji polityki integracyjnej wdrażanej przez kraje europejskie. Znaczenie rodziny w procesie integracji zostało szeroko potwierdzone w samej Dyrektywie 2003/86/WE. Podczas, gdy wsparcie rodziny i przyjaciół odgrywa kluczową rolę dla uchodźców w nowym kraju. Separacja rodziny, zmniejsza szanse na integrację ekonomiczną i społeczną, a także ich zdolność do odbudowy życia w kraju przyjmującym²¹. Dla osób rozłączonych z rodziną funkcjonowanie w nowym państwie, w tym nauka języka czy nawiązywanie nowych relacji może okazać się utrudnione.

Ponadto państwa nie wspierając łączenia rodzin, nie tylko narażają członków rodzin za granicą na potencjalne zagrożenia, ale z powodu licznych ograniczeń i opóźnień w procedurach, często rodziny te nie mają innego wyjścia, jak skorzystanie z niebezpiecznych i nielegalnych sposobów dołączenia do swoich krewnych w Europie²².

Wreszcie restrykcyjna polityka łączenia rodzin ma negatywny wpływ na wszystkich migrantów, a w niektórych przypadkach obywateli UE, jest negatywnym sygnałem dla cudzoziemców i innych krajów, co jest szczególnie niepokojące w kontekście rosnącego strachu i ksenofobii panujących w europejskich społeczeństwach²³.

20 *Ibid.*

21 ECRE, *Protection in Europe: Safe and legal access channels: ECRE'S vision of Europe's role in the global refugee protection regime*, Policy Paper 1, dostępne pod adresem: <https://www.ecre.org/wp-content/uploads/2017/04/Policy-Papers-01.pdf> (dostęp: 1.12.2020).

22 ECRE, *Protection in Europe...*

23 *Ibid.*

2.3. Dobre praktyki, orzecznictwo i rekomendacje

Odpowiedzią na wyzwania i przeszkody w procedurze łączenia rodzin, są m.in. rekomendacje UNHCR. Zgodnie z nimi należy m.in. dążyć do tego, aby jak najszybciej rozpatrywać wnioski o łączenie rodzin²⁴, co jest spójne z **zasadą załatwienia sprawy administracyjnej bez zbędnej zwłoki**²⁵ oraz **zasadą szybkości i prostoty postępowania**²⁶ wyrażonymi w Kodeksie postępowania administracyjnego. Realizacja tego postulatu przede wszystkim poprzez **priorytetyzację ich rozpatrywania** – także z uwagi na niską liczbę tych wniosków w stosunku do ogólnej liczby wniosków o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, wydaje się możliwa. Wnioski o połączenie z rodziną powinny być także traktowane priorytetowo już na etapie samego złożenia np. poprzez ułatwienia w umówieniu wizyty na złożenia takiego wniosku. Podobne rekomendacje przedstawia ECRE²⁷. ETPC orzekł, że nadmierne opóźnienia w udzielaniu zezwolenia na pobyt mogą stanowić bezprawną ingerencję w prawo do życia prywatnego na podstawie art. 8 EKPC, a organy krajowe powinny rozpatrywać wniosek o połączenie rodzin bez zbędnej zwłoki, w szczególności w przypadku dzieci²⁸. Komisja Europejska w wytycznych dla państw członkowskich dotyczących stosowania Dyrektywy 2003/86/WE, wskazała, że zgodnie z ogólną zasadą standardowy wniosek [o łączenie rodzin] w normalnych warunkach obciążenia pracą powinien zostać przetworzony natychmiast, bez zbędnej zwłoki²⁹.

W postępowaniach w przedmiocie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, w tym także zezwoleń w celu połączenia z rodziną, szczególne znaczenie ma wskazana poprzednio **zasada informowania stron postępowania**. Zasada ta została uszczegółowiona w ustawie o cudzoziemcach, która nakłada na organ prowadzący postępowanie, dodatkowy obowiązek „pouczenia cudzoziemca pisemnie w języku dla niego zrozumiałym o zasadach i trybie postępowania oraz o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach”³⁰. Jednakże zasadne jest – na co wskazują także m.in. organizacje pozarządowe – prawidłowe realizowanie tej

24 UNHCR, *Łączenie rodzin uchodźców...*

25 Art. 35 § 1 k.p.a.

26 Art. 12 k.p.a.

27 ECRE, *Protection in Europe...*

28 Tanda-Muzinga przeciwko Francji, skarga nr 2260/10, 10 lipca 2014 r. oraz Aristimuño Mendizabal przeciwko Francji, skarga nr 51431/99, wyrok z dnia 17 stycznia 2006 r.

29 Pkt. 3.3. *Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin*.

30 Art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. c Ustawy o cudzoziemcach.

zasady poprzez **kierowanie do cudzoziemca wezwań, z których wynikać będzie w sposób niebudzący wątpliwości, jakie dokumenty musi przedłożyć w sprawie**, a nie ogólnych wezwań z obszerną listą wymaganych dokumentów, bez dostosowania treści wezwania i wymaganych dokumentów do konkretnej sprawy i jej okoliczności³¹. Należy w pełni zgodzić się z tym postulatem, szczególnie mając na uwadze szczególną kategorię osób, jaką są członkowie rodziny osoby objętej ochroną międzynarodową.

W tym kontekście należy także uznać za potrzebne **wyczerpujące informowanie cudzoziemców**, przez organ który udzielił im ochrony międzynarodowej i najlepiej w języku dla nich zrozumiałym, **o możliwości skorzystania przez ich członków rodziny z procedury łączenia rodzin**³².

Co więcej, zgodnie z inną rekomendacją UNHCR, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby w prawie i w praktyce wnioski o połączenie rodzin składane przez osoby objęte ochroną międzynarodową nie były odrzucane wyłącznie na podstawie braków dowodowych³³. Ta rekomendacja UNHCR opiera się na jednoznacznym przepisie Dyrektywy 2003/86/WE, który stanowi, że „**Decyzja w sprawie odrzucenia wniosku nie może opierać się jedynie na braku dokumentów dowodowych**”³⁴. Podobna rekomendacja została zaprezentowana przez ECRE i zgodnie z nią państwa muszą zezwolić wnioskodawcom na przedkładanie różnych dowodów uzasadniających ich wnioski o połączenie z rodziną, w tym dokumentów rodzinnych, wyjaśnień ustnych i pisemnych, kart wojskowych ze wzmianką o rodzicach, zdjęć, zapisów rozmów telefonicznych, e-maili lub oświadczeń podczas przesłuchań w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej³⁵. Takie działanie wydaje się spójne z zasadą **prawdy obiektywnej** prowadzenia postępowania administracyjnego³⁶.

31 Pismo organizacji pozarządowych do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, 20 maja 2020 r., dostępne pod adresem: <https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2020/05/Pismo-ws.-wezwa%C5%84-MUW.pdf> (dostęp: 1.12.2020).

32 Zgodnie z rekomendacjami UNHCR, zachęca się państwa członkowskie UE do zapewnienia, aby osoby objęte ochroną międzynarodową otrzymywały odpowiednie informacje na temat łączenia rodzin w odpowiednim czasie i w zrozumiałym dla nich sposób, w tym o korzystnych dla nich warunkach, UNHCR, łączenie rodzin uchodźców, odpowiedź UNHCR na zieloną księgę Komisji Europejskiej w sprawie prawa do łączenia rodzin obywateli państw trzecich zamieszkujących w Unii Europejskiej (Dyrektywa 2003/86/WE), 2012, dostępna pod adresem: <https://www.unhcr.org/4f54e3fb13.pdf> (dostęp: 1.12.2020).

33 UNHCR, łączenie rodzin uchodźców...

34 Art. 11 ust. 2 Dyrektywy 2003/86/WE.

35 ECRE, *Protection in Europe...*

36 Art. 7 k.p.a.

Na gruncie polskiego prawa administracyjnego braki w kluczowych dokumentach mogą stanowić braki formalne wniosku i być podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania³⁷, albo też stanowić podstawą do wydania decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla członków rodziny cudzoziemca objętego jedną z form ochrony międzynarodowej. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że prawidłowe sformułowanie wezwań i pouczeń do cudzoziemców ubiegających się o zezwolenia na połączenie z rodziną na pewno może wpłynąć na ograniczenie braków dowodowych wynikających z niezrozumienia oczekiwań organu. Warto jednak zwrócić przy tym uwagę, że uzyskanie w odpowiednim czasie poświadczonych za zgodność z oryginałem dokumentów podróży, czy też aktów stanu cywilnego członków rodziny osoby objętej ochroną międzynarodową, co jak już wspomniano, może być w praktyce niezwykle trudne i kosztowne, a niekiedy wręcz niemożliwe. Należy w tym miejscu wskazać, że wojewoda zgodnie z procedurą administracyjną może obecnie wezwać stronę do usunięcia braków w terminie wyznaczonym i nie krótszym niż siedem dni³⁸. **Tym samym zasadne jest, w przypadku braków formalnych wniosków o pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną osób objętych ochroną międzynarodową, wyznaczanie przez organ możliwie długich terminów na uzupełnienie braków formalnych wniosku, a na pewno dłuższych niż 7 dni**, tak aby umożliwić uzyskanie oryginałów dokumentów lub ich poświadczonych kopii przez strony, często aż z kraju ich pochodzenia. Warto również przywołać wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego³⁹ zgodnie z którym „Niewłaściwe byłoby wnioskowanie, że kserokopia dokumentu urzędowego nie może być środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym. Różnica w mocy dowodowej polega na tym, że kserokopia właściwie uwierzytelniona korzysta z mocy dokumentu oryginalnego (art. 76a § 3 k.p.a.), natomiast brak właściwego uwierzytelnienia powoduje, że taki dokument musi być oceniany w świetle całego materiału dowodowego”⁴⁰.

Należy także zwrócić uwagę, że wzywianie stron postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną do przedłożenia poświadczonej za zgodność z oryginałem przez polskiego konsula części D wniosku o to zezwolenie (gdzie znajduje się wzór podpisu), może okazać się zbędną czynnością, a na pewno wpływającą na przedłużenie tego postępowania. Szybszym rozwiązaniem może bowiem okazać się np. przestanie do Polski

37 Art. 9 k.p.a.

38 Art. 64 § 2 k.p.a.

39 Naczelny Sąd Administracyjny, 12 października 2011 r., sygn. akt II OSK 2007/10.

40 Tak również WSA w Gliwicach w wyroku z dnia 4 listopada 2013 r. sygn. akt II SA/Gl 1276/13 oraz Naczelny Sąd Administracyjny, 13 stycznia 2017 r., sygn. akt I OSK 3005/15.

i złożenie w organie wyłącznie oryginału tej części wniosku – z pominięciem wizyty w urzędzie konsularnym, celem poświadczenia dokumentów – lub też złożenie tego wzoru podpisu przy osobistym odbiorze karty pobytu już po udzieleniu zezwolenia na połączenie z rodziną, co też wydaje się najlepszym rozwiązaniem i mającym podstawy prawne⁴¹.

Kolejnym utrudnieniem dla uchodźców i członków ich rodzin może być konieczność tłumaczenia przysięgłego dokumentów ojczystych na język polski m.in. z powodu kosztów takiej usług oraz często ograniczonej dostępności lub nawet braku tłumaczy przysięgłych danego języka obcego w Polsce⁴². W tym miejscu należy przywołać wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi⁴³, zgodnie z którym „Z przepisów art. 27 Konstytucji RP, art. 5 ust. 1 i art. 5 ust. 2 ustawy z 1999 r. o języku polskim w żadnej mierze nie wynika, aby obowiązek dostarczenia tłumaczenia dokumentów obcojęzycznych spoczywał na stronie postępowania, co czyni niezasadnym przerzucanie na nią tego obowiązku i utożsamiania konieczności jego realizacji z brakiem formalnym wniosku(...)”⁴⁴. Tym samym istnieją podstawy, by uznać, że organ nie zawsze musi żądać tłumaczenia dokumentów urzędowych.

Warto również podkreślić, że organ prowadzący postępowanie zbierając materiał dowodowy, w ramach postępowania w przedmiocie udzielenia zezwolenia na połączenie z rodziną, mając na uwadze szczególnie charakter przymusowej rozłąki członków rodziny, **nie powinien żądać przedłożenia nazbyt obszernych dowodów** np. na potwierdzenie okoliczności faktycznego sprawowania władzy rodzicielskiej. Oczywistym bowiem jest, że z powodu przymusowej rozłąki władza rodzicielska, choć sprawowana może być przez cudzoziemca na odległość, nie będzie równa opiece rodzicielskiej sprawowanej bezpośrednio.

41 Wzór podpisu w części D formularza wniosku o pobyt czasowy jest niezbędny do zamieszczenia go na karcie pobytu. W przypadku zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, udzielonego cudzoziemcowi przebywającemu w kraju pochodzenia, pierwszą kartę pobytu wydaje się na wniosek tego cudzoziemca składany po wjeździe na terytorium Polski. Jednocześnie organ dopuszcza możliwość skutecznego złożenia wniosku o pobyt czasowy przez członka rodziny przebywającego w Polsce, bez osobistego stawiennictwa samej strony. Wynika to z art. 229 ust. 4 pkt 1 w zw. z art. 248 ust. 1 oraz art. 168 ust. 1-3 Ustawy o cudzoziemcach.

42 Zob. również: [📄 Tabela kosztów, s. 50](#).

43 Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi, 12 lipca 2017 r., sygn. akt II SA/Łd 385/17.

44 Sam wyrok dotyczył wniosku, o którym mowa w rozporządzeniu z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosków, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz.U. z 2015 r. poz. 2229).

Mając na uwadze dobro **małoletniego** cudzoziemca bez opieki objętego ochroną międzynarodową, który będzie chciał połączyć się z rodziną, a **nie będzie nadal posiadał ustanowionego kuratora, rekomenduje się, by organ w przypadku powzięcia wiedzy o takiej sytuacji, informował właściwy sąd opiekuńczy.**

Należy także wskazać – w przypadku udzielenia wnioskowanego zezwolenia o pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną osoby objętej ochroną międzynarodową – **na możliwość i zasadność zastosowania wobec tych cudzoziemców ulgi w opłacie za wydanie karty pobytu** np. z powodu ich trudnej sytuacji materialnej⁴⁵, co także może być związane z kosztami procedury łączenia rodzin jakie może ponieść wnioskodawca⁴⁶.

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Godnym uwagi trendem w orzecznictwie ETPC jest zwiększone znaczenie i waga przywiązane do zasady „najlepszego interesu dziecka”, czego dowodem są sprawy Mugenzi przeciwko Francji⁴⁷ i Tanda-Muzinga przeciwko Francji⁴⁸. Najlepszy interes dziecka stanowi rdzeń wszystkich przepisów regulujących sytuację dziecka. Oznacza to, że powinien on stanowić podstawę wykładni zarówno przepisów prawa międzynarodowego, jak i krajowego. Tym samym, powinien stanowić wyjątkową dyrektywę zarówno w procesie tworzenia prawa, jak i kryterium oceny przy podejmowaniu decyzji w sprawach dotyczących dziecka⁴⁹. W tych sprawach Trybunał podkreślił, że jeżeli łączenie rodzin dotyczy dzieci, władze krajowe muszą nadać pierwszeństwo najlepszemu interesowi dziecka przy kontroli proporcjonalności ingerencji w życie rodzinne⁵⁰. Podobnie w sprawach Jeunesse przeciwko Holandii⁵¹ oraz Neulinger i Shuruk przeciwko Szwajcarii⁵², choć te nie dotyczą uchodźców, to potwierdzają duży nacisk Trybunału na aspekt najlepszego interesu dziecka. W sprawie Jeunesse przeciwko Holandii jest to w istocie jeden z głównych powodów, dla których Trybunał po raz pierwszy orzekł, że Artykuł 8 EKPC został naruszony w sprawie dotyczącej łączenia rodziny małżonka. W tych

45 Art. 237 Ustawy o cudzoziemcach.

46 Zob. również: [☉ Tabela kosztów, s. 50.](#)

47 Mugenzi przeciwko Francji, skarga nr 52701/09, 10 lipca 2014 r.

48 Tanda-Muzinga przeciwko Francji, skarga nr 2260/10, 10 lipca 2014 r.

49 W. Stojanowska, Władza rodzicielska pozamateriałowego i rozwiedzionego ojca. Studium socjologiczno-prawne, Warszawa 2000, s. 32 [za:] Garlicki Leszek (red.), Zubik Marek (red.), Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz. Tom II, wyd. II.

50 Mugenzi przeciwko Francji, op.cit., para. 45; Tanda-Muzinga przeciwko Francji, op. cit., para.67.

51 Jeunesse przeciwko Holandii, skarga nr 12738/10, 3 października 2014 r.

52 Neulinger and Shuruk przeciwko Szwajcarii, skarga nr 41615/07, 8 stycznia 2009 r.

przypadkach Trybunał odniósł się konkretnie do Konwencji o prawach dziecka i ogólnych uwag Komitetu Praw Dziecka. Warto w tym miejscu wskazać, że choć Trybunał we wczesnych wyrokach ustanowił wysoki standard łączenia rodziny, wymagając od wnioskodawców wykazania, że ponowne zjednoczenie jest jedynym sposobem przywrócenia życia rodzinnego;⁵³ obecnie standardem jest to, że wnioskodawcy muszą wykazać, że łączenie rodzin jest najbardziej odpowiednim sposobem do realizacji życia rodzinnego⁵⁴.

W przypadku uchodźców Trybunał był wyczulony na ich szczególną sytuację i wzmocnił ochronę ich prawa do łączenia rodzin. Uchodźcy nie mogą być bowiem zobowiązani do odtworzenia życia rodzinnego w kraju pochodzenia⁵⁵.

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

TSUE wskazał, że przepisy Dyrektywy 2003/86/WE należy wyklądać w świetle praw podstawowych, a zwłaszcza prawa do poszanowania życia rodzinnego uznanego zarówno w EKPCz, jak i w Kartce⁵⁶.

TSUE wyjaśnił także, że Dyrektywa 2003/86/WE ustanowiła prawo do łączenia rodzin i że jej art. 4 ust. 1 nakłada pozytywny obowiązek na państwa członkowskie, z jasno określonymi odpowiednimi prawami indywidualnymi, do zezwalania na ponowne połączenie niektórych członków rodziny, bez pozostawienie marginesu uznania⁵⁷. Ponadto, korzystając ze swojego marginesu uznania, państwa członkowskie nie powinny podważać celu dyrektywy, którym jest wspieranie łączenia rodzin⁵⁸.

Członkowie rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, w procedurze udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, podlegają zwolnieniu z obowiązku wykazania posiadania zarówno źródła stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny, jak i ubezpieczenie

53 Göl przeciwko Szwajcarii, skarga nr 23218/94, 19 lutego 1996 r.

54 Tuquabo-Tekle i inni przeciwko Holandii, skarga nr 60665/00, 1 grudnia 2005; Jeunesse przeciwko Holandii, skarga nr 12738/10, 3 października 2014 r.

55 Mengesha Kimfe przeciwko Szwajcarii, skarga nr 24404/05, 9 lipca 2010 r.

56 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-578/08, Rhimou Chakroun przeciwko Minister van Buitenlandse Zaken, para. 43 i 44.

57 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-540/03, Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej, para. 60.

58 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-578/08, Rhimou Chakroun przeciwko Minister van Binnenlandse Zaken, para. 43.

zdrowotnego, jeżeli wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy został złożony przed upływem sześciu miesięcy od dnia uzyskania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej⁵⁹. Obowiązek zachowania terminu do złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy w ramach łączenia rodzin ze statusem uchodźcy lub ochroną uzupełniającą należy interpretować jednak zgodnie z Dyrektywą 2003/86/WE⁶⁰, mając na uwadze uprzywilejowane traktowanie osób objętych ochroną międzynarodową. TSUE wskazał, że odstąpienie od stosowania zasady uprzywilejowania wobec beneficjentów ochrony międzynarodowej na podstawie Dyrektywy 2003/86/WE nie może bowiem nastąpić, jeżeli fakt złożenia wniosku po terminie **może być obiektywnie usprawiedliwiony szczególnymi okolicznościami**⁶¹. Ponadto TSUE wskazał, że jest stosowanie uprzywilejowanych zasad wobec osób objętych ochroną międzynarodową jest ograniczone tylko do wymogów określonych w art. 7 Dyrektywy 2003/86/WE (posiadania zakwaterowania, ubezpieczenia i środków finansowych)⁶². Osoby, których dotyczy nierozpatrywanie wniosku według uprzywilejowanych zasad, muszą zostać dokładnie poinformowane o konsekwencjach takiej decyzji i o środkach, jakie powinny one przedsięwziąć w celu skutecznego powołania się na swoje prawo do łączenia rodziny⁶³.

W świetle polskiego prawa członkiem rodziny małoletniego cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, który przebywa w Polsce bez opieki, jest jego wstępny w linii prostej lub osoba pełnoletnia, odpowiedzialna za małoletniego zgodnie z polskim prawem⁶⁴.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na potrzebę uwzględnienia przy wykładni tego przepisu ustawy o cudzoziemcach wyroku TSUE w którym wyjaśnił, że art. 2 lit. f Dyrektywy 2003/86/WE w zw. z art. 10 ust. 3 lit. a Dyrektywy 2003/86/WE należy interpretować w ten sposób, że jako osobę nieletnią (małoletnią) należy traktować obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, który **nie ukończył 18 lat w dniu wjazdu na terytorium państwa członkowskiego** i w dniu złożenia

59 Art. 159 ust. 2 Ustawy o cudzoziemcach.

60 Prawo o cudzoziemcach. Komentarz, red. dr hab. Jacek Chlebny, prof. UŁ, komentarz do art. 159 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094), 2020.

61 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-380/17, K i B v. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, para. 47.

62 *Ibid.*

63 Prawo o cudzoziemcach. Komentarz, red. dr hab. Jacek Chlebny, prof. UŁ, komentarz do art. 159 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2018 r. poz. 2094), 2020.

64 Art. 159 ust. 4 Ustawy o cudzoziemcach.

przez niego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w tym państwie, nawet jeśli w toku postępowania o udzielenie ochrony osiągnął pełnoletność. Przyjęcie daty złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jako daty, do której należy się odnieść, aby ocenić wiek uchodźcy dla stosowania art. 10 ust. 3 lit. a dyrektywy 2003/86/WE, umożliwia zapewnienie identycznego i przewidywalnego traktowania wszystkich wnioskodawców znajdujących się w takiej samej sytuacji pod względem chronologicznym i gwarantuje, że powodzenie wniosku o łączenie rodziny zależy od okoliczności związanych z wnioskodawcą, a nie z administracją, takich jak okres rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej lub wniosku o łączenie rodziny⁶⁵. Taka wykładnia przepisów Dyrektywy jest zgodna również z rekomendacjami Czerwonego Krzyża oraz ECRE⁶⁶.

Na uwagę zasługują także wytyczne Komisji Europejskiej dla państw członkowskich dotyczące stosowania Dyrektywy 2003/86/WE, w których podkreślono, że „przepisy rozdziału V [Dyrektywy 2003/86/WE] trzeba interpretować w świetle zasad określonych w art. 5 ust. 5 i art. 17 [Dyrektywy 2003/86/WE]. Dlatego podczas badania wniosków o łączenie rodziny złożonych przez uchodźców państwa członkowskie muszą w każdym indywidualnym przypadku dokonać **zrównoważonej i racjonalnej oceny wszystkich zbiegających się interesów**, ze szczególnym uwzględnieniem interesów nieletnich dzieci⁶⁷. Żaden czynnik rozpatrywany osobno nie może automatycznie prowadzić do podjęcia decyzji; każdy czynnik trzeba uwzględnić tylko jako jeden z istotnych czynników^{68,69}.

65 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, sprawa C-550/16, A. i S. przeciwko Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, 12 kwietnia 2018 r., para. 60.

66 ECRE i Czerwony Krzyż, *Disrupted flight, the realities of separated refugee families in the EU*.

67 W drodze analogii do wyroku z 6 grudnia 2012 r. w sprawach połączonych C-356/11 i C-357/11 O. i S., pkt 81, oraz wyroku z 27 czerwca 2006 r. w sprawie C-540/03 Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej, pkt 6264.

68 W drodze analogii do wyroku z 27 czerwca 2006 r. w sprawie C-540/03 Parlament Europejski przeciwko Radzie Unii Europejskiej, pkt 66, 88, 99 i 100.

69 Pkt. 6.1 Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin.

CZĘŚĆ III – DLA PRACOWNIKÓW URZĘDÓW KONSULARNYCH

3.1. Poświadczenie dokumentów i zwolnienie z opłaty konsularnej

Łączenie rodzin jest procesem kosztownym finansowo¹, w szczególności gdy bierze się pod uwagę formalne opłaty konsularne (w tym wizowe), koszty tłumaczenia, poświadczenia dokumentów, koszty podróży do odległych ambasad². Członkowie rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, w procedurze udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną muszą przedłożyć szereg dokumentów³, w tym m.in. dokumenty podróży członków rodziny, czy też akty stanu cywilnego w oryginalne lub poświadczone za zgodność z oryginałem. Mamy wówczas zazwyczaj do czynienia z sytuacją, gdzie dokumenty będą musiały zostać poświadczone za zgodność z oryginałem przez konsula. Wiąże się to często z szeregiem trudności i ryzyk, tj. wysyłką oficjalnej korespondencji przez osobę objętą ochroną międzynarodową do i z kraju prześladowania, często koniecznością wielokrotnych i dalekich podróży członków rodziny cudzoziemca do polskiego konsulatu (np. w przypadku członków rodzin uchodźców z Afganistanu, to podróż aż do Nowego Delhi), a także wnoszeniem opłat konsularnych.

Jak już wskazano, członkowie rodziny cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, w procedurze udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, podlegają w pewnych sytuacjach zwolnieniu z obowiązku wykazania posiadania zarówno źródła stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny, jak i ubezpieczenie zdrowotnego. Dotyczy to sytuacji,

1 Zob. również: © *Tabela kosztów*, s. 50.

2 ECRE i Czerwony Krzyż, *Disrupted flight, the realities of separated refugee families in the EU*.

3 Art. 159 Ustawy o cudzoziemcach.

gdy wniosek o udzielenie mu tego zezwolenia został złożony przed upływem 6 miesięcy od dnia uzyskania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej⁴. Rozwiązanie to bazuje na przepisach Dyrektywy 2003/86/WE⁵, a więc sam ustawodawca unijny uznał zasadność udzielenia zezwolenia pobytowego członkom rodzin osób objętych jedną z form ochrony międzynarodowej – bez konieczności wykazania środków finansowych. Jest to także istotna okoliczność, mając na uwadze wymagania wizowe, co do wykazywania środków finansowych. Co więcej, należy w tym miejscu wskazać na art. 13 Dyrektywy 2003/86/WE, który stanowi o tym, że „zaraz po przyjęciu⁶ wniosku o łączenie rodziny dane Państwo Członkowskie zezwala na wjazd członka lub członków rodziny. W odniesieniu do tego Państwo Członkowskie udziela tym osobom wszelkiej pomocy w uzyskaniu wymaganych wiz”. W Komunikacie Komisji Europejskiej w sprawie wytycznych do Dyrektywy 2003/86/WE⁷ wskazano, że „opłaty administracyjne za wizy są dozwolone, lecz nie mogą być nadmierne ani nieproporcjonalne. Nie mogą mieć na celu stworzenia przeszkody w uzyskaniu praw wynikających z dyrektywy, ani nie mogą skutkować stworzeniem takiej przeszkody, pozbawiając Dyrektywę w ten sposób skuteczności”⁸.

Mając na uwadze powyższe, ale także wskazaną już poprzednio często trudną sytuację materialną osób objętych ochroną międzynarodową w Polsce⁹, należy przywołać możliwość i zasadność stosowania wobec członków ich rodzin ubiegających się o wizę w celu korzystania z procedury łączenia rodzin, **odstąpienia przez konsula – na wniosek strony – od pobrania opłaty konsularnej, bądź jej obniżenia**¹⁰. Zgodnie bowiem z prawem konsularnym, rozpatrując wniosek stro-

4 Art. 159 ust. 2 Ustawy o cudzoziemcach.

5 Art. 12 Dyrektywy 2003/86/WE.

6 W angielskojęzycznej wersji Dyrektywy 2003/86/WE słowo „przyjęcie” występujące w art. 13, tłumaczone jest jako „has been accepted”.

7 Pkt 5.1. *Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin.*

8 W drodze analogii do wyroku z 26 kwietnia 2012 r. w sprawie C-508/10 Komisja Europejska przeciwko Królestwu Niderlandów, pkt 69 i 79.

9 K. Łukasiewicz, *Adaptacja do biedy. Ubóstwo wśród uchodźców czeczeńskich w Polsce*, w: A. Paszko (red.), *Edukacja międzykulturowa w Polsce wobec nowych wyzwań*, Stowarzyszenie Willa Decjusza, Kraków 2011, s. 169-197.

10 Art. 109 ust. 1 Ustawy Prawo konsularne: W wyjątkowych sytuacjach, na wniosek strony, konsul może pobrać opłatę konsularną w wysokości 25%, 50% albo 75% należnej opłaty albo odstąpić od jej pobrania.

ny, konsul bierze pod uwagę sytuację materialną lub osobistą strony¹¹. Warto w tym miejscu poddać pod rozwagę możliwość stosowania przez konsula rozszerzonej wykładni przepisu prawa konsularnego, który stanowi o tym, że opłacie nie podlegają czynności wykonywane na rzecz cudzoziemców, którym władze polskie udzieliły ochrony międzynarodowej¹², w zakresie spraw związanych z ich przyjazdem na terytorium Polski¹³. Rekomenduje się także informowanie cudzoziemców podlegających procedurze łączenia rodzin o możliwości złożenia wniosku o odstąpienie od pobrania opłaty konsularnej lub jej obniżenia¹⁴.

Należy w tym miejscu wskazać, że w piśmiennictwie wskazuje się, że niektóre przepisy Dyrektywy 2003/86/WE, w tym właśnie art. 13 obligujący państwa do **udzielenia wszelkiej pomocy w uzyskaniu wymaganych wiz**, wywołują bezpośredni skutek¹⁵. Komisarz Praw Człowieka Rady Europy w swoich rekomendacjach dla państw członkowskich, mających na celu nadanie pełnej skuteczności prawu do łączenia rodzin, z korzyścią dla uchodźcy, jak i społeczności przyjmującej, wskazał, że „obniżenie lub zniesienie opłat administracyjnych i wizowych dla uchodźców (szeroko rozumianych), jeśli takie koszty mogą w inny sposób uniemożliwić ponowne zjednoczenie rodzin”¹⁶. Czerwony Krzyż oraz ECRE także rekomendują, by wszyscy członkowie rodziny osób objętych ochroną międzynarodową, w tym małżonek, dzieci, rodzice i rodzeństwo, zwolnieni byli z kosztów związanych z obowiązkami proceduralnymi (opłata wizowa, tłumaczenia przysięgłe itp.)¹⁷. Także UNHCR rekomenduje państwom członkowskim UE rozważenie możliwości obniżenia lub zniesienia opłat administracyjnych i wizowych dla beneficjentów ochrony międzynarodowej, jeżeli takie koszty mogłyby uniemożliwić łączenie rodzin¹⁸. UNHCR wskazuje w tych rekomendacjach także na możliwość rozważenia przez państwa członkowskie udostępnienia programów pomocy

11 Art. 109 ust. 2 Ustawy Prawo konsularne: Rozpatrując wniosek strony, konsul bierze pod uwagę sytuację materialną lub osobistą strony.

12 Ochrony międzynarodowej w rozumieniu Ustawy o udzielaniu ochrony.

13 Art. 112 pkt 2 Ustawy Prawo konsularne.

14 Informacja taka może zostać przekazana wraz z decyzją o udzieleniu ochrony międzynarodowej, po złożeniu wniosku o pobyt czasowy w celu połączenia z rodziną, jak i po otrzymaniu decyzji w przedmiocie zezwolenia na pobyt czasowy.

15 Także art. 4 ust. 1, art. 14 i art. 15, zob. Katarzyna Strąk, w: Wróbel, *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*. Tom I, str. 1144.

16 Komisarz Praw Człowieka Rady Europy, *Realizacja prawa do łączenia rodzin uchodźców w Europie*, 2017, rekomendacja nr 32, dostępna pod adresem: <https://rm.coe.int/prems-052917-gbr-1700-realising-refugees-160x240-web/1680724ba0> (dostęp: 1.12.2020).

17 ECRE i Czerwony Krzyż, *Disrupted flight, the realities of separated refugee families in the EU*.

18 UNHCR, łączenie rodzin uchodźców...

finansowej, takich jak pożyczki nieoprocentowane, dla beneficjentów ochrony międzynarodowej w celu pokrycia kosztów łączenia rodzin¹⁹. Tych rozwiązań nie ma w Polsce, zatem **rekomenduje się ich wprowadzenie**.

3.2. Wyzwania i potencjalne przeszkody w procedurze łączenia rodzin

W przywoływanym już Komunikacie Komisji Europejskiej w sprawie wytycznych do Dyrektywy 2003/86/WE, podkreślono, że wymóg udzielenia członkom rodziny wsparcia zaraz po przyjęciu wniosku o łączenie rodziny wskazany w art. 13 tej Dyrektywy oznacza to, że po przyjęciu wniosku państwa członkowskie powinny zapewnić **szybką procedurę wizową, do minimum ograniczyć dodatkowe obciążenie administracyjne i unikać podwójnej kontroli spełniania wymogów na potrzeby łączenia rodzin**²⁰.

Komisja Europejska podkreśliła, że z uwagi na to, iż w przypadku łączenia rodzin cel pobytu jest długoterminowy, wydawane wizy nie powinny być wizami krótkoterminowymi²¹, choć oczywiście w praktyce istnieje możliwość ubiegania się o wizę krótkoterminową Schengen.

Ponadto, jeśli dostęp do dokumentów podróży i wiz jest szczególnie utrudniony lub niebezpieczny, a zatem może stanowić niewspółmierne ryzyko lub praktyczną przeszkodę w skutecznym wykonywaniu prawa do łączenia rodzin, państwa członkowskie **zachęca się do uwzględniania specyfiki danego przypadku i okoliczności w państwie pochodzenia**. W wyjątkowych okolicznościach, na przykład w kontekście państwa upadłego lub państwa o wysokim poziomie zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego, państwa członkowskie zachęca się do wydawania krajowych przepustek w jedną stronę lub oferowania członkom rodziny możliwości otrzymania wizy po przybyciu do państwa członkowskiego²².

3.3. Dobre praktyki, orzecznictwo i rekomendacje

Mając na uwadze powyższe wytyczne Komisji Europejskiej, rekomenduje się **priorytowe podejście do procedur przyjmowania i rozpatrywania wniosków**

19 *Ibid.*

20 Pkt 5.1. Komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wytycznych dotyczących stosowania dyrektywy 2003/86/WE w sprawie prawa do łączenia rodzin.

21 *Ibid.*

22 *Ibid.*

wizowych od cudzoziemców ubiegających się o połączenie z członkiem rodziny objętym ochroną międzynarodową w Polsce.

Ponadto, mając na uwadze specyfikę całości okoliczności faktyczno-prawnych związanych z procedurą łączenia rodzin opisanych w przedmiotowej publikacji oraz przede wszystkim fakt, że większość cudzoziemców ubiegających się o udzielenie wizy do Polski w celu połączenia z rodziną, będzie chciało ją uzyskać celem korzystania z już udzielonego zezwolenia na pobyt czasowy z rodziną (cel 22), rekomenduje się liberalne podejście do realizacji obowiązku przedstawienia dokumentów pozwalających ocenić, że członkowie rodziny cudzoziemca objętego ochroną międzynarodową opuszczą terytorium Polski, czy też terytorium państw członkowskich przed upływem terminu ważności wizy. Oczywiście jest bowiem, że co do zasady, będą oni przybywali na tym terytorium celem realizacji długoterminowego zezwolenia na pobyt, które zostało już im udzielone na terytorium państwa członkowskiego, celem pobytu z członkiem rodziny, który nie może powrócić do kraju pochodzenia. Zatem, mając na uwadze wskazane okoliczności, podstawą odmowy udzielenia wizy nie powinna być wyłącznie okoliczność, że członkowie rodziny nie powrócą do kraju pochodzenia po jej zakończeniu.

Mając na uwadze szczególne znaczenie procedury łączenia rodzin osób objętych ochroną międzynarodową, należy zwrócić uwagę na rekomendacje UNHCR²³, zgodnie z którymi m.in.:

- Zachęca się wszystkie państwa członkowskie, aby przynajmniej wprowadziły w prawie i **praktyce** alternatywne rozwiązania w sytuacjach, gdy krajowe dokumenty podróży cudzoziemców nie są akceptowane lub dostępne, w tym poprzez stosowanie dokumentów podróży dla uchodźców lub dokumentów podróży wydawanych przez Komitet Praw Dziecka,
- Zachęca się państwa członkowskie do wydawania dokumentów podróży *laissez-passer* ważnych w jednym kierunku dla członków rodziny cudzoziemca objętego ochroną, jeżeli nie mają możliwości uzyskania krajowych dokumentów podróży,
- Zachęca się państwa członkowskie do zapewnienia członkom rodzin osób objętych ochroną międzynarodową możliwości wydawania wiz w kraju azylu po przedstawieniu ważnego dokumentu podróży,
- Zachęca się państwa członkowskie do korzystania z możliwości reprezentacji konsularnej oferowanej przez prawodawstwo UE przy wydawaniu wiz w celu

23 UNHCR, *Łączenie rodzin uchodźców...*

łączenia rodzin, jeżeli w kraju zamieszkania członka rodziny nie ma ambasady kraju azylu,

- Zgodnie z rekomendacją Europejskiej Rady ds. Uchodźców i Wygnańców, państwa członkowskie muszą skutecznie monitorować praktyki w ambasadach i konsulatach, aby zapewnić, że pracownicy będą konsekwentnie egzekwować przepisy i polityki dotyczące łączenia rodzin.

ZAŁĄCZNIKI

APPENDICES

Załącznik I

Appendix I

LISTA URZĘDÓW WOJEWÓDZKICH W POLSCE

LIST OF VOIVDESHIP OFFICES IN POLAND¹

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

Mazovian Voivodeship Office in Warsaw

Biuro podawcze Urzędu

Registry office

pl. Bankowy 3/5

00-950 Warszawa

Wydział Spraw Cudzoziemców

Biuro podawcze Wydziału

Registry office: Marszałkowska

ul. Marszałkowska 3/5

00-624 Warszawa

tel.: 22 695 65 75

e-mail: wsc@mazowieckie.pl

Strona internetowa: <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki>

1 Informacje aktualne na dzień 1.12.2020

Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu
Lower Silesian Voivodeship Office in Wrocław

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
pl. Powstańców Warszawy 1
50-153 Wrocław
Tel. 71 701 11 00
Strona internetowa: <https://duw.pl>

Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy
Kujawsko-Pomorski Voivodeship Office in Bydgoszcz

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Konarskiego 1-3
85-066 Bydgoszcz
Tel. 52 349 7461, 800 170 070
Strona internetowa: www.gov.pl/web/uw-kujawsko-pomorski

Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie
Lublin Voivodeship Office

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Czechowska 15
20-072 Lublin
Tel. 81 532 92 01 wew. 605
e-mail: wsoc@lublin.uw.gov.pl
Strona internetowa: <https://www.lublin.uw.gov.pl/>

Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim
Lubuski Voivodeship Office in Gorzow Wielkopolski

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Jagiellończyka 8
66-400 Gorzów Wielkopolski
Tel.: 95 785 15 00
e-mail: obywatelskie.cudzoziemcy@lubuskie.uw.gov.pl
Strona internetowa: <https://www.lubuskie.uw.gov.pl>

Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi

Lodz Voivodeship Office

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Piotrkowska 103

90-425 Łódź

Tel.: 42 664-17-01, 42 664 17 97

e-mail: SO@lodz.uw.gov.pl

Strona internetowa: <https://www.lodzkie.eu>

Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie

Malopolski Voivodeship Office in Cracow

Wydział Spraw Cudzoziemców

ul. Przy Rondzie 6

31-547 Kraków

Tel. 12 210 20 20

e-mail: info.opt@muw.pl

Strona internetowa: <http://www.malopolska.uw.gov.pl/>

Opolski Urząd Wojewódzki w Opolu

Opole Voivodeship Office

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

ul. Piastowska 14

45-082 Opole

Tel. 77 45 24 324, 77 45 24 502, 77 45 24 890

Strona internetowa: www.opole.uw.gov.pl

Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie

Podkarpacki Voivodeship Office in Rzeszow

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

ul. Grunwaldzka 15

35-959 Rzeszów

Tel. 17 867 10 48, 17 867 12 65, 17 867 12 75 do 79

Strona internetowa: <https://rzeszow.uw.gov.pl/>

Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku

Podlaski Voivodeship Office in Białystok

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Mickiewicza 3
15-213 Białystok
Tel. 85 743 95 84
Strona internetowa: www.gov.pl/web/uw-podlaski

Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku

Pomorski Voivodeship Office in Gdansk

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Okopowa 21/27
80-810 Gdańsk
Tel.: 58 307 73 34, 58 301 15 33
e-mail: wsoc@gdansk.uw.gov.pl
Strona internetowa: <http://www.gdansk.uw.gov.pl/>

Śląski Urząd Wojewódzki in Katowice

Silesian Voivodeship Office in Katowice

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice
Tel. 32 20 77 326, 32 20 77 328
e-mail: wsoim@katowice.uw.gov.pl
Strona internetowa: www.katowice.uw.gov.pl

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki in Olsztyn

Warmian-Masurian Voivodeship Office in Olsztyn

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
al. Marsz. J. Piłsudskiego 7/9
10-575 Olsztyn
Tel.: 89 523 23 62, 89 523 73 12
e-mail: sekrso@uw.olsztyn.pl
Strona internetowa: www.gov.pl/web/uw-warminsko-mazurski

Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu
Wielkopolski Voivodeship Office in Poznan

Wydział Spraw Cudzoziemców
pl. Wolności 17,
61-739 Poznań
Tel.: 61 850 87 77,
e-mail: sc@poznan.uw.gov.pl
Strona internetowa: www.poznan.uw.gov.pl

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki in Kielce
Swietokrzyski Voivodeship Office in Kielce

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce
Tel.: 41 342 12 37
e-mail: wso00@kielce.uw.gov.pl
Strona internetowa: www.kielce.uw.gov.pl

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie
West Pomeranian Voivodeship Office in Szczecin

Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców
ul. Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin
Tel.: 91 43 03 728, 91 4303 289
e-mail: so@szczecin.uw.gov.pl
Strona internetowa: www.szczecin.uw.gov.pl

Załącznik II

Appendix II

ORGANIZACJE ŚWIADZĄCE BEZPŁATNĄ POMOC I INFORMACJĘ PRAWNĄ CUDZOZIEMCOM W POLSCE²

ORGANIZATIONS PROVIDING FREE LEGAL ASSISTANCE AND INFORMATION TO FOREIGNERS IN POLAND

Caritas Polska

Caritas Poland

ul. Krakowskie Przedmieście 62
00-322 Warszawa (budynek Caritas Archidiecezji Warszawskiej)
tel: +48 660 424 014
e-mail: rmakuch@caritas.org.pl, rgairbekova@caritas.org.pl,

Fundacja dla Somalii

Foundation for Somalia

ul. Bracka 18/63
00-401 Warszawa
Tel. +48 22 658 04 87
e-mail: biuro@fds.org.pl
<http://fds.org.pl>

Fundacja MultiOcalenie

MultiOcalenie Foundation

ul. Wilcza 35/41 lok. 29
00-678 Warszawa
tel. +48 22 635 08 98
e-mail: info@multiocalenie.org.pl
www.multiocalenie.org.pl

2 Lista przedstawia organizacje prowadzące czynną działalność w momencie wydania niniejszego podręcznika.

The list presents organizations active at the time of publication of the present manual.

Fundacja Ocalenie
Ocalenie Foundation

ul. Krucza 6 lok. 14a
00-537 Warszawa
Tel. +48 22 828 04 50
e-mail: biuro@ocalenie.org.pl

oraz:

ul. Sadowa 8
18-400 Łomża
Tel. +48 86 214 16 57
e-mail: lomza@ocalenie.org.pl
www.ocalenie.org.pl/kontakt

Fundacja Polskie Forum Migracyjne
Polish Migration Forum

ul. Szpitalna 5 lok. 14
00-031 Warszawa
Tel. +48 22 110 00 85
e-mail: info@forummigracyjne.org
www.forummigracyjne.org

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Helsinki Foundation for Human Rights

ul. Zgoda 11
00-018 Warszawa
Tel. +48 22 556 44 40
e-mail: refugees@hfhr.pl
www.hfhr.pl

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
Association for Legal Intervention

ul. Siedmiogrodzka 5 lok. 51
01-204 Warszawa
Tel. +48 22 621 51 65
e-mail: biuro@interwencjaprawna.pl
www.interwencjaprawna.pl

Fundacja Centrum Badań Migracyjnych – Migrant Info Point
I Centre for Migration Studies Foundation – Migrant Info Point

ul. Św. Marcin 78 lok. 421
61-809 Poznań
Tel. +48 503 979 758
e-mail: office@migrant.poznan.pl
www.migrant.poznan.pl/pl/o-nas/

Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć
The Halina Nieć Legal Aid Center

ul. Krowoderska 11 lok. 7
31-141 Kraków
Tel. +48 12 633 72 23
e-mail: biuro@pomocprawna.org
www.pomocprawna.org

Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa
The Rule of Law Institute Foundation

ul. Chopina 14 lok. 70
20-023 Lublin
Tel. +48 81 743 68 00
www.panstwoprawa.org

Stowarzyszenie Homo Faber
Homo Faber Association

Biuro: Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
ul. Bursaki 12, pok. 108
20-150 Lublin
Tel. 602 430 868
e-mail: info@hf.org.pl
www.hf.org.pl

Fundacja Dialog
Foundation Dialog

ul. Ks. Adama Abramowicza 1
15-872 Białystok
Tel. 85 742 40 41
e-mail: fami@fundacjadiaolog.pl
<https://fundacjadiaolog.pl/>

**NOMADA Stowarzyszenie na rzecz Integracji i Społeczeństwa
Wielokulturowego**

NOMADA Association for Multicultural Society Integration

ul. Paulińska 4/8
50-247 Wrocław
Tel. 71 307 03 35, 791 576 459
e-mail: counselling@nomada.info.pl
www.nomada.info.pl

Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek

Immigrant Support Centre

ul. Gdyńskich Kosynierów 11 lok. 1
80-866 Gdańsk
Tel. 512 949 109
e-mail: centrum@cwii.org.pl
<http://cwii.org.pl/>

